

Τ.Ε.Ι. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΠΑΤΡΑ)
ΠΡΩΗΝ ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ «ΑΘΗΝΑ» ΣΤΟ
Τ.Ε.Ι. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Ταγαρόπουλος Χριστόδουλος

Σταθόπουλος Σπυρίδων

Παναγιωτόπουλος Λεωνίδα

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Κουτσονίκος Ιωάννης

Πάτρα, 2016

Συντομογραφίες

Α.Δ.Ι.Π.:	Αρχή Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση
Α.Ε.Π.:	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
Δ.Ι.Κ.Σ.Ε.Ο.:	(Τμήμα) Διοίκησης Κοινωνικών - Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων και Οργανώσεων
Ε.Ε.Τ.Ε.Μ.:	Επαγγελματική και Επιστημονική Ένωση Τεχνολογικής Εκπαίδευσης Μηχανικών
Ε.Π.:	Εκπαιδευτικό Προσωπικό
Ε.Π.Δ.Ο.:	(Τμήμα) Εφαρμογών Πληροφορικής στη Διοίκηση και Οικονομία
Ε.Σ.Π.Σ.:	(Τμήμα) Επιχειρηματικού Σχεδιασμού και Πληροφοριακών Συστημάτων
ΘΕ.Κ.Α.:	(Τμήμα) Θερμοκηπιακών Καλλιέργειών και Ανθοκομίας
Κ.Ξ.Γ.Φ.Α.:	Κέντρο Ξένων Γλωσσών & Φυσικής Αγωγής
Ο.Τ.Ε.Κ.:	Οργανισμός Τουριστικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης
Π.Δ.:	Προεδρικό Διάταγμα
Σ.Δ.Ο.:	Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας
Σ.Ε.Υ.Π.:	Σχολή Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας
Σ.Τ.Ε.:	Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών
Σ.Κ.Λ.Ε.:	Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος
ΣτΕ:	Συμβούλιο της Επικρατείας
Τ.Ε.:	Τεχνολογική Εκπαίδευση
Τ.Ε.Ε.:	Τεχνολογικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια
Τ.Ε.Ι.:	Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα

Περιεχόμενα

Πρόλογος	1
Εισαγωγή	2
Μέρος Α: Θεωρητικό Μέρος	5
Κεφάλαιο 1. Τα στάδια ανάπτυξης του σχεδίου ΑΘΗΝΑ.....	6
1.1. Οι ενέργειες και οι αποφάσεις του Υπουργείου Παιδείας.....	6
1.2. Κριτική των ενεργειών και των αποφάσεων του Υπουργείου Παιδείας.....	10
Κεφάλαιο 2. Η κοινωνία απέναντι στο Σχέδιο «ΑΘΗΝΑ»	17
Κεφάλαιο 3. Το σχέδιο ΑΘΗΝΑ για το ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας.....	31
Κεφάλαιο 4. Οι επιπτώσεις του σχεδίου ΑΘΗΝΑ.....	42
4.1. Οι συνέπειες του Σχεδίου «ΑΘΗΝΑ» στα τμήματα που εντάχθηκαν στο Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας	42
4.2. Οι συνέπειες από την κατάργηση του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας.....	49
4.3. Οι συνέπειες από την κατάργηση του Τμήματος Τουριστικών Επιχειρήσεων	52
Μέρος Β: Ερευνητικό Μέρος	56
Κεφάλαιο 5. Μεθοδολογία Έρευνας	57
5.1. Σκοπός της έρευνας	57
5.2. Ερευνητική υπόθεση.....	57
5.3. Ερευνητικά ερωτήματα.....	57
5.4. Μέθοδος συλλογής στοιχείων	58
5.5. Εργαλεία έρευνας	58
5.6. Πεδίο έρευνας.....	59
5.7. Δείγμα έρευνας.....	59
5.8. Δειγματοληψία.....	59
5.9. Περιορισμοί της έρευνας.....	60
5.10. Ανάλυση των αποτελεσμάτων	60
Κεφάλαιο 6. Τα συμπεράσματα της έρευνας.....	70
Κεφάλαιο 7. Γενικά Συμπεράσματα	74
Κεφάλαιο 8. Επίλογος.....	79
Κεφάλαιο 9. Βιβλιογραφία - Πηγές	80

Πίνακας Γραφημάτων

Γράφημα 1. Φύλο ερωτηθέντων	60
Γράφημα 2. Ενεργοί φοιτητές	61
Γράφημα 3. Έτος φοίτησης.....	61
Γράφημα 4. Προέλευση από καταργηθέν ή συγχωνευθέν τμήμα.....	62
Γράφημα 5. Τμήμα προέλευσης.....	63
Γράφημα 6. Γενικές αρνητικές επιπτώσεις	63
Γράφημα 7. Αρνητικές επιπτώσεις στο επίπεδο σπουδών.....	64
Γράφημα 8. Βαθμός επιπτώσεων.....	64
Γράφημα 9. Αλλαγή προγράμματος σπουδών.....	65
Γράφημα 10. Καθυστέρηση λήψης πτυχίου	65
Γράφημα 11. Αρνητικές επιπτώσεις στη σταδιοδρομία των αποφοίτων.....	66
Γράφημα 12. Οικονομικές επιπτώσεις.....	66
Γράφημα 13. Επιπτώσεις στην απορρόφηση στην αγορά εργασίας.....	67
Γράφημα 14. Γιατί εφαρμόστηκε το σχέδιο ΑΘΗΝΑ;.....	68
Γράφημα 15. Οφέλη σχεδίου ΑΘΗΝΑ	68
Γράφημα 16. Στάση απέναντι σε νέο σχέδιο ΑΘΗΝΑ	69

Πρόλογος

Το Σχέδιο «Αθηνά», σύμφωνα με την ερμηνεία του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, αποτέλεσε μια προσπάθεια «αναδιάρθρωσης του Ακαδημαϊκού Χάρτη της χώρας», μέσω του οποίου απώτερος σκοπός ήταν η ανασύσταση και αναδιοργάνωση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, με όσο τον δυνατόν λιγότερες συνέπειες. Η εφαρμογή του εν λόγω Σχεδίου αποσκοπούσε κατά κύριο λόγο στη διαχείριση των προβλημάτων που προέκυψαν και στα συνεπακόλουθα από τις αυθαιρεσίες που συντελέστηκαν την τελευταία εικοσαετία στο χώρο των Τεχνολογικών Ιδρυμάτων και των Πανεπιστημίων της χώρας.

Η παρούσα πτυχιακή εργασία εκπονήθηκε με σκοπό την παρουσίαση των συνθηκών που διαμορφώθηκαν μετά την ανακοίνωση του Σχεδίου «Αθηνά» από το Υπουργείο Παιδείας, την Κυβέρνηση και τους αρμόδιους εκπαιδευτικούς φορείς, καθώς επίσης και του πλαισίου γύρω από το οποίο καθορίστηκαν οι αλλαγές στα ελληνικά Τεχνολογικά Ιδρύματα και εν προκειμένω στο Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας.

Επιπλέον, μέσω της παρούσας μελέτης, επιδιώκεται η αποτύπωση των απόψεων του συνόλου των εμπλεκόμενων προσώπων, όπως αυτές αξιολογούνται με βάση τις αντιδράσεις που προκλήθηκαν αμέσως μετά την ανακοίνωση και την εφαρμογή του Σχεδίου «Αθηνά». Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται και μέσα από την ερμηνεία της έρευνας που διενεργήθηκε σε φοιτητές του πρώην Τ.Ε.Ι. Πάτρας, σχετικά με τη θεώρησή τους απέναντι στις αλλαγές που βίωσαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους αλλά και στις επιπτώσεις που το Σχέδιο θα επιφέρει στην επαγγελματική τους αποκατάσταση.

Τέλος, βασικό σκοπό συγγραφής της συγκεκριμένης εργασίας, αποτελεί η αποτύπωση των επιπτώσεων του Σχεδίου «Αθηνά», σε συνάρτηση με τις αρχικές τοποθετήσεις του Υπουργείου Παιδείας για τα οφέλη που επεδίωκε από την εφαρμογή του. Κυρίως, επιχειρείται η αναμόχλευση και αποτύπωση των πραγματικών αιτίων που οδήγησαν στην αναδιαμόρφωση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Εισαγωγή

Το Σχέδιο «Αθηνά» προτάθηκε και υιοθετήθηκε τόσο από την κυβέρνηση όσο και από τους εμπλεκόμενους εκπαιδευτικούς φορείς, με την προοπτική να πραγματοποιηθεί αναδιάρθρωση του ελληνικού εκπαιδευτικού πλαισίου. Το συγκεκριμένο νομοσχέδιο αποσκοπούσε κατά κύριο λόγο στη διατήρηση του αριθμού των νέων που επιθυμούν να εισαχθούν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς επίσης και στην τακτική φοίτησή τους σε ρεαλιστικό χρόνο, χωρίς τη δυνατότητα διαρκούς αποχής από τα φοιτητικά τους καθήκοντα. Η ικανοποίηση των στόχων αυτών συνδέεται ουσιαστικά με την επιθυμία δημιουργίας ισχυρών πανεπιστημιακών ιδρυμάτων και την απόκτηση ανάλογων τίτλων σπουδών, οι οποίοι θα συντελούν στην εκπλήρωση των επιθυμιών των νέων, όπως επίσης και στην άμεση επαγγελματική τους αποκατάσταση¹.

Η υιοθέτηση του Σχεδίου «Αθηνά» προέκυψε ουσιαστικά ως επιτακτική ανάγκη διαχείρισης σημαντικών ζητημάτων που αφορούσαν στην Ανώτατη εκπαίδευση και σχετίζονταν με παθογόνες καταστάσεις που είχαν «ριζώσει» στο εκπαιδευτικό σύστημα. Το προκείμενο Σχέδιο είχε ως απώτερο σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών, τα οποία λίμναζαν για τουλάχιστον είκοσι χρόνια, με όσο το δυνατόν λιγότερες συνέπειες².

Όπως προειπώθηκε, βασικός σκοπός ήταν η εξάλειψη ατελέσφορων προγραμμάτων σπουδών ή γνωστικών αντικειμένων, τα οποία οδηγούσαν στην απόκτηση «άχρηστων» τίτλων σπουδών. Άλλωστε, ως στόχοι του εκάστοτε εκπαιδευτικού συστήματος, θα πρέπει να τίθενται τόσο η επαγγελματική αποκατάσταση των νέων όσο και η κοινωνική τους καταξίωση και αυτοί θα μπορούν να ευοδωθούν μόνο μέσω της ποιοτικής εκπαίδευσης³.

Αναφορικά με τις παθογένειες της Ανώτατης Εκπαίδευσης, είναι γεγονός πως συχνά αναφέρονται οι ελλείψεις που διαπιστώνονται σε αυτήν και οι οποίες αλλοιώνουν και παρεμποδίζουν την αποστολή της.

¹ NEWSBOMB, <http://www.newsbomb.gr/politikh/news/story/281312/ti-einai-to-shedio-athina-apanta-o-k-arvanitopoylos>

² Minedu.gov.gr, <https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2013/sxedio-athina-erwtiseis-apantiseis.pdf>

³ Minedu.gov.gr, <https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2013/sxedio-athina-erwtiseis-apantiseis.pdf>

Ειδικότερα, η ανεπάρκεια της Ανώτατης Εκπαίδευσης εντοπίζεται τόσο στην ποσότητα όσο και στην ποιότητα των υπηρεσιών της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, η οποία συνίσταται στα εξής⁴:

- Στο ασυνεχές των προγραμμάτων σπουδών.
- Στην έλλειψη εξειδικευμένου Προσωπικού, το οποίο να μπορεί να εναρμονιστεί με τις ανάγκες του εκάστοτε προγράμματος σπουδών και να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των γνωστικών αντικειμένων αλλά και των ίδιων των φοιτητών.
- Στην ανορθολογική κατανομή των Σχολών και των επιμέρους Τμημάτων τους, η οποία σε ορισμένες περιπτώσεις χαρακτηρίζεται από ασυνέχεια στα γνωστικά αντικείμενα.

Μέσω της εφαρμογής του Σχεδίου «Αθηνά» προσδοκάται η επίτευξη ενός αριθμού επιδιώξεων, οι οποίες θα αφορούν όχι μόνο στην ικανοποίηση των αναγκών των φοιτητών και του ακαδημαϊκού προσωπικού αλλά και στην αναβάθμιση της δημόσιας ελληνικής παιδείας. Είναι σαφές, ωστόσο, πως η βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης στα Ανώτατα ιδρύματα, θα παράσχει και στους Καθηγητές τη δυνατότητα προσωπικής ανέλιξης και αυτοβελτίωσης⁵.

Η πραγμάτωση του σχεδίου «Αθηνά» επιτυγχάνεται⁶:

- Μέσω της ενσωμάτωσης Τμημάτων σε άλλα, τα οποία διαθέτουν πιο «ισχυρά» γνωστικά αντικείμενα.
- Με την ένταξη όλων των Τμημάτων σε Σχολές, ούτως ώστε να υπάρχει συνάφεια με τις αντίστοιχες κατευθύνσεις.
- Με τη χωρική αναδιαμόρφωση των Τ.Ε.Ι., με απώτερο σκοπό τη δημιουργία ενός ακαδημαϊκού πυρήνα.
- Με τη συγχώνευση των Τμημάτων, προκειμένου να δημιουργηθούν «ισχυρά» Ιδρύματα στο πλαίσιο της Περιφέρειας.
- Με την έναρξη της ισχύος του Ομοσπονδιακού Πανεπιστημίου εντός της Αττικής, ούτως ώστε να δημιουργηθούν «κόμβοι αριστείας».

Πρέπει να επισημανθεί πως η εκτενής χωροταξική διασπορά Τμημάτων με ομοειδές γνωστικό αντικείμενο, ουσιαστικά οδηγούσε σε κατασπατάληση του δημοσίου χρήματος,

⁴ Minedu.gov.gr, <https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2013/sxedio-athina-erwtiseis-apantiseis.pdf>

⁵ ΤΟ ΒΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ, <http://www.tovima.gr/society/article/?aid=499022>

⁶ ΤΟ ΒΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ, <http://www.tovima.gr/society/article/?aid=499022>

χωρίς ουσιαστικό όφελος, σε κατακερματισμό των συναφών γνωστικών αντικειμένων, καθώς επίσης και σε ανορθολογική χρήση των κτιριακών υποδομών των τριτοβάθμιων ιδρυμάτων. Όλες αυτές οι παράμετροι προκαλούσαν την ποιοτική, ενίοτε και την ποσοτική, υποβάθμιση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, και κατά πρόέκταση την παροχή υπηρεσιών αμφίβολης ποιότητας⁷.

Η πραγματοποίηση του Σχεδίου «Αθηνά» και ειδικότερα οι συγχωνεύσεις, η μετονομασία, η κατάργηση και οι μετακινήσεις των Τμημάτων, βασίστηκε σύμφωνα με τις τοποθετήσεις των αρμόδιων προσώπων του Υπουργείου Παιδείας στα εξής⁸:

- Σε αριθμητικά κριτήρια. Αυτό σημαίνει πως λήφθηκε υπ' όψιν τόσο ο αριθμός των φοιτητών όσο η σχέση του αριθμού αυτών με τον αντίστοιχο του διδακτικού προσωπικού.
- Σε αναπτυξιακά κριτήρια. Αυτό σημαίνει πως εξετάστηκαν και αξιολογήθηκαν οι προοπτικές ανάπτυξης κάθε γεωγραφικού πλαισίου.
- Στη θεώρηση του κατά πόσον είναι εφικτό να υπάρξει άμεση σύνδεση ανάμεσα στο γνωστικό αντικείμενο και τον τίτλο σπουδών κάθε Τμήματος και στη δυνατότητα άμεσης επαγγελματικής αποκατάστασης σε ομοειδή κλάδο.

⁷ Minedu.gov.gr, <https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2013/sxedio-athina-erwtiseis-apantiseis.pdf>

⁸ neolaia.gr, <http://www.neolaia.gr/2016/09/06/eggrafes-prwtoetwn-2016-episimi-anakoinwsi/>

Μέρος Α: Θεωρητικό Μέρος

Κεφάλαιο 1. Τα στάδια ανάπτυξης του σχεδίου ΑΘΗΝΑ

1.1. Οι ενέργειες και οι αποφάσεις του Υπουργείου Παιδείας

Η κωδικοποίηση και εφαρμογή του Σχεδίου «Αθηνά» επέφερε σημαντική και ουσιαστική αναδιαμόρφωση στην οργάνωση και στη δομή των Τ.Ε.Ι., οι οποίες σχετίστηκαν κυρίως με την απόφαση του Υπουργείου Παιδείας να προχωρήσει στη συγχώνευση και την κατάργηση Τμημάτων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Ο Υπουργός Παιδείας προχώρησε στην ανακοίνωση του Σχεδίου «Αθηνά» τον Ιούλιο του 2012, αναφέροντας πως με την εφαρμογή του εν λόγω Σχεδίου επιδιώκεται «ο εξορθολογισμός του χάρτη της Ανώτατης Εκπαίδευσης», καθώς επίσης και η μείωση των Τμημάτων που δεν επιλέγονταν από τους υποψηφίους ή παρουσίαζαν φθίνουσα πορεία τα τελευταία πέντε χρόνια.

Ακόμα, ο κύριος Αρβανιτόπουλος ανέφερε πως το Υπουργείο θα προχωρούσε σε διορισμό του Προέδρου της Α.Δ.Ι.Π., ο οποίος θα επιφορτιζόταν με το έργο του σχεδιασμού του νέου χάρτη της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Ο Υπουργός επεσήμανε πως οι αλλαγές θα αφορούσαν στο επόμενο ακαδημαϊκό έτος, και αφού είχαν παρέλθει οι πανελλαδικές εξετάσεις του τότε τρέχοντος έτους. Ωστόσο, έως το τέλος του 2012, δεν είχε ξεκινήσει ο διάλογος με τους φορείς των Ιδρυμάτων, ενώ η Σύνοδος των Πρυτάνεων είχε ήδη τονίσει την ανάγκη άμεσης εφαρμογής το Ν.4076/2012 και συγκεκριμένα του άρθρου 1, παράγραφος 4, σύμφωνα με το οποίο το Υπουργείο θα έπρεπε να έχει συγκαλέσει το Συμβούλιο της Ανωτάτης Παιδείας, το οποίο θεσμικά οφείλει να συμμετάσχει σε τέτοιου είδους συζητήσεις και αποφάσεις.

Παρ' όλα αυτά, τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους, ο κύριος Αρβανιτόπουλος προχώρησε στην παρουσίαση των παραμέτρων που θα λαμβάνονταν υπ' όψιν στη διαδικασία αναδιαμόρφωσης των Σχολών και των Τμημάτων. Τα κριτήρια αυτά αναφέρθηκαν επιγραμματικά ως εξής:

- Θεραπεία της υπερεξειδίκευσης των γνωστικών αντικειμένων
- Τμήματα με ομοειδή αντικείμενα
- Το μέγεθος και η διάρθρωση των Α.Ε.Ι.
- Η αναλογία του διοικητικού και του εκπαιδευτικού προσωπικού με τον αριθμό των φοιτητών κάθε Σχολής ή Τμήματος
- Το κόστος, όπως αυτό ορίζεται ανά φοιτητή

- Η επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων
- Η συμβολή των Α.Ε.Ι. και των γνωστικών τους αντικειμένων στην ανάπτυξη της περιφέρειας.

Εν συνεχεία, στις αρχές του 2013, ο Υπουργός έθεσε προς διαβούλευση το Σχέδιο «Αθηνά», αναλύοντας παράλληλα την πορεία που ακολούθησε το Υπουργείο μέχρι να καταλήξει σε αυτό, καθώς και τα κριτήρια, με βάση τα οποία το συνέθεσε.

Σύμφωνα με τους εμπνευστές του Σχεδίου «Αθηνά», η αναδιοργάνωση των Ιδρυμάτων αποσκοπούσε κατά κύριο λόγο στην υποστήριξη και την πρόοδο της εκπαίδευσης, τόσο σε επιστημονικό όσο και σε ερευνητικό επίπεδο, της καινοτομίας, καθώς επίσης και στην επίτευξη συνάφειας ανάμεσα στα προαναφερόμενα και στην αγορά εργασίας, στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και στην «οικονομική γεωγραφία της χώρας».

Το Σχέδιο «Αθηνά» αρχικά προσδιόρισε τις μεταβολές σε δέκα Τ.Ε.Ι., οι οποίες επικυρώθηκαν με αντίστοιχα Προεδρικά Διατάγματα. Πιο αναλυτικά, με το Σχέδιο «Αθηνά» εφαρμόζονται οι εξής τροποποιήσεις⁹:

- Σχολές και Τμήματα του Τ.Ε.Ι. Αθήνας μετονομάζονται, συγχωνεύονται ή καταργούνται, σύμφωνα με το ΠΔ 95/2013.
- Σχολές και Τμήματα του Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης μετονομάζονται, συγχωνεύονται, καταργούνται ή συγκροτούνται νέες Σχολές, σύμφωνα με το ΠΔ 82/2013.
- Σχολές και Τμήματα του Τ.Ε.Ι. Πειραιά μετονομάζονται, συγχωνεύονται, καταργούνται ή συγκροτούνται νέες Σχολές, σύμφωνα με το ΠΔ 69/2013.
- Το Τ.Ε.Ι. Σερρών μετονομάζεται σε Τ.Ε.Ι. Κεντρικής Μακεδονίας, Τμήματα του πρώτου συγχωνεύονται ή καταργούνται, ενώ συγκροτούνται νέες Σχολές στο νέο Τ.Ε.Ι., σύμφωνα με το ΠΔ 102/2013.
- Τα Τ.Ε.Ι. Πάτρας και Μεσολογγίου συγχωνεύονται και συγκροτούν το Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας, ενώ Σχολές και Τμήματα των δύο πρώτων μετονομάζονται, συγχωνεύονται, καταργούνται ή συγκροτούνται νέες Σχολές στο νέο Τ.Ε.Ι., σύμφωνα με το ΠΔ 94/2013.

⁹ sep4u.gr, <http://sep4u.gr/8681/%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%B1%CE%B3%CE%AD%CF%82-%CF%83%CE%B5-10-%CF%84%CE%B5%CE%B9-%CE%BC%CE%B5-%CE%BD%CE%AD%CE%BF-%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%B5%CE%B4%CF%81%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%B4%CE%B9%CE%AC%CF%84%CE%B1/>

Οι επιπτώσεις του σχεδίου «Αθηνά» στο Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας

- Το Τ.Ε.Ι. Λάρισας μετονομάζεται σε Τ.Ε.Ι. Θεσσαλίας, ενώ Σχολές, Τμήματα και Παραρτήματα του πρώτου μετονομάζονται, συγχωνεύονται, καταργούνται, ή συγκροτούνται νέες Σχολές στο νέο Τ.Ε.Ι., σύμφωνα με το ΠΔ 83/2013.
- Τα Τ.Ε.Ι. Λαμίας και Χαλκίδας συγχωνεύονται και συγκροτούν το Τ.Ε.Ι. Στερεάς Ελλάδας, ενώ Σχολές, Τμήματα και Παραρτήματα των δύο πρώτων μετονομάζονται, συγχωνεύονται, καταργούνται ή συγκροτούνται νέες Σχολές στο νέο Τ.Ε.Ι., σύμφωνα με το ΠΔ 100/2013.
- Το Τ.Ε.Ι. Καβάλας μετονομάζεται σε Τ.Ε.Ι. Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, ενώ Σχολές, Τμήματα και Παραρτήματα του πρώτου μετονομάζονται, συγχωνεύονται, καταργούνται ή συγκροτούνται νέες Σχολές στο νέο Τ.Ε.Ι., σύμφωνα με το ΠΔ 87/2013.
- Σχολές, Τμήματα και Παραρτήματα του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Μακεδονίας συγχωνεύονται, καταργούνται ή συγκροτούνται νέες Σχολές, σύμφωνα με το ΠΔ 90/2013.
- Το Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας μετονομάζεται σε Τ.Ε.Ι. Πελοποννήσου, ενώ Σχολές, Τμήματα και Παραρτήματα του πρώτου μετονομάζονται, συγχωνεύονται, καταργούνται ή συγκροτούνται νέες Σχολές στο νέο Τ.Ε.Ι., σύμφωνα με το ΠΔ 91/2013.

Επιπλέον, αναφορικά με την αναδιαμόρφωση συγκεκριμένων Τμημάτων και γνωστικών αντικειμένων, οι αλλαγές που ανακοίνωσε και πραγματοποίησε η Κυβέρνηση και ειδικότερα το Υπουργείο Παιδείας και οι αρμόδιοι εκπαιδευτικοί φορείς μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

Τα Τμήματα με γνωστικό αντικείμενο τη Διοίκηση Επιχειρήσεων υπέστησαν ενοποίηση σε ένα Τμήμα, στο επονομαζόμενο «Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων». Το νέο Τμήμα οδηγεί σε κατευθύνσεις με συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο. Τα σχετικά Τμήματα ανάγονται σε εννέα στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

Παρόμοιες ενέργειες έγιναν και με τμήματα με γνωστικό αντικείμενο της ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών, τα οποία μετονομάστηκαν σε «Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών ΤΕ». Στο νέο Τμήμα ενσωματώθηκαν τέσσερις τίτλοι και δεκατρία Τμήματα των Τεχνολογικών Ιδρυμάτων. Τα σχετικά Τμήματα ανάγονται σε πέντε στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας, ενώ οι φοιτητές καλούνται κατά τη διάρκεια των σπουδών τους να ακολουθήσουν μία από τις κάτωθι κατευθύνσεις:

- Τοπογράφων
- Υδραυλικών Έργων

- Δομοστατικών Έργων
- Συγκοινωνιακών Έργων

Εν συνεχεία, η ίδια διαδικασία ακολουθήθηκε και για τα Τμήματα Πληροφορικής. Στο μετονομαζόμενο Τμήμα που προέκυψε, το οποίο φέρει τον τίτλο «Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε.», ενοποιήθηκαν έντεκα διαφορετικοί τίτλοι και είκοσι δύο Τμήματα των Τεχνολογικών Ιδρυμάτων της χώρας. Εν τέλει, δημιουργήθηκαν εννέα Τμήματα ανά την Ελλάδα, τα οποία παρείχαν στους φοιτητές την επιλογή ανάμεσα στις εξής κατευθύνσεις:

- Πληροφορικής
- Μηχανικών Δικτύων
- Μηχανικών Η/Υ
- Μηχανικών Πληροφοριακών Συστημάτων
- Τηλεπικοινωνιακών Συστημάτων & Δικτύων

Ο Υπουργός Παιδείας, απαντώντας σε ερώτημα σχετικό με τις συγχωνεύσεις των Τμημάτων, και στο κατά πόσον ήταν εφικτό αυτές να πραγματοποιηθούν εντός των Ιδρυμάτων, προκειμένου να απαλλαγούν οι φοιτητές αλλά και το προσωπικό από την διαδικασία της μετακίνησης, διευκρίνισε τα εξής:

Αρχικά, τόνισε πως η συγχώνευση των Τμημάτων ήταν πλέον απαραίτητη, δεδομένου ότι υπήρχαν πεντακόσια τριάντα τέσσερα Τμήματα, τα οποία ήταν κατανομημένα σε εξήντα τρεις πόλεις ανά την Ελλάδα. Η ανομοιομορφία στη χωροταξική τοποθέτηση των Τμημάτων, η διάσπαση αυτών εξαιτίας της ύπαρξης συναφών γνωστικών αντικειμένων αλλά και η ανεδαφική επεκτασιμότητα πολλών κτιριακών εγκαταστάσεων, κατέστησε αναγκαία την αναδιαμόρφωση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Οι παράγοντες αυτοί οδήγησαν σε ανεπάρκεια και σε υποβάθμιση των υπηρεσιών του αντίστοιχου εκπαιδευτικού συστήματος.

Ωστόσο, όπως διευκρίνιζε ο Υπουργός Παιδείας, ο εξορθολογισμός της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης έπρεπε να πραγματοποιηθεί με μια τέτοια διαδικασία, αφού οι πρότερες αποφάσεις για συγχωνεύσεις ή καταργήσεις γνωστικών αντικειμένων λαμβάνονταν μέσω κριτηρίων που δεν ήταν ακαδημαϊκά. Η παθογένεια είχε φτάσει σε τέτοιο σημείο, ώστε τα οφέλη δεν ήταν σημαντικά. Στην ουσία, τα αποτελέσματα δεν ήταν τα επιθυμητά, σε σημείο που θα μπορούσαν να είχαν αξιολογηθεί και ως αρνητικά. Επίσης, όπως επεσήμανε ο Υπουργός, προτεραιότητα της Κυβέρνησης ήταν να πραγματοποιηθούν συγχωνεύσεις εντός των ιδίων Περιφερειών, προκειμένου να μη δημιουργηθούν τεράστια θέματα μετακίνησης και

η τελευταία να διεξαχθεί με όσο το δυνατόν λιγότερα προβλήματα για τα εμπλεκόμενα πρόσωπα, δηλαδή τους φοιτητές, το διδακτικό και το διοικητικό προσωπικό.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Υπουργείου Παιδείας, μετά την επικύρωση του Σχεδίου «Αθηνά» μέσω των αρμόδιων θεσμικών οργάνων, απαιτήθηκε η μετακίνηση δεκαοχτώ χιλιάδων φοιτητών εντός της Περιφέρειας, στην οποία μέχρι τότε φοιτούσαν. Ως εκ τούτου, φοιτητές μετακινήθηκαν από τα Γρεβενά στην Καστοριά, από τη Θεσσαλονίκη στις Σέρρες και από την Αμαλιάδα στην Πάτρα.

Όσον αφορά στο κόστος μεταφοράς, ο Υπουργός επεσήμανε πως τέθηκε ως προτεραιότητα η κάλυψη ενός μέρους των απαιτούμενων εξόδων των εμπλεκόμενων προσώπων, το ύψος των οποίων καθορίστηκε με βάση εισοδηματικά και άλλα κριτήρια. Ακόμα, υπήρξε μέριμνα εκ μέρους του Υπουργείου, προκειμένου να μη διακοπεί η ενίσχυση των φοιτητών από τις Δομές Φοιτητικής Μέριμνας και στα νέα Τμήματα ή Ιδρύματα. Σχετικά με τις υποτροφίες και τα φοιτητικά δάνεια, αναφέρθηκε πως δεν μελετήθηκε καμία αλλαγή στις διαδικασίες.

Μεγάλο θέμα ανέκυψε και με τη διαχείριση της ακίνητης περιουσίας από τα Τεχνολογικά Ιδρύματα που καταργήθηκαν ή συγχωνεύθηκαν. Ο κύριος Αρβανιτόπουλος τόνισε πως με βάση τον Ν.4076/12, τα νέα Ιδρύματα που προέκυψαν με το σχέδιο «Αθηνά» επωμίστηκαν τη διαχείριση της ακίνητης περιουσίας των καταργημένων ή συγχωνευμένων Ιδρυμάτων, χωρίς να τέθηκε ποτέ ζήτημα για τα ιδιοκτησιακά δικαιώματα αυτών. Επιπλέον, τυχόν θέματα των προγενέστερων Τμημάτων που αφορούσαν στα περιουσιακά τους στοιχεία θα ρυθμιζόνταν μέσω σχετικού Προεδρικού Διατάγματος¹⁰.

1.2. Κριτική των ενεργειών και των αποφάσεων του Υπουργείου Παιδείας

Η Σύνοδος των Πρυτάνεων προχώρησε σε «ακύρωση» του Υπουργείου, επισημαίνοντας πως αρμόδιοι φορείς για να κρίνουν τις παραμέτρους και εν τέλει να καθορίσουν τις αλλαγές και την αναδιαμόρφωση των Πανεπιστημίων και των Τ.Ε.Ι. είναι μόνο τα ίδια τα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και η Α.Δ.Ι.Π. Επιπλέον, όπως αναφέρθηκε στην απάντηση των Πρυτάνεων απέναντι στις ανακοινώσεις του Υπουργείου Παιδείας, οι παράγοντες που αφορούν στα χαρακτηριστικά της ανάπτυξης των Σχολών και των Τμημάτων θα έπρεπε να

¹⁰ Minedu.gov.gr, <https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2013/sxedio-athina-erwtiseis-apantiseis.pdf>

σκιαγραφηθούν από το Συμβούλιο Ανώτατης Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΣΑΠΕ) και το Συμβούλιο Ανώτατης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΣΑΤΕ) και πάντοτε σε συνεργασία με άλλους κοινωνικούς φορείς. Επίσης, οι παράμετροι που αφορούν σε εθνικό επίπεδο θα έπρεπε να καθοριστούν από το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας (ΕΣΥΠ)¹¹.

Τόσο εξαρχής όσο και στην πορεία, διαπιστώθηκε πως τα κριτήρια που ανέφερε ο Υπουργός Παιδείας ήταν επιφανειακά και ως ένα σημείο παραπλανητικά. Αναφορικά με τις συγχωνεύσεις ομοειδών Τμημάτων, διαφαίνεται πως το κριτήριο αυτό είναι ψευδεπίγραφο, καθώς σκοπός ήταν:

- Η συγχώνευση του Τμήματος «Πλαστικών Τεχνών και Επιστημών της Τέχνης» με την Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και την μετέπειτα ίδρυση της Σχολής «Ανθρωπιστικών Επιστημών και Επιστημών της Τέχνης».
- Η συγχώνευση των Τμημάτων Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας στο Τμήμα «Ξένων γλωσσών και Φιλολογίας» του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθήνας.
- Η συγχώνευση των Τμημάτων «Ηλεκτρονικών Υπολογιστικών Συστημάτων» του Τ.Ε.Ι. Πειραιά και Πληροφορικής Τ.Ε.Ι. Αθήνας σε Τμήμα «Μηχανικών Πληροφορικής» του Τ.Ε.Ι. Αθήνας.

Αναφορικά με τις συγχωνεύσεις Τμημάτων και την ίδρυση Σχολών που θα χαρακτηρίζονταν από χωρική συνοχή και εκμετάλλευση όλων των υπάρχουσών κτιριακών και υλικοτεχνικών εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού τους: Το Σχέδιο «Αθηνά» υποτίθετο πως εκπονήθηκε με βάση τρεις μελέτες, οι οποίες στην πραγματικότητα δεν είχαν διεξαχθεί, ό,τι κι αν σημαίνει αυτό για την εγκυρότητα των αποφάσεων και την επιστημονική τους τεκμηρίωση. Ακόμα, σχετικά με την χωροταξική αναπροσαρμογή των Ιδρυμάτων, γεγονός είναι πως οι υποδομές όχι μόνο δεν αξιοποιήθηκαν σε ικανοποιητικό βαθμό, αλλά σε πολλές περιπτώσεις εγκαταλείφθηκαν, με σκοπό να καταστούν μελλοντικά εκμεταλλεύσιμες μέσω ΤΑΙΠΕΔ ή ως ιδιωτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Η πρόταση του Υπουργείου, τόσο με βάση τον τρόπο με τον οποίο κατατέθηκε όσο και με βάση το περιεχόμενό της, απέδειξε πως αδιαφορεί για το ρόλο των ερευνητικών κέντρων στα

¹¹ ΤΟ ΒΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ, <http://www.tovima.gr/society/article/?aid=499022>

αστικά κέντρα και την περιφέρεια. Τέλος, κατέστη φανερό πως το Υπουργείο προσπάθησε να περιθωριοποιήσει τις ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες. Τρανταχτό παράδειγμα αποτέλεσαν οι αλλαγές στο Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας του Τ.Ε.Ι. Πάτρας¹².

Επιπρόσθετα, το συνολικό εγχείρημα θα μπορούσε να προκαλέσει αλλοίωση της ακαδημαϊκής υπόστασης των Ιδρυμάτων, ενώ δεν είναι λίγοι εκείνοι που κατηγόρησαν την Κυβέρνηση πως αποσκοπεί στην ιδιωτικοποίησή τους. Σχετικά με τα χαρακτηριστικά της ακαδημαϊκής εκπαίδευσης, αναφέρεται πως μέχρι τότε τα Τμήματα διέθεταν την ευθύνη απονομής τίτλων σπουδών ύστερα από φοίτηση τεσσάρων ή πέντε χρόνων. Μέσω του Σχεδίου «Αθηνά», επιτυγχάνεται η καθολική ύπαρξη Σχολών, ακόμα και σε περιπτώσεις Τμημάτων με ολιγάριθμο εκπαιδευτικό προσωπικό. Επισημαίνεται πως η δημιουργία μιας Σχολής δεν είναι μια απλή διαδικασία και σαφέστατα θα πρέπει να καθορίζεται και να διαμορφώνεται με βάση ακαδημαϊκά κριτήρια. Σύμφωνα με την παράγραφο 4, άρθρο 7, του Ν. 4009/2011 και τον Ν.4076/2012, οι Σχολές επιφορτίζονται με την ευθύνη απονομής μεταπτυχιακών διπλωμάτων, για τα οποία έχει οριστεί και η απαραίτητη καταβολή διδάκτρων εκ μέρους των φοιτητών.

Ως εκ τούτου, με το Σχέδιο «Αθηνά» θα καταργηθεί η δωρεάν παιδεία και θα προχωρήσει μέσω των συγχωνεύσεων η διαδικασία απολύσεων και διαθεσιμότητων του προσωπικού των Ιδρυμάτων. Με τις συγχωνεύσεις, το Υπουργείο Παιδείας ενίσχυσε τα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια, δεδομένου ότι το άρθρο 30 του Ν.4111/2013, το οποίο εν συνεχεία κρίθηκε αντισυνταγματικό, έδωσε τη δυνατότητα στα δημόσια Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα να ιδρύουν ιδιωτικά Ι.Ε.Κ., Κ.Ε.Κ. και Κολέγια.

Ωστόσο, οι αλλαγές στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση δεν συντελέστηκαν εν μία νυκτί, δεδομένου ότι επί χρόνια παρατηρείται προσπάθεια ριζικής αναδιαμόρφωσης του πλαισίου των Τεχνολογικών και Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων. Το Σχέδιο «Αθηνά» θεωρήθηκε από πολλούς ένα είδος «*ξεπουλήματος της δημόσιας Παιδείας και συρρίκνωσης της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης*». Ειδικά το ζήτημα της νομιμοποίησης των Ιδιωτικών Κολεγίων και της εξίσωσης των τίτλων σπουδών που παρέχουν με τα αντίστοιχα των δημόσιων Ιδρυμάτων, εγείρει πλήθος αμφισβητήσεων και ενστάσεων¹³.

Αναφορικά με το ζήτημα των δημόσιων τοπικών Κολεγίων, το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων θα μπορούσε να αξιοποιήσει υπάρχοντα κτίρια ή τυχόν υποδομές που δεν

¹² ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ, <http://www.protothema.gr/politics/article/255820/syriza-to-sxedio-athhna-dialyei-oti-apemeine-apo-thn-ekpaideysh/>

¹³ antapocrisis, <http://antapocrisis.gr/index.php/youth/item/682-paremvasi>

αξιοποιούνται όπως πρέπει και με τον τρόπο αυτό να υποστηρίξουν παράλληλα τη μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση, η οποία χαρακτηρίζεται από σημαντικά προβλήματα και επί μακρόν.

Συγκεκριμένα, θα μπορούσαν να συντελεστούν τα εξής βήματα, τα οποία θα περιόριζαν πλείστους προβληματισμούς και άλματα ζητήματα¹⁴:

- Δημιουργία ενός ενδιάμεσου πλαισίου, το οποίο θα κάλυπτε το κενό ανάμεσα στη Δευτεροβάθμια και την Ανώτατη Εκπαίδευση.
- Θα αποφόρτιζαν τους μαθητές του Λυκείου από την αγωνία για τις πανελλαδικές εξετάσεις, δεδομένου ότι πλέον θα είχαν πρόσβαση και σε άλλα Ιδρύματα, ανεξαρτήτως της απόδοσής τους στις εισαγωγικές. Παράλληλα, θα μειωνόταν και ο αριθμός των μαθητών που προσφεύγουν σε φροντιστήρια και η παραπαιδεία θα περιοριζόταν. Εντούτοις, η παράμετρος αυτή δεν θα πρέπει να συγχέεται με τη μαζική εισροή στα Πανεπιστήμια, κάτι που συνδέεται με άλλες προϋποθέσεις και τη δυνατότητα για μαζική εκπαίδευση.
- Θα εξέλιπε πλέον το γεγονός ένας απόφοιτος Λυκείου να σπαταλά επιπλέον χρόνια από τη ζωή του, προσπαθώντας να εισέλθει στο Πανεπιστήμιο, παρακολουθώντας ένα συναφές ίσως γνωστικό αντικείμενο με αυτό που αρχικά επιθυμούσε, σε κάποιο Κολέγιο της περιοχής του, το οποίο θα του παρείχε αξιόπιστο τίτλο σπουδών.
- Θα περιοριζόταν ο αριθμός των φοιτητών που αιτούνται μετεγγραφή, αφού θα τους παρεχόταν πλέον η δυνατότητα να σπουδάζουν στον τόπο διαμονής τους και να μην επιβαρύνονται με επιπλέον έξοδα.
- Θα παρεχόταν στους νέους ο απαιτούμενος χρόνος, προκειμένου να διαπιστώσουν μέσα σε σύντομο διάστημα εάν έχουν τις δυνατότητες και αν πραγματικά θέλουν να σπουδάσουν σε κάποιο Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα ή αν ικανοποιούν τις

¹⁴ tvxs.gr, <http://tvxs.gr/news/%CE%AD%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%88%CE%B1%CE%BD-%CE%B5%CE%AF%CF%80%CE%B1%CE%BD/%CF%84%CE%B1-%CF%84%CE%BF%CF%80%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%BA%CE%BF%CE%BB%CE%BB%CE%AD%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%89%CF%82-%CE%B5%CE%BD%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%B1%CE%BA%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%BB%CF%8D%CF%83%CE%B7-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CF%83%CF%87%CE%B5%CE%B4%CE%AF%CE%BF%CF%85-%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CE%BD%CE%AC-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%B3%CE%B9%CE%AC%CE%BD%CE%BD%CE%B7%CF%82-%CF%80%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B5%CF%84%CE%BF%CF%85>

ανάγκες τους μέσω της παρακολούθησης αξιολόγησης επαγγελματικής κατάρτισης. Ως εκ τούτου, μετά την περάτωση της διετούς φοίτησης, θα μπορούσαν να επιλέξουν να αξιοποιήσουν τον τίτλο σπουδών του τοπικού Κολεγίου και να αναζητήσουν άμεση επαγγελματική αποκατάσταση με τα δικαιώματα που θα έχουν αποκτήσει.

- Στα τοπικά Κολέγια θα μπορούσαν να ενσωματωθούν και τα Ι.Ε.Κ., τα οποία λειτουργούν στις περιφέρειες, και έτσι θα «έκλεινε η ψαλίδα» ανάμεσα στα Κέντρα αυτά και στα ιδρύματα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Τα τοπικά Κολέγια θα μπορούσαν με μεγαλύτερη ευελιξία σε σχέση με τα Πανεπιστήμια και τα Τ.Ε.Ι. να προσαρμοστούν στις σύγχρονες απαιτήσεις του εκπαιδευτικού, επαγγελματικού και επιστημονικού πλαισίου.
- Το επίπεδο αυτό θα επέτρεπε την ευκολότερη κάλυψη και ικανοποίηση των διδακτικών αναγκών.
- Θα αποσυμπιέζονταν τα Πανεπιστήμια από τη μαζική εισροή νέων που στην πραγματικότητα δεν έχουν πλήρως αντιληφθεί εάν θέλουν να ακολουθήσουν τέτοιες σπουδές.
- Οι εκπαιδευτικές μονάδες θα αποκτούσαν λόγο και υπόσταση, δεδομένου ότι οι σπουδές σε αυτές θα αναγνωρίζονταν σε μελλοντική μεταπήδηση σε κάποιο τεχνολογικό ή πανεπιστημιακό Τμήμα.
- Θα μπορούσε μέσω των τοπικών Κολεγίων να εξυπηρετηθεί και να οργανωθεί με καλύτερο τρόπο η δια βίου μάθηση. Επιπλέον, θα μπορούσε κάποιος να παρακολουθήσει συγκεκριμένα μαθήματα σε ένα αξιόπιστο περιβάλλον και να βελτιώσει τις γνώσεις του, προκειμένου να εξελιχθεί στο επάγγελμά του.
- Τα τεχνολογικά και πανεπιστημιακά Ιδρύματα θα μπορούσαν να ιδρύουν Κολέγια ως παραρτήματα, ούτως ώστε να είναι σε θέση να ελέγχουν την ποιότητα και το επίπεδο των σπουδών που παρέχουν.
- Σημαντικό πλεονέκτημα θα αποτελούσε τα γεγονόσ πως το κόστος της ίδρυσης και της λειτουργίας τους θα ήταν χαμηλό.

Πολλοί από τους πολέμιους του Σχεδίου «Αθηνά» καταλόγιζαν στο Υπουργείο Παιδείας και τους αρμόδιους φορείς που ενεπλάκησαν στην εκπόνησή του, πως ένας από τους στόχους τους ήταν η μείωση του αριθμού των εισακτέων στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση εν συνόλω.

Συγκεκριμένα, είχε αναφερθεί πως το Υπουργείο Παιδείας χρησιμοποιεί στρεβλά δεδομένα, προκειμένου να στηρίξει την άποψή του σχετικά με αυτό το ζήτημα. Όλη αυτή η στρέβλωση γίνεται εύκολα αντιληπτή αν μελετήσει κάποιος τα στατιστικά του Σχεδίου για τον αριθμό των εισακτέων στο ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 και σε συνδυασμό με τον επίσημο αριθμό των εισακτέων, όπως αυτός ανακοινώθηκε και δημοσιεύτηκε από το ίδιο το Υπουργείο Παιδείας στο ΦΕΚ 1653/τ.Β'/15.5.2012.

Ειδικότερα, τα στοιχεία του Σχεδίου «Αθηνά» παρουσιάστηκαν ως ανακριβή. Για παράδειγμα, οι θέσεις των εισακτέων στα Τ.Ε.Ι. για το συγκεκριμένο ακαδημαϊκό έτος ορίστηκαν σε 18.336, την ίδια στιγμή που σύμφωνα με το ΦΕΚ ορίζονταν κατά γενική σειρά σε 26.190. Στην πραγματικότητα, το Υπουργείο προσπάθησε να αποσιωπήσει τις συνέπειες του Σχεδίου σχετικά με το ζήτημα του αριθμού των εισακτέων, γεγονός που παρατηρήθηκε και στις θέσεις των εισακτέων στα Πανεπιστήμια της χώρας.

Επιπρόσθετα, όσον αφορά στους δύο κύκλους σπουδών, το Υπουργείο Παιδείας παραβίασε το αυτοδιοίκητο τόσο των Πανεπιστημίων όσο και των Τ.Ε.Ι., επιλέγοντας να ιδρύσει Σχολές, οι οποίες θα αναλάβουν την πραγματοποίηση των μεταπτυχιακών σπουδών στα πρότυπα της Συνόδου της Μπολόνια¹⁵, όπως αυτά αποτυπώθηκαν στο άρθρο 30 του Ν.4111/2013. Σύμφωνα με αυτά, ο πρώτος κύκλος θα οδηγούσε σε τίτλο σπουδών αντίστοιχο του bachelor, ενώ ο δεύτερος θα διεξαγόταν εντός της Σχολής και θα απένειμε τον τίτλο του master. Είναι αυτονόητο πως μια τέτοια διαδικασία θα προϋπέθετε δίδακτρα. Ως εκ τούτου, μέσω αυτών των ενεργειών και των προθέσεων διαφάνηκε η διάθεση της Κυβέρνησης όχι για εξορθολογισμό αλλά για αποκόμιση κερδών μέσω της επιβολής του Σχεδίου «Αθηνά». Αυτό σημαίνει πως μεταφέρει ένα τμήμα του κόστους των σπουδών στους φοιτητές και τις οικογένειές τους, προσπαθώντας παράλληλα να «ελαφρύνει» το κράτος από τις δαπάνες για την Παιδεία.

Η επιλογή αυτή του Υπουργείου προκαλεί τεράστια προβλήματα, ειδικά αν αναλογιστεί κάποιος πως οι αδύναμες οικονομικά ομάδες δεν θα έχουν πλέον τη δυνατότητα να

¹⁵ «Έχει επικρατήσει να λέγεται συνθήκη της Μπολόνια η όλη προσπάθεια δημιουργίας ενός Ενιαίου Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης. Τα θεμέλια όμως μπήκαν νωρίτερα με τη Συνθήκη της Σορβόνης το 1998. Μετά τη Διακήρυξη της Μπολόνια γι' αυτό το σκοπό, έγιναν και άλλες συναντήσεις το 2001 στην Πράγα και το 2003 στο Βερολίνο. Η Διακήρυξη προέβλεπε: Την προώθηση της «αναγνωρισιμότητας» των τίτλων σπουδών μέσω του Diploma Supplement («Παράρτημα Διπλώματος»), την υιοθέτηση ενός συστήματος δυο κύκλων σπουδών (προπτυχιακό και μεταπτυχιακό), από τους οποίους ο πρώτος να είναι τουλάχιστον τριετής και η ολοκλήρωσή του να είναι προϋπόθεση για το δεύτερο κύκλο, την καθιέρωση ενός κοινού συστήματος διδακτικών μονάδων, την προώθηση της κινητικότητας, της ευρωπαϊκής συνεργασίας για τη διασφάλιση της ποιότητας και της ευρωπαϊκής διάστασης στην Ανώτατη Εκπαίδευση», στο ΑΙΤ, <http://ekpaideysi.espivblogs.net/?p=259>.

σπουδάσουν και, όπως συνεπάγεται, δεν θα μπορούν να λάβουν πιο εξειδικευμένη κατάρτιση συμμετέχοντας σε μεταπτυχιακά προγράμματα. Η παράμετρος αυτή καθίσταται ιδιαίτερα σημαντική, ειδικά στη σύγχρονη εποχή που οι νέοι άνθρωποι έχουν ανάγκη να διαθέτουν όσο το δυνατόν περισσότερα εφόδια, προκειμένου να αποκατασταθούν επαγγελματικά και να μπορέσουν να δραστηριοποιηθούν και να εξελιχθούν σε επαγγέλματα συναφή των τίτλων σπουδών που απέκτησαν.

Εκτός τούτων, το Σχέδιο «Αθηνά» αποσκοπούσε στην ελάττωση του αριθμού του προσωπικού μέσω της διαδικασίας της διαθεσιμότητας και της κατάργησης των διοικητικών θέσεων. Οι διαδικασίες συντελέστηκαν άμεσα και έτσι αρκετοί διοικητικοί υπάλληλοι των Τ.Ε.Ι. τέθηκαν σε διαθεσιμότητα, στο πλαίσιο των μνημονιακών υποχρεώσεων της Κυβέρνησης και με απώτερο σκοπό τη διαμόρφωση κλίματος ανασφάλειας ανάμεσα στους εργαζομένους των Ιδρυμάτων¹⁶.

¹⁶ Ν.4093/2012

Κεφάλαιο 2. Η κοινωνία απέναντι στο Σχέδιο «ΑΘΗΝΑ»

Ήδη από τις αρχές του 2013, οι πολίτες αλλά και εκπρόσωποι της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ξεκίνησαν να εκφράζουν την αντίθεσή τους απέναντι στις αλλαγές που προέβλεπε το Σχέδιο «Αθηνά». Ειδικότερα, το Φεβρουάριο του ίδιου έτους, οι Πρυτάνεις συγκάλεσαν έκτακτη Συνέλευση προκειμένου να καταλήξουν στους τρόπους διαχείρισης της κατάστασης που διαμορφώθηκε. Εκτός τούτου, οι φοιτητές προσπάθησαν να εναντιωθούν στην εφαρμογή του συγκεκριμένου σχεδίου, ακόμα και με επιστολές διαμαρτυρίας προς τον Υπουργό Παιδείας, οι οποίες δημοσιεύτηκαν σε Μ.Μ.Ε.¹⁷:

Επιστολή Φοιτήτριας του Τ.Ε.Ι. Πάτρας: «Είμαι πρωτοετής φοιτήτρια στη Σχολή Διοίκησης & Οικονομίας και συγκεκριμένα στο τμήμα Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων του ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ. Ήμουν ευχαριστημένη γιατί μπήκα σε μια σχολή που αποτελούσε διακαή πόθο για μένα και ένα αντικείμενο που ήθελα πολύ. Δεν προέβλεψα όμως τις αποφάσεις των ΦΩΣΤΗΡΩΝ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ που αποφάσισαν να μετατρέψουν την παραπάνω σχολή (άκουσον-άκουσον) σε "Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών" και το τμήμα σε "Μηχανικών Πληροφορικής". Αν ήθελα να ασχοληθώ αποκλειστικά με την Πληροφορική θα δήλωνα αντίστοιχη σχολή. Πώς λοιπόν κατακρεουργούν τα όνειρα του κάθε νέου; Γιατί επιβάλλουν με το ζόρι τι θα σπουδάσει ο κάθε νέος; Συμμερίζονται την οικονομική δυνατότητα του κάθε γονέα; Κύριε ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΕ αν περάσετε το νομοσχέδιο απλά αποτύχατε».

Επιστολή Φοιτήτριας του Τ.Ε.Ι. Ιονίων Νήσων: «Είμαι φοιτήτρια του Τμήματος Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας στο ΤΕΙ Ιονίων Νήσων, που βρίσκεται στο Αργοστόλι. Πριν από λίγες μέρες πληροφορηθήκαμε για τη συγχώνευση της σχολής μας με τη σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων του Ληξουρίου. Το νέο τμήμα θα ονομαστεί Διοίκηση Επιχειρήσεων, Οργανισμών και Συστημάτων με κατεύθυνση κοινωνικής οικονομίας με βάση το Μεσολόγγι. Ως προς την κίνηση αυτή είναι αντίθετοι τόσο οι φοιτητές του τμήματός μας όσο και οι τοπικοί παράγοντες του νησιού.

¹⁷ Ζούγκλα@ - a, <http://www.zougla.gr/greece/article/o-antilogos-ton-fitiiton>

Βρίσκομαι σε μία σχολή την οποία αγαπώ. Έφτασα εδώ με χρήματα που διατέθηκαν σε μαθήματα για τις πανελλήνιες εξετάσεις και διάβασμα. Από τη στιγμή, λοιπόν, που είμαι εδώ μέσω πανελληνίων εξετάσεων είμαι ΝΟΜΙΜΗ φοιτήτρια και κανείς δεν μπορεί να μου στερήσει τις σπουδές μου! Κύριοι Υπουργοί, αν ύστερα από τρία χρόνια σπουδών, αν ύστερα από τα χρήματα που έχουν διαθέσει οι γονείς μου, αν ύστερα από τον κόπο μου θεωρείτε πως αξίζει ένα τέτοιο άδοξο τέλος στη σχολή μου, είστε γελασμένοι. Πάτε να καταργήσετε κάτι στο οποίο στηριζόμουν και είχα όνειρα πάνω σε αυτό και συνεπώς τις Δημόσιες Σχέσεις στην Ελλάδα. Για όσους δεν γνωρίζουν, λοιπόν, οι Δημόσιες Σχέσεις δεν είναι η συγκέντρωση ανθρώπων σε μαγαζιά διασκέδασης, αλλά είναι πολύ σημαντικός κλάδος επικοινωνίας. Η σχολή μου, λοιπόν, βασίζεται στην επικοινωνία και συγχωνεύεται με τον οικονομικό κλάδο. Αν ήθελα οικονομικό κλάδο, θα τον επέλεγα κατευθείαν μέσω Πανελληνίων. Κύριοι Υπουργοί, ας μην υπήρχε από την αρχή η σχολή στο μηχανογραφικό μου, να αποφάσιζα από την αρχή το "μέλλον" μου. Από τη στιγμή που υπήρχε στο μηχανογραφικό μου, ΔΙΚΑΙΟΥΜΑΙ να την τελειώσω και να δουλέψω πάνω σε αυτή. Οι φοιτητές αυτές τις μέρες έχουμε γίνει οικογένεια. Ενώ τελείωσε η εξεταστική μας και ενώ θα έπρεπε να ήμασταν στα σπίτια μας, μείναμε εδώ, για να παλέψουμε και όλοι ενωμένοι να κάνουμε γνωστή την αδικία αυτή. Πιστέψτε με, τα καταφέρνουμε τόσο καλά, που είμαστε πολλοί υπερήφανοι ο ένας για τον άλλον. Αν τελικά κλείσει η σχολή μου, όχι μόνο δεν θα ακολουθήσω τη διοίκηση επιχειρήσεων, αλλά θα δουλέψω να μαζέψω χρήματα να πάω σε μια ιδιωτική σχολή να τελειώσω τις Δημόσιες Σχέσεις, που είναι από τους πρώτους κλάδους που διαφημίζουν και υποστηρίζουν. Αν τελικά πάω σε ιδιωτική σχολή, για ποια ΔΩΡΕΑΝ ΠΑΙΔΕΙΑ μου μιλάτε;».

Επιστολή Φοιτήτριας του Τ.Ε.Ι. Ιονίων Νήσων: «Σπουδάζω στο ΤΕΙ Ιονίων Νήσων, στο Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας. Το αντικείμενο της σχολής μου καταργείται και η σχολή μου συγχωνεύεται με μια άλλη έχοντας διαφορετικό αντικείμενο. Αυτήν τη στιγμή ζητάμε την όποια βοήθεια, ώστε να κρατήσουμε το τμήμα μας ανοιχτό. Είναι ένα τμήμα ενεργό, με παιδιά που πραγματικά έχουν όραμα και ιδέες. Ευελπιστούμε η

προσπάθειά μας να παρακινήσει κι άλλες σχολές που αντιμετωπίζουν το ίδιο πρόβλημα μ' εμάς. Η εκπαίδευση είναι το μέγιστο αγαθό, πόσο μάλλον στις μέρες μας. Ακόμα και η μικρή αναφορά του θέματος θα ήταν πολύ σημαντική στον αγώνα μας».

Επιπλέον, φοιτητές του Τ.Ε.Ι. της Πάτρας προχώρησαν σε κατάληψη του Δημαρχείου της πόλης την Πέμπτη 4 Απριλίου 2013 αλλά και σε αποκλεισμό των διοδίων στο σημείο της γέφυρας του Ρίου - Αντιρρίου το Σάββατο 6 Απριλίου 2013. Ο αποκλεισμός των οχημάτων που κατευθύνονταν στο Νομό Αιτωλοακαρνανίας διήρκησε τουλάχιστον για έξι ώρες, γεγονός που ανάγκασε την Τροχαία να προτρέψει τους οδηγούς να χρησιμοποιήσουν τα φέρι μποτ για να συνεχίσουν την πορεία τους. Οι ίδιοι φοιτητές, δύο μέρες αργότερα, πραγματοποίησαν πορεία διαμαρτυρίας προς το Υπουργείο Παιδείας¹⁸.

Ακόμα και σε μεταγενέστερο χρόνο, το ζήτημα της συγχώνευσης, της κατάργησης ή της μετονομασίας των Τ.Ε.Ι., παρέμενε «ανοιχτό» και «αναζωπύρωνε» τις σχετικές συζητήσεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτέλεσαν οι συγκρούσεις των πολιτικών κομμάτων γύρω από το εν λόγω θέμα. Συγκεκριμένα, τον Ιανουάριο του 2015, λίγες μόλις ημέρες πριν από την διεξαγωγή των Βουλευτικών Εκλογών, ο βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας στην περιοχή της Αιτωλοακαρνανίας, Κ. Καραγκούνης, προχώρησε στην κατάθεση σχετικής τροπολογίας στην Βουλή, προκειμένου να αυξηθεί ο αριθμός των εν λειτουργία Τμημάτων στο Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου. Ειδικότερα, ο κύριος Καραγκούνης, ενδιαφερόταν για τη συνέχιση της λειτουργίας του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας με έδρα το Μεσολόγγι. Ο Βουλευτής επανέφερε το ζήτημα αυτό, προσπαθώντας να εκθέσει τη στάση και τις προθέσεις της τότε μέλλουσας Κυβέρνησης σχετικά με το συγκεκριμένο ζήτημα, γεγονός που αποδεικνύει πως το Σχέδιο «Αθηνά» και οι επιπτώσεις του παρέμειναν για μεγάλο χρονικό διάστημα ένα μείζον και αμφιλεγόμενο θέμα¹⁹.

Οι συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας απέναντι στο σχέδιο «Αθηνά» αποτέλεσαν ένα γεγονός επαναλαμβανόμενο. Ήδη από τον Φεβρουάριο του 2013, οι Δήμοι Αγρινίου, Μεσολογγίου και Ναυπάκτου ξεκίνησαν τις κινητοποιήσεις τους²⁰. Σε όλη τη διαδικασία της εφαρμογής

¹⁸ news.gr, <http://www.news.gr/ellada/nea-ths-perifereias/article/56322/kleisth-gia-exi-ores-emeine-h-gefyra.html>

¹⁹ Αγρίνιο Culture, <http://www.agrinioculture.gr/2016/07/18/apo-to-schedio-athina-stis-tropologies-iper-tou-ti/>

²⁰ Αυτοδιοίκηση - a, <http://www.aftodioikisi.gr/ota/dimoi/aitoloakarnania-klimakonetai-o-agonas-kata-tou-sxediou-athina/>

του Σχεδίου «Αθηνά», δεν έλειψαν και οι ακραίες αντιδράσεις εκ μέρους πολιτών και φορέων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτέλεσε και η απεργία πείνας του Δημάρχου Μεσολογγίου, Παναγιώτη Κατσούλη²¹.

Ο Δήμαρχος ξεκίνησε την απεργία πείνας στις 11 Μαρτίου του 2013, με σκοπό να καταδείξει την απερίφραστη αντίθεσή του απέναντι στο Σχέδιο «Αθηνά» αλλά και ως διαμαρτυρία στον τρόπο με τον οποίο φυγαδεύτηκε από το Μεσολόγγι ο Υφυπουργός Υγείας, κ. Σαλμάς, προκειμένου να αποφύγει να αντιμετωπίσει τους πολίτες που είχαν διοργανώσει συγκέντρωση στην κεντρική πλατεία της πόλης.

Τα προβλήματα ξεκίνησαν όταν οι διαδηλωτές θέλησαν να κατευθυνθούν στο ξενοδοχείο όπου διέμενε ο κύριος Σαλμάς. Η αστυνομία προσπάθησε να ανακόψει τα σχέδιά τους, χρησιμοποιώντας ακόμα και χημικά. Οι Δήμαρχοι Μεσολογγίου και Ναυπάκτου, κύριοι Κατσούλης και Μπουλές, έφτασαν στο ξενοδοχείο προκειμένου να μιλήσουν με τον Υφυπουργό, χωρίς ωστόσο να καταφέρουν να τον συναντήσουν. Ο κύριος Κατσούλης, μάλιστα, δεν παρέλειψε να εκφράσει την οργή και την απογοήτευσή του σχετικά με την αντιμετώπιση των διαδηλωτών εκ μέρους της αστυνομίας²².

Συμπαραστάτες στην απεργία πείνας ήταν και οι Φώτης Τσιφοπανόπουλος και Γιώτα Μούτσιου Νικολοπούλου, ενώ προκειμένου να εξαρθεί η πρωτοβουλία τους και να ενισχυθεί η προσπάθειά τους, διοργανώθηκε παναιτωλοακαρνανικό συλλαλητήριο στις 15 Μαρτίου 2013, με τη συμμετοχή πλήθους πολιτών και τοπικών φορέων, καθώς και λαϊκή συνέλευση στο χώρο του Τρικούπειου Πολιτιστικού Κέντρου Μεσολογγίου²³.

Ο Δήμαρχος Μεσολογγίου, σε δηλώσεις του, απευθύνθηκε στους δημότες του και τους προέτρεψε να παραμείνουν ενωμένοι και ανεπηρέαστοι στις προσπάθειες αποπροσανατολισμού τους. Την ίδια στάση τήρησαν και οι Δήμαρχοι Αγρινίου και Ναυπακτίας, κύριοι Μοσχολιός και Μπουλές, τονίζοντας πως προτεραιότητα έχει η διατήρηση του κοινού μετώπου, ούτως ώστε να λάβουν συλλογικές αποφάσεις κατά του σχεδίου «Αθηνά» που οδηγεί στην κατάργηση του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου και του Πανεπιστημίου Δυτικής Ελλάδας. Στο συλλαλητήριο παρευρέθηκε και ο Πρόεδρος του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου, ο οποίος με τη σειρά του επεσήμανε την ανάγκη της διατήρησης της

²¹ Αυτοδιοίκηση - β, <http://www.aftodioikisi.gr/ota/dimoi/se-apergia-peinas-apo-simera-o-dimarxos-mesolongiou/>

²² Αυτοδιοίκηση - δ, <http://www.aftodioikisi.gr/ota/dimoi/mesolongi-epeisodia-kai-ximika-se-diamartiria-kata-tou-athina/>

²³ Αυτοδιοίκηση - ε, <http://www.aftodioikisi.gr/ota/dimoi/mesolongi-panaitolikoakarnaniko-sillalithirio-simparastasi-stous-apergous-peinas/>

αυτονομίας του Ιδρύματος. Τέλος, σημαντική ήταν η παρουσία του Μητροπολίτη Αιτωλίας και Ακαρνανίας στην πορεία διαμαρτυρίας, αλλά και η παρουσία Βουλευτών, Υπουργών και Δημοτικών Συμβούλων, όχι μόνο του Μεσολογγίου αλλά και των γύρω περιοχών²⁴.

Ωστόσο, οι διαμαρτυρίες των πολιτών και των τοπικών φορέων του Μεσολογγίου δεν σταμάτησαν εκεί. Ήδη από τις 9 Μαρτίου, το Δημοτικό Συμβούλιο είχε προχωρήσει στην λήψη συγκεκριμένων αποφάσεων σχετικά με τον τρόπο εκδήλωσης της αντίθεσής τους απέναντι στο Σχέδιο «Αθηνά». Ειδικότερα, τα δημόσια κτίρια, οι δημόσιες υπηρεσίες, καθώς επίσης και τα καταστήματα της πόλης, προχώρησαν στην έπαρση μαύρης σημαίας, της «Σημαίας της Αδικίας και της Ασέβειας απέναντι στους πολίτες και την πόλη», όπως θέλησαν να την ονομάσουν. Ακόμα, την επομένη της 9^{ης} Μαρτίου, πραγματοποιήθηκε αποκλεισμός του εθνικού δρόμου στον κόμβο της Ναυπάκτου, με τη σύμφωνη γνώμη του Δήμου Ναυπάκτου. Επίσης, αποφασίστηκε η απουσία των φορέων και του Δήμου από τις εορταστικές εκδηλώσεις της πόλης για την 25^η Μαρτίου και η τοποθέτηση σχετικού πανό διαμαρτυρίας στις θέσεις των επισήμων. Επιπλέον, λήφθηκε η απόφαση να μην προσκληθεί και να μη γίνει δεκτή η παρουσία πολιτειακών παραγόντων ή εκπροσώπων της Κυβέρνησης στις εκδηλώσεις προς τιμήν της Εξόδου των Μεσολογγιτών, ενώ παράλληλα απεστάλη και σχετική επιστολή καταγγελίας της Κυβέρνησης προς όλες τις πρεσβείες που φιλοξενούνται κατά τη διάρκεια των εορταστικών αυτών εκδηλώσεων²⁵.

Ακόμα, το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Μεσολογγίου προέβη σε έκκληση των Βουλευτών της περιοχής να άρουν την εμπιστοσύνη τους προς το κυβερνητικό σχήμα, σε ενδεχόμενη επιβολή του Σχεδίου «Αθηνά» ως νόμου του κράτους. Σε διαφορετική περίπτωση, οι εν λόγω Βουλευτές, καθίστανται ανεπιθύμητα πρόσωπα για την πόλη. Τέλος, αποφασίστηκε η εκδήλωση της επιθυμίας των τοπικών φορέων για άμεση συνάντηση με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τον Πρωθυπουργό²⁶.

Επιπλέον, την ίδια περίοδο, κάτοικοι του Μεσολογγίου και φοιτητές του Τ.Ε.Ι. της πόλης, προχώρησαν στην κατάληψη της Δ.Ο.Υ. Μεσολογγίου, ως αντίδραση στην απόφαση της Κυβέρνησης να προχωρήσει απρόσκοπτα στην εφαρμογή του Σχεδίου «Αθηνά». Η απόφαση για την κατάληψη της συγκεκριμένης δημόσιας υπηρεσίας πάρθηκε από την Επιτροπή Δήμου

²⁴ Αυτοδιοίκηση - f, <http://www.aftodioikisi.gr/ota/dimoi/katsoulis-tha-epixeirison-na-diaspasoun-ton-agona-kata-tou-athina/>

²⁵ Αυτοδιοίκηση - g, <http://www.aftodioikisi.gr/ota/dimoi/d-mesolongiou-apergi-as-peinas-ai-leton-gia-tin-athina/>

²⁶ Αυτοδιοίκηση - g, <http://www.aftodioikisi.gr/ota/dimoi/d-mesolongiou-apergi-as-peinas-ai-leton-gia-tin-athina/>

και Φορέων της Ιεράς Πόλεως του Μεσολογγίου, ενώ ταυτόχρονα οι μαθητές της πόλης προχώρησαν σε κατάληψη των σχολείων τους ως ένδειξη συμπαράστασης²⁷.

Τον Απρίλιο του 2013, ο τότε υφυπουργός Παιδείας Θεόδωρος Παπαθεοδώρου, σε συνάντησή του με τον Δήμαρχο της Πάτρας και με άλλους τοπικούς φορείς, έθεσε τέλος στις φήμες περί μεταφοράς της έδρας του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας από την Πάτρα στο Μεσολόγγι. Ωστόσο, ο Υφυπουργός δεν παρέβλεψε να επισημάνει πως πλέον δεν τίθεται ζήτημα για την παραμονή των Τμημάτων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας και του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας στην Πάτρα, δεδομένου του γεγονότος πως η επικύρωση του σχετικού Προεδρικού Διατάγματος από το ΣτΕ είναι μια διαδικασία που οδεύει προς την ολοκλήρωσή της. Αξίζει να σημειωθεί πως το αίτημα των τοπικών φορέων να παραστούν στη συνάντηση με τον Υφυπουργό αντιπροσωπεύει των φοιτητών, των καθηγητών και των εργαζομένων του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας δεν έγινε αποδεκτό από τον κύριο Παπαθεοδώρου.

Εντούτοις, μετά το πέρας των συνομιλιών, ο Δήμαρχος της Πάτρας και οι υπόλοιποι φορείς ενημέρωσαν σχετικά τις αντιπροσωπεύει που είχαν μεταβεί στην Αθήνα, ενώ διεξήχθη και συζήτηση περί του Σχεδίου «Αθηνά», παρουσία του ειδικού συνεργάτη του Υπουργείου Παιδείας, Αγγελου Λάσκαρη. Στη συγκεκριμένη συζήτηση, ο διάλογος επεκτάθηκε στις ενστάσεις και τις προτάσεις των τοπικών φορέων, ενώ ο κύριος Λάσκαρης δεν παρέλειψε με τη σειρά του να επισημάνει πως είναι αδύνατη η παραμονή του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας στην Πάτρα.

Στη συνάντηση, εκτός από τον Δήμαρχο της Πάτρας, παρευρέθηκε και ο βουλευτής Αχαΐας, κύριος Τσούκαλης, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου της Πάτρας, κύριος Μπουρδούλης, ο Πρόεδρος του Επιμελητηρίου Αχαΐας, κύριος Μαρλαφέκας, ο Πρόεδρος του Τ.Ε.Ε. Δυτικής Ελλάδας, κύριος Γιανναδάκης, καθώς και οι αντιδήμαρχοι, κύριοι Σιγαλός και Στανίτσας²⁸.

Παρόμοιες κινητοποιήσεις πραγματοποιήθηκαν την ίδια περίοδο αναφορικά με την κατάργηση των Τμημάτων του Τ.Ε.Ι. Ιονίων Νήσων. Συγκεκριμένα, κάτοικοι, φοιτητές, εκπρόσωποι του ακαδημαϊκού και του διοικητικού προσωπικού του Ιδρύματος, τοπικοί

²⁷ Αυτοδιοίκηση - h, <http://www.aftodioikisi.gr/ota/dimoi/d-mesolongiou-sinexizontai-oi-kinitopoiiseis-kata-tou-sxediouathina/>

²⁸ Αυτοδιοίκηση - i, <http://www.aftodioikisi.gr/ota/dimoi/patra-menei-i-edra-tou-atei-fevgoun-ta-tmimata/>

φορείς αλλά και εκπρόσωποι της Εκκλησίας, μετέβησαν στη Βουλή και διαμαρτυρήθηκαν για τις σχετικές αποφάσεις της Κυβέρνησης. Η συγκεκριμένη απόφαση για μετάβαση στην Αθήνα λήφθηκε κατά τη διάρκεια της συζήτησης που έλαβε χώρα στο Πνευματικό Κέντρο της Μητρόπολης Ζακύνθου, στην οποία συμμετείχε και ο Αντιπεριφερειάρχης, κύριος Μυλωνάς. Αξίζει να σημειωθεί πως στην εν λόγω συζήτηση, κατατέθηκε και η πρόταση της Μητρόπολης της περιοχής να αναλάβει η ίδια τη στέγαση του Τ.Ε.Ι. Ιονίων Νήσων, σε κτίριο της ιδιοκτησίας της²⁹.

Σε παρόμοιες κινητοποιήσεις επιδόθηκαν και οι κάτοικοι των Ιονίων Νήσων, προκειμένου να διαμαρτυρηθούν για τις αλλαγές στα Τμήματα του Τ.Ε.Ι. της περιοχής. Ειδικότερα, ύστερα από αποτυχημένες συζητήσεις ανάμεσα σε ιθύνοντες του Υπουργείου Παιδείας και σε διάφορους θεσμικούς φορείς και εκπροσώπους του Τ.Ε.Ι. Ιονίων Νήσων ή ακόμα και ανυπόστατες διαβεβαιώσεις του ίδιου του Υπουργού Παιδείας σχετικά με τη λειτουργία ενός νέου Τμήματος στην Κεφαλονιά, αυτό των Ψηφιακών Μέσων & Επικοινωνίας, το οποίο θα αντικαθιστούσε το Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων & Επικοινωνίας, οι ενδιαφερόμενοι δεν μπορούσαν παρά να αντιδράσουν σθεναρά.

Ως αποτέλεσμα, στις 7 Απριλίου 2013, πραγματοποιήθηκε κατάληψη κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής του Δημοτικού Συμβουλίου στην Κεφαλονιά. Ωστόσο, στη συγκεκριμένη περίπτωση οι αντιδρώντες βγήκαν «νικητές», εφόσον το Μάιο του 2014, το Τμήμα Ψηφιακών Μέσων & Επικοινωνίας με έδρα το Αργοστόλι, καταχωρήθηκε στο Μηχανογραφικό Δελτίο των υποψηφίων για εισαγωγή σε Πανεπιστήμια και Τ.Ε.Ι. Βέβαια, είχε προηγηθεί ισχυρός σεισμός στην Κεφαλονιά και επίσκεψη του τότε Πρωθυπουργού, Αντώνη Σαμαρά, στο νησί, όπου ανήγγειλε μετά από πιέσεις την ίδρυση του συγκεκριμένου τμήματος. Θα πρέπει, επίσης, να επισημανθεί η προχειρότητα εκ μέρους του Υπουργείου Παιδείας, το οποίο έσπευσε να καταχωρήσει το Τμήμα με την ονομασία «Άσκηση εμπορικών δραστηριοτήτων εκτός καταστήματος». Τέλος, δεν μπορεί να μην αναφερθεί το γεγονός πως οι φοιτητές που αποφοίτησαν από το Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας ουσιαστικά προέρχονται από ένα Τμήμα, το οποίο δεν υφίσταται πλέον, ό,τι κι αν σημαίνει αυτό για την επαγγελματική τους αποκατάσταση και την αξία του τίτλου σπουδών τους³⁰.

²⁹ Αυτοδιοίκηση - κ, <http://www.aftodioikisi.gr/ota/perifereies/pe-zakinthou-diamartiria-sti-vouli-kata-tis-katargisis-tou-tei-stis-113/>

³⁰ kefalonizw, <http://www.kefalonizw.com/nea-eideseis-events/nea/emonealetheiagiatoteiionionneson.html>

Οι αντιδράσεις συνεχίστηκαν και σε νομικό επίπεδο. Ειδικότερα, ο Δήμος Μεσολογγίου, δύο Καθηγητές, μία φοιτήτρια, ένας διοικητικός υπάλληλος του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου, καθώς επίσης και ο Δικηγορικός Σύλλογος της πόλης, προσέφυγαν μέσω όλων των απαραίτητων διαδικασιών στο ΣτΕ. Με την ένστασή τους, ζητούσαν από το ΣτΕ να ανακηρύξει το σχετικό Προεδρικό Διάταγμα ως παράνομο και αντισυνταγματικό, προκειμένου να σταματήσουν όλες οι διαδικασίες συγχώνευσης, κατάργησης ή μετονομασίας των Τμημάτων του Τ.Ε.Ι. Πάτρας και του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου και της συγχώνευσης των δύο αυτών Ιδρυμάτων στο Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας με έδρα την Πάτρα.

Στο κείμενο που απηύθυναν στο ΣτΕ, σημείωσαν πως η συγχώνευση των δύο Ιδρυμάτων δεν πραγματοποιήθηκε με βάση χωροταξικά ή ορθολογικά κριτήρια βάσει της κείμενης νομοθεσίας. Στην εν λόγω προσφυγή, τονίζεται η άλογη μετακίνηση του Τμήματος Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών και Ανθοκομίας της Σχολής Τεχνολογίας και Γεωπονίας από το Μεσολόγγι στην Αμαλιάδα. Επιπλέον, οι προσφυγόντες στο ΣτΕ επισημαίνουν πως το Προεδρικό Διάταγμα χρήζει αναθεώρησης και είναι αντισυνταγματικό, δεδομένου ότι απουσιάζει κάθε αναφορά στις δαπάνες που απαιτούνται για τη συγχώνευση των δύο Ιδρυμάτων, γεγονός που παραβιάζει το άρθρο 16 το Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο καθορίζεται το αυτοδιοίκητο των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Τέλος, στην προσφυγή αναφέρεται πως πουθενά στο Προεδρικό Διάταγμα δεν γίνεται λόγος για την Επιτροπή, η οποία θα καλείτο να εκτελέσει διοικητικά καθήκοντα κατά τη μεταβατική περίοδο του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας³¹.

Παράλληλα με τις αντιδράσεις των πολιτών και των τοπικών φορέων, παρατηρήθηκαν και ενστάσεις από την Αντιπολίτευση και τα υπόλοιπα κόμματα. Συγκεκριμένα, η τότε Αξιωματική Αντιπολίτευση, το κόμμα του ΣΥ.ΡΙΖ.Α., δεν έπαψε να κατακεραυνώνει την Κυβέρνηση και ειδικά το Υπουργείο Παιδείας. Το Μάιο του 2013, ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α. σε σχετική ανακοίνωσή του κατηγόρησε την υπογραφή του Προεδρικού Διατάγματος, το οποίο επικύρωνε και θεσμοθετούσε την εφαρμογή του σχεδίου «Αθηνά». Η Αντιπολίτευση με «σκληρά» λόγια καταφερόταν εναντίον του Υπουργού Παιδείας, ο οποίος δεν αξιολόγησε ορθά τις συστάσεις των Ακαδημαϊκών, ενώ αγνόησε και τη γνωμοδότηση της Α.Δ.Ι.Π. σχετικά με την ενδεδειγμένη διαχείριση των Ιδρυμάτων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης αλλά

³¹ Ζούγκλα@ - b, <http://www.zougla.gr/greece/article/prosfiges-sto-ste-prosefigan-kata-tis-sigxonefsi-ton-ti-patras-ke-mesologiou>

και την αντίθεση της δεύτερης για τις δρομολογημένες εξελίξεις και την αναδιαμόρφωση των Τ.Ε.Ι.³²

Ακόμα, αντιδράσεις εκφράστηκαν και για τη μεταφορά του Τμήματος ΘΕ.Κ.Α. του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου στην Αμαλιάδα και τη μετονομασία του σε Τμήμα Τεχνολόγων Γεωπόνων. Ειδικότερα, τον Ιούνιο του 2013, διεξήχθη έκτακτη συνεδρίαση του Τμήματος ΘΕ.Κ.Α. με μοναδικό θέμα τις εξελίξεις που δρομολογήθηκαν για το συγκεκριμένο Τμήμα, σύμφωνα με τις αλλαγές που «επέβαλε» το Σχέδιο «Αθηνά».

Τα αρμόδια όργανα που συμμετείχαν στη συνέλευση επεσήμαναν ιδιαίτερος πως η μεταφορά των θερμοκηπίων του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου στο Τμήμα της Αμαλιάδας, εκτός του ότι σε αρχικό στάδιο είναι ανέφικτη, επιπλέον αποτελεί μια πολυδάπανη διαδικασία, η οποία στην πραγματικότητα βρίσκεται σε αντίθεση με τις επιδιώξεις του Υπουργείου Παιδείας για περιορισμό των άσκοπων δαπανών, αλλά και με τις γενικότερες συνθήκες οικονομικής κρίσης της χώρας εν γένει.

Εν προκειμένω, η δημιουργία νεοσύστατου Τμήματος στην Αμαλιάδα, όπως αναφέρθηκε στην εν λόγω συνεδρίαση, δεν συνάδει με τους στόχους που επιδιώκονται να επιτευχθούν μέσω του Σχεδίου «Αθηνά», δηλαδή να εξοικονομηθούν χρήματα μέσω της κατάργησης ή της συγχώνευσης των Τμημάτων. Αντίθετα, δημιουργούνται περισσότερα προβλήματα, ειδικά αν λάβει κάποιος υπ' όψιν του όχι μόνο τη μεταφορά των εγκαταστάσεων, αλλά και την αναγκαστική μετακίνηση των φοιτητών, του διοικητικού και του εκπαιδευτικού προσωπικού σε Τμήματα των οποίων η αρτιότητα παραμένει αμφίβολη³³.

Στο πλαίσιο των αντιδράσεων κατά της κατάργησης του συγκεκριμένου Τμήματος, εντάσσεται και η προσφυγή ορισμένων Καθηγητών, του Δικηγορικού Συλλόγου αλλά και του Δήμου Μεσολογγίου, με επιχείρημα την αδυναμία μετακίνησης και μετεγκατάστασης των αναγκαίων υποδομών από το Μεσολόγγι στην Αμαλιάδα, ούτως ώστε να μπορέσει άμεσα να λειτουργήσει το νεοϊδρυθέν Τμήμα³⁴.

³² Newsbomb - b, <http://www.newsbomb.gr/politikh/news/story/312800/syriazo-ypoyrgos-paideias-agnoi-toys-mathites>

³³ Agrinionews.gr, <http://www.agrinionews.gr/%CE%B1%CE%B4%CF%85%CE%BD%CE%B1%CF%84%CE%B7-%CE%B7-%CE%AC%CE%BC%CE%B5%CF%83%CE%B7-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%AC-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%B8%CE%B5%CE%BA%CE%B1-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD/>

³⁴ Patrisnews, <http://www.patrisnews.com/nea-enimerosi/ekpaideysi/amaliada-oloklironontai-oi-egkatastaseis-thermokipion-kai-ergastirion-toy>

Σημαντικό ζήτημα για την τοπική κοινωνία, αλλά και για τον κλάδο των Κοινωνικών Λειτουργιών γενικότερα, αποτέλεσε η κατάργηση του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας στην Πάτρα, με βάση τα αναφερόμενα στο Σχέδιο «Αθηνά». Σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποιήθηκε στην πόλη, σχεδόν το σύνολο των συμμετεχόντων εναντιώθηκε στην επικείμενη κατάργηση, εκφράζοντας παράλληλα την ανησυχία για υποβάθμιση των τοπικών κοινωνικών δομών. Στο σημείο αυτό, πρέπει να τονιστεί πως σε πολλές από αυτές απασχολούνται φοιτητές του Τμήματος στο πλαίσιο της πρακτικής τους άσκησης, λίγο πριν το πέρας των σπουδών τους. Σημειώνεται πως ένας μεγάλος αριθμός πολιτών της Πάτρας συμμετείχε στην διαδικασία υπογραφής υπέρ της παραμονής του Τμήματος στην αχαϊκή πρωτεύουσα³⁵.

Για την κατάργηση του εν λόγω Τμήματος, διαμαρτυρήθηκε και ο Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργιών Ελλάδος (ΣΚΛΕ), στο πλαίσιο της «Ημέρας Δράσης για την Κοινωνική Εργασία», η οποία πραγματοποιήθηκε στο Σύνταγμα το Μάρτιο του 2013. Οι Κοινωνικοί Λειτουργοί εξέφρασαν τη δυσαρέσκεια και την αγανάκτησή τους σχετικά με τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κλάδος τους, ενώ δεν παρέλειψαν να κάνουν λόγο για τις αρνητικές συνέπειες που θα προέκυπταν από την κατάργηση του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του Τ.Ε.Ι. Πάτρας και κατ' επέκταση από τον περιορισμό του αριθμού των εισακτέων στα Τμήματα Κοινωνικής Εργασίας ανά την Ελλάδα. Επίσης, εξέφρασαν την άποψή τους πως οι αλλαγές που επιτάσσει το Σχέδιο «Αθηνά» ουσιαστικά οδηγούν στην ακόμα μεγαλύτερη ποιοτική υποβάθμιση τόσο των σπουδών στην Κοινωνική Εργασία όσο και του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας.

Ως εκ τούτου, ο ΣΚΛΕ διετύπωσε ως αίτημα την ανάκληση της απόφασης περί κατάργησης του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του Τ.Ε.Ι. Πάτρας, αλλά και την εξυγίανση των Τμημάτων Κοινωνικής Εργασίας της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης μέσω της πρόσληψης του αναγκαίου μόνιμου προσωπικού και της χρηματοδότησης των δομών³⁶.

³⁵ Pelop.gr. <http://www.pelop.gr/?page=article&DocID=222166>

³⁶ ΣΚΛΕ, http://oldsite.skle.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=299:%CE%94%CE%99%CE%91%CE%9C%CE%91%CE%A1%CE%A4%CE%A5%CE%A1%CE%99%CE%91-%CE%A3%CE%9A%CE%9B%CE%95-%CE%93%CE%99%CE%91-%CE%A4%CE%97%CE%9D-%CE%A5%CE%A0%CE%9F%CE%92%CE%91%CE%98%CE%9C%CE%99%CE%A3%CE%97-%CE%9A%CE%91%CE%A4%CE%91%CE%A1%CE%93%CE%97%CE%A3%CE%97-%CE%A4%CE%97%CE%A3-%CE%95%CE%9A%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%94%CE%95%CE%A5%CE%A3%CE%97%CE%A3-%CE%A3%CE%A4%CE%97%CE%9D-%CE%9A%CE%9F%CE%99%CE%9D%CE%A9%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%97-%CE%95%CE%A1%CE%93%CE%91%CE%A3%CE%99%CE%91&catid=58:2010-11-24-10-06-19&Itemid=103

Σημειώνεται πως ο ΣΚΛΕ απέστειλε και σε μεταγενέστερο χρόνο επιστολή διαμαρτυρίας προς τον Υπουργό Παιδείας, ζητώντας την άμεση κατάργηση των διατάξεων του Σχεδίου «Αθηνά», οι οποίες αφορούσαν στην Κοινωνική Εργασία και στην υποβάθμιση των σπουδών του Τμήματος. Με την επιστολή εκείνη, επεσήμαναν στον κύριο Αρβανιτόπουλο τις συνέπειες των μεταρρυθμίσεων αυτών αναφορικά με την επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας. Ειδικότερη μνεία έκαναν στα κριτήρια που έχουν τεθεί σε διεθνές επίπεδο σχετικά με την Εκπαίδευση στην Κοινωνική Εργασία και τα προβλήματα που θα δημιουργηθούν εξαιτίας των τροποποιήσεων που πηγάζουν από το Σχέδιο «Αθηνά» και, συγκεκριμένα, το γεγονός πως οι πτυχιούχοι έως τότε μπορούσαν να λάβουν άδεια εξάσκησης επαγγέλματος και να εργαστούν στο εξωτερικό³⁷.

Την ίδια περίοδο, φοιτητές του Τμήματος συναντήθηκαν με το Δήμαρχο Πάτρας, προκειμένου να μεταφέρουν την ανησυχία τους για τις επικείμενες αλλαγές αλλά και την έκκλησή τους για παρέμβαση του Δημάρχου. Στη συνάντηση αυτή παρευρέθηκαν και Καθηγητές του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας. Συμβολική κίνηση υπήρξε και η παρουσία εκπροσώπου του Αναπηρικού Κινήματος, η οποία λειτούργησε ενισχυτικά στην επιστολή που απεστάλη από την Ομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία Δυτικής Ελλάδας και Νοτίων Ιονίων Νήσων προς το Υπουργείο Παιδείας. Με τη συγκεκριμένη επιστολή, διατυπωνόταν το αίτημα για εξακολούθηση της λειτουργίας του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του Τ.Ε.Ι. Πάτρας και συνέχιση της ύπαρξης αυτού στο Μηχανογραφικό Δελτίο για την εισαγωγή στα Ανώτερα και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας³⁸.

Σημαντική κίνηση υπήρξε το ψήφισμα του Ιατρικού Συλλόγου της Πάτρας, μέσω του οποίου διατυπώθηκε η ένσταση των ιατρών της πόλης σχετικά με την κατάργηση του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας, επισημαίνοντας πως η λειτουργία του Τμήματος είναι αναγκαία σε μια περίοδο βαθιάς οικονομικής και κοινωνικής ύφεσης, όπως αυτή που διανύουμε, και κατά την οποία ανακύπτουν ολοένα και συχνότερα προβλήματα στο σύνολο των κοινωνικών ομάδων της χώρας³⁹.

³⁷ ΣΕΕΠΕΑ ΣΤΕΛΛΑ, http://seepea-stella.blogspot.gr/2013/03/blog-post_3461.html

³⁸ News247, <http://news247.gr/eidiseis/koinonia/diamartyria-sto-suntagma-koinwnikoi-leitoyrgoi-kai-polites-den-eimaste-aoratoi.2186069.html>

³⁹ Ιατρικός Σύλλογος Πατρών, <http://www.ispatras.gr/wp-content/uploads/2016/07/%CE%A8%CE%AE%CF%86%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%B1-%CE%99%CE%A3%CE%A0-%CE%A3%CF%85%CE%BC%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%83%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B9%CE%BE%CE%B7-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%80%CE%AC%CE%B8%CE%B5%CE%B9%CE%B1%CF%82-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%AD%CF%87%CE%B9%CF%83%CE%B7-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%BB%CE%B5%CE%B9%CF%84%CE%BF%CF%>

Στον αγώνα υπέρ της διατήρησης του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του Τ.Ε.Ι. Πάτρας τάχθηκε και ο Δήμος Αιγιαλείας. Συγκεκριμένα, η Αντιδήμαρχος Παιδείας, Κοινωνικής Πρόνοιας και Κοινωνικής Προστασίας, κυρία Β. Ψυχράμη, και ο Δημοτικός Σύμβουλος, κύριος Χ. Σπηλιωτόπουλος, έλαβαν μέρος στη συνέλευση του ΕΕΤΕΜ στην Πάτρα, η οποία συνεκλήθη με σκοπό τη συζήτηση και την τοποθέτηση των παρευρισκόμενων για το σχέδιο «Αθηνά» και, ειδικότερα, για την κατάργηση του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας.

Οι συμμετέχοντες δεν παρέλειψαν να αναφερθούν στη σημαντικότητα του Τμήματος, δεδομένου του γεγονότος πως οι φοιτητές μέσω της πρακτικής τους άσκησης παρέχουν υπηρεσίες στις κοινωνικές υπηρεσίες της περιοχής και συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των προβλημάτων της τοπικής κοινωνίας, τα οποία έχουν γιγαντωθεί εν μέσω οικονομικής και ανθρωπιστικής κρίσης⁴⁰. Επίσης, επισημάνθηκε το γεγονός πως αντίστοιχα Τμήματα υπάρχουν μόνο στην Αθήνα και την Κρήτη, κάτι που δυσκολεύει την εξυπηρέτηση των πασχόντων στις άλλες περιοχές, ειδικά αν αναλογιστεί κάποιος πως το μόνιμο προσωπικό ούτε επαρκεί ούτε συμπληρώνεται.

Ακόμα, η Διοικούσα Επιτροπή του Νομαρχιακού Τμήματος του ΕΕΤΕΜ απέστειλε επιστολή προς τον Υπουργό Αριστείδη Μπαλά τον Μάρτιο του 2015, ζητώντας του άμεση συνάντηση, με σκοπό να συζητηθεί το ζήτημα της κατάργησης του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας. Η εν λόγω επιστολή απεστάλη ύστερα από συνέλευση που πραγματοποιήθηκε στα γραφεία του ΕΕΤΕΜ με την παρουσία διαφόρων φορέων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

Εν κατακλείδι, η Διοικούσα Επιτροπή, μέσω της επιστολής, εξέφραζε την αντίθεσή της σχετικά με την κατάργηση του Τμήματος. Η Επιτροπή του ΕΕΤΕΜ, ανάμεσα στα άλλα, ζητούσε να παραμείνει το τμήμα ως είχε, να συνεχίσει να συμπεριλαμβάνεται στα Μηχανογραφικά Δελτία των αποφοίτων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, να ενισχυθεί η λειτουργία του μέσω της πρόσληψης ή μεταφοράς του απαραίτητου εκπαιδευτικού προσωπικού, να αποσυρθεί το σχέδιο «Αθηνά», να σταματήσει η απαξίωση των Τ.Ε.Ι. και να ενισχυθεί πρακτικά και χρηματικά η Παιδεία⁴¹.

85%CF%81%CE%B3%CE%AF%CE%B1%CF%82-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%A4%CE%BC%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF%CF%82-%CE%9A%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%95%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%82-%CE%91%CE%A4%CE%95%CE%99-%CE%A0%CE%AC%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%82.pdf

⁴⁰ Protionline.gr, <http://protionline.gr/2015/03/antidraseis-gia-thn-katargisi-tmimaton-tei/>

⁴¹ Patratora.gr, <http://patratora.gr/archives/79482>

Στην Πάτρα, φοιτητές των Τμημάτων της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας, καθώς επίσης και φοιτητές των Τμημάτων της Σχολής Διοίκησης Επιχειρήσεων, προχώρησαν σε κατάληψη, προκειμένου να διαμαρτυρηθούν για τις αλλαγές που αφορούσαν στα Ιδρύματα, στα οποία ανήκαν. Επιπλέον, οι σύλλογοι εκπαιδευτικών, καθώς και αυτοί των διοικητικών υπαλλήλων, εξέδωσαν κοινή ανακοίνωση εναντίον του Σχεδίου «Αθηνά» και προχώρησαν σε κοινές κινητοποιήσεις⁴².

Σε ψήφισμα κατά του Σχεδίου «Αθηνά» κατέφυγαν και οι φοιτητές του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού και Πληροφοριακών Συστημάτων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Πάτρας. Με τη συγκεκριμένη ενέργεια, αιτούνταν την καταψήφιση της τροπολογία του Ν.4009/11 προκειμένου να παρεμποδιστεί η εφαρμογή του Σχεδίου και να ξεκινήσει διάλογος εκ του μηδενός. Οι φοιτητές του Τμήματος μέσω του ψηφίσματος κατήγγειλαν τις τακτικές των Κυβερνήσεων των τελευταίων ετών, οι οποίες με το πρόσχημα της επιβολής ενός επωφελούς σχεδίου, στην πραγματικότητα προχωρούσαν σε άσκοπες αλλαγές που μόνο αναστάτωση προκαλούσαν στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

Επιπλέον, οι φοιτητές διαμαρτύρονταν για το γεγονός πως τα Ιδρύματα που συμπεριλαμβάνονται στο Σχέδιο, δεν συμμετείχαν στην διαδικασία προκαθορισμού των επικείμενων μεταβολών ούτε στις σχετικές συζητήσεις. Το δεδομένο αυτό σίγουρα προκάλεσε αμφιβολίες σχετικά με τις προθέσεις της Κυβέρνησης, δεδομένου ότι οι Διοικήσεις και το εκπαιδευτικό προσωπικό των Ιδρυμάτων θα έπρεπε να τοποθετηθούν για τις επικείμενες αλλαγές. Ως εκ τούτου, οι παραλείψεις αυτές οδηγούν στο συμπέρασμα πως ο σχεδιασμός και η εφαρμογή του Σχεδίου «Αθηνά» υποκινήθηκαν με βάση άλλα κριτήρια και σκοπιμότητες και προς ικανοποίηση ιδίων συμφερόντων⁴³.

Ακόμα, με το συγκεκριμένο ψήφισμα, οι φοιτητές του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού και Πληροφοριακών Συστημάτων του Τ.Ε.Ι. Πάτρας αντιτίθεντο στο γεγονός πως οι μελέτες, οι οποίες εκπονήθηκαν σχετικά με την αναγκαιότητα και την υποστήριξη του Σχεδίου, στην πραγματικότητα δεν μπορούν να θεωρηθούν έγκυρες, δεδομένου ότι διενεργήθηκαν από ιδιωτικές εταιρείες. Το γεγονός αυτό δημιουργεί πολλές απορίες και

⁴² Thebestnews, <http://www.thebest.gr/news/index/viewStory/324401>

⁴³ alfavita.gr, <https://www.alfavita.gr/arthra/%CE%BA%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B5%CE%B9-%CF%84%CE%BF-%CF%84%CE%BC%CE%AE%CE%BC%CE%B1-%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%82-%CF%84%CE%B5%CE%B9-%CF%80%CE%AC%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%82>

ενστάσεις, ειδικά αν λάβει κάποιος υπ' όψιν του ότι μία από αυτές τις εταιρείες παρέχει εκπαιδευτικά προγράμματα, κάτι που θα μπορούσε να θεωρηθεί καθ' όλα ύποπτο. Εκτός τούτου, το πλαίσιο του Σχεδίου «Αθηνά» υπόκειται σε συνεχείς μεταβολές, ένα ακόμα γεγονός που απέδειξε την έλλειψη ρεαλιστικού προγράμματος και οργάνωσης για τις επικείμενες αλλαγές στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση⁴⁴.

Αξίζει να σημειωθεί πως οι φοιτητές του εν λόγω Τμήματος ενεργοποιήθηκαν και εξέφρασαν τις ενστάσεις τους απέναντι στις αποφάσεις της Κυβέρνησης με ποικίλους τρόπους και πέραν του ψηφίσματος. Συγκεκριμένα, συγκάλεσαν δύο συνελεύσεις, διοργάνωσαν πορείες και παρεμπόδιση της κυκλοφορίας στην περιοχή των διοδίων, προχώρησαν σε συνεδρίαση του Συλλόγου των μελών του Τμήματος και στην εν συνόλω απόρριψη του Σχεδίου «Αθηνά», ενώ παρευρέθηκαν και στο Συμβούλιο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας τον Φεβρουάριο του 2013⁴⁵.

Επιπρόσθετα, υποβλήθηκαν προσφυγές στο ΣτΕ, με τις οποίες ζητείται να ακυρωθούν προεδρικά διατάγματα, που σε εκτέλεση του σχεδίου «Αθηνά» επέφεραν διάφορες τροποποιήσεις (συνενώσεις, καταργήσεις τμημάτων, μετονομασίες, ιδρύσεις νέων τμημάτων κλπ) στα ΤΕΙ Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Θεσσαλίας, Ιονίων Νήσων, Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας⁴⁶.

⁴⁴ ΕΣ&ΠΣ - α, http://www.petitions24.com/no_to_athina

⁴⁵ ΕΣ&ΠΣ - β, http://bpis.teipat.gr/bpis/index.php?option=com_content&view=article&id=321

⁴⁶ <http://www.newsbeast.gr/greece/fakelos-sxedio-athina/arthro/567504/prosfuges-kata-tou-shediou-athina-sto-ste>

Κεφάλαιο 3. Το σχέδιο ΑΘΗΝΑ για το ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας

Στις 5 Ιουνίου του 2013, δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως το υπ' αριθμόν 94 Προεδρικό Διάταγμα, σύμφωνα με το οποίο καθορίστηκε η διαδικασία της συγχώνευσης του Τ.Ε.Ι. Πάτρας, του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου και διαφόρων τμημάτων, η διαδικασία της μετονομασίας Σχολών και των τμημάτων τους, η διαδικασία της κατάργησης συγκεκριμένων παραρτημάτων, καθώς επίσης και η διαδικασία συγκρότησης των σχολών που ανήκουν στο Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας.

Το εν λόγω Προεδρικό Διάταγμα καθορίστηκε με γνώμονα:

1. Συγκεκριμένες διατάξεις:

- Του άρθρου 7 του Ν.4009/2011 και τις τροποποιήσεις που αυτό υπέστη με το άρθρο 1 του Ν. 4076/2012, το άρθρο 6 του Ν. 4132/2013 και το άρθρο 80 του Ν. 4009/2011. Τα προαναφερθέντα άρθρα αφορούν στον καθορισμό συγκεκριμένων ζητημάτων που αφορούν στη διασφάλιση της ποιότητας τόσο στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια, όσο και στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.
- Των Προεδρικών Διαταγμάτων 86/2012 και 90/2012, τα οποία καθορίζουν ζητήματα που σχετίζονται με το διορισμό Υπουργών και Υφυπουργών.
- Του Προεδρικού Διατάγματος 85/2012 που αναφέρεται στην ίδρυση αλλά και την μετονομασία Υπουργείων, καθώς επίσης και στη μεταφορά ή παύση υπηρεσιών.
- Του Προεδρικού Διατάγματος 65/2011, το οποίο αφορά στη διάκριση του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης σε δύο επιμέρους Υπουργεία.
- Του Προεδρικού Διατάγματος 113/2010, το οποίο σύμφωνα με τον τίτλο του αναφέρεται στην «Ανάληψη υποχρεώσεων από τους διατάκτες».
- Των άρθρων 4 και 18 του Ν.1404/1983, του άρθρου 4 του Ν. 2916/2001 το οποίο αντικατέστησε το προαναφερθέν άρθρο 18, καθώς και του άρθρου 2 του Ν. 3255/2004. Τα συγκεκριμένα άρθρα αναφέρονται στη ρύθμιση ζητημάτων του συνόλου των εκπαιδευτικών βαθμίδων, ενώ κάποια από αυτά αναφέρονται ειδικότερα στον καθορισμό της δομής και του τρόπου λειτουργίας των Τ.Ε.Ι.

- Των Προεδρικών Διαταγμάτων 561/1985, 342/1994, 178/1995, 200/1999, 247/2003, 106/2005, 226/2006, 9/2009 και 23/2009, όπως επίσης και της Υπουργικής Απόφασης Ε5/652/9-2-1984. Οι διατάξεις των συγκεκριμένων Προεδρικών Διαταγμάτων και της Υπουργικής Απόφασης αφορούν στον καθορισμό ειδικών ζητημάτων των Τ.Ε.Ι., όπως για παράδειγμα η οργάνωση διαφόρων τμημάτων, η ίδρυση παραρτημάτων, το γνωστικό αντικείμενο των τμημάτων κ.ά.
- Του άρθρου 90 του Κώδικα Νομοθεσίας, όπως αυτό επικυρώθηκε με το 1^ο άρθρο του Προεδρικού Διατάγματος 63/2005, το οποίο αφορά στην Κυβέρνηση και τα Όργανα αυτής.
- 2. Την υπ' αριθμόν 48 Υπουργική Απόφαση, όπως αυτή δημοσιεύθηκε στις 9-7-2012 και αφορά στον προσδιορισμό των καθηκόντων του τότε Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, Χρήστου Σταϊκούρα.
- 3. Το έγγραφο 1250, όπως αυτό δημοσιεύθηκε από τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού στις 06-02-2013, το οποίο απευθύνεται στο Συμβούλιο του Τ.Ε.Ι. Πάτρας ως διατύπωση της θέσης του αρμόδιου Υπουργού σχετικά με τα ζητήματα αναδιάρθρωσης του Τ.Ε.Ι., όπως αυτά καθορίστηκαν σύμφωνα με το σχέδιο «Αθηνά». Το παρόν έγγραφο συμπληρώθηκε και επικαιροποιήθηκε με το έγγραφο 3317, το οποίο δημοσιεύθηκε την 01-03-2013.
- 4. Το ίδιο συνέβη και με το έγγραφο υπ' αριθμόν 1249, το οποίο δημοσιοποιήθηκε στις 6-2-2013, είχε ως παραλήπτη το Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου και επικαιροποιήθηκε με το 3316/01-03-2013.
- 5. Τη θέση της Συνέλευσης του Τ.Ε.Ι. Πάτρας, όπως αυτή αποτυπώθηκε στα Πρακτικά 5/22-02-2013, 6/03-04-2013 και 7/08-04-2013.
- 6. Τη θέση του Συμβουλίου του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου, όπως αυτή αποτυπώθηκε στο Πρακτικό 2 / 5-03-2013, καθώς επίσης και τη θέση της Συνέλευσης του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου, όπως αυτή αποτυπώθηκε στο Πρακτικό 6 / 13-012-2012.
- 7. Το έγγραφο 1257, όπως αυτό δημοσιεύθηκε από τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού στις 06-02-2013, το οποίο απευθύνεται στην Α.ΔΙ.Π., προκειμένου να εκφραστεί η θέση του Υπουργείου σχετικά με την αναδιάρθρωση των Τ.Ε.Ι. στο πλαίσιο της εφαρμογής του σχεδίου «Αθηνά».
- 8. Τις απόψεις της Α.ΔΙ.Π., όπως αυτές δημοσιοποιήθηκαν στις 30/11/2012, 8/3/2013 και 18/3/2013.
- 9. Την υπ' αριθμόν 977/2012 ανάληψη υποχρέωσης για το οικογενειακό έτος 2013.

10. Το γεγονός ότι οι διατάξεις του Προεδρικού Διατάγματος 94 οδηγούν στην πρόκληση δαπανών ύψους 950 € η οποία θα αντισταθμιστεί μέσω των πιστώσεων του τακτικού προϋπολογισμού των Τ.Ε.Ι. Πάτρας και Μεσολογγίου.

11. Η γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας με αριθμό 144/213.

Ως αποτέλεσμα και λαμβάνοντας υπ' όψιν όλα τα ανωτέρω, προσδιορίστηκε και διατυπώθηκε το περιεχόμενο του Προεδρικού Διατάγματος 94/2013. Πιο αναλυτικά, στο πρώτο άρθρο αυτού καθορίστηκε και ανακοινώθηκε η συγχώνευση του Τ.Ε.Ι. Πάτρας και του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου στο επονομαζόμενο Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας, του οποίου έδρα ορίζεται η Πάτρα.

Εν συνεχεία, το δεύτερο άρθρο επισημαίνει τη μετονομασία της Σχολής Γεωπονίας του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου σε Σχολή Τεχνολογίας, Γεωπονίας και Τεχνολογίας Τροφίμων του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας.

Τη μετονομασία κάποιων Τμημάτων επισημαίνει το τρίτο άρθρο του Προεδρικού Διατάγματος. Ειδικότερα, το Τμήμα Ηλεκτρολογίας της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών του Τ.Ε.Ι. Πάτρας μετονομάζεται σε Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών Τ.Ε. της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας, με την Πάτρα να παραμένει η έδρα του Τμήματος. Το ίδιο συμβαίνει και με το Τμήμα Μηχανολογίας, το οποίο μετονομάζεται σε Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών Τ.Ε. Ακόμα, το Τμήμα Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών και Ανθοκομίας της Σχολής Τεχνολογίας και Γεωπονίας του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου μετονομάζεται σε Τμήμα Τεχνολόγων Γεωπόνων της Σχολής Τεχνολογίας, Γεωπονίας και Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας, ενώ η έδρα του μεταφέρεται από το Μεσολόγγι στην Αμαλιάδα. Επιπλέον, προστίθενται ως κατευθύνσεις του Τμήματος οι επιλογές: Φυτική Παραγωγή, Ζωική Παραγωγή και Αγροτική Οικονομία. Στο ίδιο άρθρο γίνεται και αναφορά στη μετονομασία του Τμήματος Τηλεπικοινωνιακών Συστημάτων και Δικτύων του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου σε Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε. της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας, με έδρα τη Ναύπακτο, καθώς επίσης και στην προσθήκη των ακόλουθων κατευθύνσεων: Μηχανικοί Δικτύων Τ.Ε., Μηχανικοί Υπολογιστών Τ.Ε. και Μηχανικοί Λογισμικού Τ.Ε. Τέλος, στο τρίτο άρθρο του Προεδρικού Διατάγματος 94/2013 επισημαίνεται η αυτοδίκαιη ένταξη των φοιτητών και του προσωπικού κάθε Τμήματος στο αντίστοιχο μετονομαζόμενο, ενώ τονίζεται πως το γνωστικό αντικείμενο των Τμημάτων αυτών δεν τροποποιείται σε καμία περίπτωση.

Το τέταρτο άρθρο πραγματεύεται την διαδικασία συγχώνευση των Τμημάτων. Πιο συγκεκριμένα:

- Αποφασίζεται η δημιουργία του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας, με έδρα το Μεσολόγγι, στο οποίο εντάσσεται το Τμήμα Εφαρμογών Πληροφορικής στη Διοίκηση και στην Οικονομία και το Τμήμα Διοίκησης Κοινωνικών - Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων και Οργανώσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου. Ως έδρα παραμένει το Μεσολόγγι, ενώ ως κατευθύνσεις προστίθενται οι ακόλουθες: Διοίκηση Επιχειρήσεων, Διοίκηση Επιχειρήσεων Κοινωνικής Οικονομίας και Διοίκηση Πληροφορικών Συστημάτων. Το γνωστικό αντικείμενο του νεοϊδρυθέντος Τμήματος συμπίπτει με το γνωστικό περιεχόμενο των προαναφερθεισών κατευθύνσεων. Ως προϊστάμενος του Τμήματος ορίζεται ο Προϊστάμενος του πρώτου Τμήματος που συγχωνεύθηκε, έως ότου ολοκληρωθεί η ανάδειξη νέου Υπευθύνου στις 30-11-2013. Επιπλέον, τα συλλογικά όργανα του Τμήματος καθορίζονται και λειτουργούν όπως επιβάλλει ο Ν. 4009/2011 και οι τροποποιήσεις αυτού. Επιπλέον, παρέχεται η δυνατότητα τόσο στους φοιτητές όσο και στο εκπαιδευτικό προσωπικό του Τμήματος Εφαρμογών Πληροφορικής στην Διοίκηση και στην Οικονομία του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου να ενταχθούν είτε στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας με έδρα το Μεσολόγγι είτε στο Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε. της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας με έδρα τη Ναύπακτο. Ειδικότερα και όσον αφορά στο διοικητικό προσωπικό, η επιλογή οφείλει να συνοδεύεται από σχετική αίτηση και αιτιολόγηση με βάση τις αποφάσεις της Συνέλευσης του Τ.Ε.Ι. ή του αρμόδιου οργάνου, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 13, παράγραφος 31 του Ν. 3149/2003.
- Αποφασίζεται η δημιουργία του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας με έδρα την Πάτρα, με συγχώνευση των εξής τμημάτων:
 - ✓ Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα την Πάτρα.
 - ✓ Εφαρμογών Πληροφορικής στη Διοίκηση και στην Οικονομία του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα την Αμαλιάδα.
 - ✓ Επιχειρηματικού Σχεδιασμού και Πληροφοριακών Συστημάτων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα την Πάτρα.

✓ Εμπορίας και Διαφήμισης του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα την Αμαλιάδα.

Ακόμα, προστίθενται οι ακόλουθες κατευθύνσεις: Διοίκηση Επιχειρήσεων, Μάρκετινγκ, Διοίκηση Πληροφοριακών Συστημάτων, των οποίων το γνωστικό αντικείμενο αποτελεί και το γνωστικό περιεχόμενο του νεοϊδρυθέντος Τμήματος. Επιπλέον, ως προσωρινός Προϊστάμενος ορίζεται ο Προϊστάμενος του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα την Πάτρα, έως ότου ολοκληρωθεί η ανάδειξη νέου Προϊσταμένου στις 30-11-2013. Η λειτουργία των συλλογικών οργάνων καθορίζεται με τον τρόπο που προαναφέρθηκε και στη συγχώνευση των προηγούμενων Τμημάτων. Το ίδιο ισχύει και για τη δυνατότητα που παρέχεται τόσο στους φοιτητές όσο και στο εκπαιδευτικό προσωπικό του Τμήματος Εφαρμογών Πληροφορικής στη Διοίκηση και στην Οικονομία του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα την Αμαλιάδα και του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού και Πληροφοριακών Συστημάτων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα την Πάτρα, να επιλέξουν την ένταξή τους είτε στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας με έδρα την Πάτρα είτε στο Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε. της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας με έδρα τη Ναύπακτο, με διαδικασίες που περιγράφηκαν και στην προηγούμενη περίπτωση.

- Αποφασίζεται η δημιουργία του Τμήματος Τεχνολογίας Αλιείας - Υδατοκαλλιεργειών της Σχολής Γεωπονίας και Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας με έδρα το Μεσολόγγι, στο οποίο συγχωνεύονται τα εξής Τμήματα:
 - ✓ Υδατοκαλλιεργειών και Αλιευτικής Διαχείρισης της Σχολής Τεχνολογίας Γεωπονίας του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου με έδρα το Μεσολόγγι.
 - ✓ Τεχνολογίας Αλιείας - Υδατοκαλλιεργειών του Παραρτήματος Μουδανιών του Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης με έδρα τα Μουδανιά.
 - ✓ Ιχθυοκομίας - Αλιείας του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου με έδρα την Ηγουμενίτσα.
 - ✓ Μηχανολογίας και Υδάτινων Πόρων του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου με έδρα το Μεσολόγγι.

Επισημαίνεται πως το γνωστικό αντικείμενο του νεοϊδρυθέντος Τμήματος προκύπτει από το αντίστοιχο περιεχόμενο σπουδών των συγχωνευμένων Τμημάτων. Ως προσωρινός Προϊστάμενος του νέου τμήματος ορίζεται ο Προϊστάμενος του Τμήματος Υδατοκαλλιεργειών και Αλιευτικής Διαχείρισης της Σχολής Τεχνολογίας

Γεωπονίας του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου με έδρα το Μεσολόγγι, έως ότου ολοκληρωθεί η ανάδειξη νέου Προϊσταμένου στις 30-11-2013.

- Αποφασίζεται η ίδρυση του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας με έδρα το Μεσολόγγι, στο οποίο συγχωνεύονται τα Τμήματα:
 - ✓ Λογιστικής της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου με έδρα το Μεσολόγγι.
 - ✓ Λογιστικής της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα την Πάτρα.

Το γνωστικό αντικείμενο του νέου Τμήματος προκύπτει από το αντίστοιχο περιεχόμενο σπουδών των συγχωνευμένων Τμημάτων. Ως προσωρινός Προϊστάμενος του νέου τμήματος ορίζεται ο Προϊστάμενος του Τμήματος Λογιστικής της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου με έδρα το Μεσολόγγι, έως ότου ολοκληρωθεί η ανάδειξη νέου Προϊσταμένου στις 30-11-2013.

- Αποφασίζεται η ίδρυση του Τμήματος Μηχανικών Αυτοματισμού Τ. Ε. της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών του Τ.Ε.Ι. Πειραιά με έδρα τον Πειραιά, στο οποίο συγχωνεύεται το Τμήμα Αυτοματισμού του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου με έδρα το Μεσολόγγι και το Τμήμα Αυτοματισμού της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών του Τ.Ε.Ι. Πειραιά με έδρα τον Πειραιά. Το γνωστικό αντικείμενο του νέου Τμήματος συμπίπτει με το αντίστοιχο των συγχωνευμένων Τμημάτων.
- Στο Τμήμα Λογοθεραπείας της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας με έδρα την Πάτρα, το γνωστικό αντικείμενο παραμένει το ίδιο με αυτό των εξής συγχωνευμένων Τμημάτων:
 - ✓ Λογοθεραπείας της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα την Πάτρα.
 - ✓ Λογοθεραπείας της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας του Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας με έδρα την Καλαμάτα.
- Στο Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας του Τ.Ε.Ι. Αθήνας με έδρα την Αθήνα, το γνωστικό αντικείμενο παραμένει το ίδιο με αυτό των εξής συγχωνευμένων Τμημάτων:
 - ✓ Κοινωνικής Εργασίας της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα την Πάτρα.

- ✓ Κοινωνικής Εργασίας της Σχολής Επαγγελματών Υγείας και Πρόνοιας του Τ.Ε.Ι. Αθήνας με έδρα την Αθήνα.
- Ακόμα, η ίδρυση του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών Τ.Ε. της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας με έδρα την Πάτρα, προκύπτει από τη συγχώνευση των Τμημάτων:
 - ✓ Πολιτικών Έργων Υποδομής της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα την Πάτρα.
 - ✓ Ανακαίνισης και Αποκατάστασης Κτιρίων της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα την Πάτρα.

Ως προσωρινός Προϊστάμενος του νέου τμήματος ορίζεται ο Προϊστάμενος του Τμήματος Πολιτικών Έργων Υποδομής της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα την Πάτρα, έως ότου ολοκληρωθεί η ανάδειξη νέου Προϊσταμένου στις 30-11-2013. Επιπλέον, στο νεοϊδρυθέν Τμήμα προστίθενται οι εξής κατευθύνσεις:

- ✓ Μηχανικοί Υποδομών Τ.Ε.
- ✓ Μηχανικοί Μορφολογίας και Αναστήλωσης Τ.Ε.

Το Τμήμα που προκύπτει από τη συγχώνευση έχει το γνωστικό αντικείμενο των κατευθύνσεών του.

- Η δημιουργία του Τμήματος Διοίκησης, Οικονομίας και Επικοινωνίας Πολιτιστικών και Τουριστικών Μονάδων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας με έδρα τον Πύργο προκύπτει από την συγχώνευση των κάτωθι Τμημάτων:
 - ✓ Μουσειολογίας, Μουσειογραφίας και Σχεδιασμού Εκθέσεων του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα τον Πύργο.
 - ✓ Πληροφορικής και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα τον Πύργο.
 - ✓ Τουριστικών Επιχειρήσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα την Πάτρα.
 - ✓ Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας του Τ.Ε.Ι. Ιονίων Νήσων με έδρα το Αργστόλι.

Επισημαίνεται πως στο νέο Τμήμα προστίθενται οι κατευθύνσεις της Διοίκησης Πολιτιστικών Μονάδων και Επιχειρήσεων Φιλοξενίας, της Μουσειολογίας και της Επικοινωνίας Πολιτιστικών Μονάδων. Το Τμήμα που προκύπτει από τη συγχώνευση

έχει το γνωστικό αντικείμενο των κατευθύνσεών του. Ως προσωρινός Προϊστάμενος του νέου τμήματος ορίζεται ο Προϊστάμενος του Τμήματος Μουσειολογίας, Μουσειογραφίας και Σχεδιασμού Εκθέσεων του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα τον Πύργο, έως ότου ολοκληρωθεί η ανάδειξη νέου Προϊσταμένου στις 30-11-2013.

- Τελευταίο Τμήμα, το οποίο προκύπτει από την συγχώνευση των Τμημάτων Οπτικής και Οπτομετρίας του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα το Αίγιο και Οπτικής και Οπτομετρίας της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας του Τ.Ε.Ι. Αθήνας με έδρα την Αθήνα, είναι το Τμήμα Οπτικής και Οπτομετρίας της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας του Τ.Ε.Ι. Αθήνας, του οποίου έδρα παραμένει η Αθήνα. Το γνωστικό αντικείμενο παραμένει το ίδιο.

Αναφορικά με τις συγχωνεύσεις των προαναφερθέντων Τμημάτων πρέπει να επισημανθεί πως τόσο οι φοιτητές όσο και το εκπαιδευτικό προσωπικό αυτών εντάσσεται στα νέα Τμήματα με διαπιστωτική πράξη του Προέδρου του Τ.Ε.Ι., η οποία τίθεται προς δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ενώ όπως τονίζεται στο τέταρτο άρθρο του Προεδρικού Διατάγματος 94/2013, η ένταξη όφειλε και έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί έως την τελευταία ημέρα του Αυγούστου του 2013.

Εν συνεχεία, στο πέμπτο άρθρο του Προεδρικού Διατάγματος αναφέρεται η κατάργηση των Παραρτημάτων της Ναυπάκτου του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου, καθώς επίσης και των εκείνων της Αμαλιάδας, του Πύργου και του Αιγίου του Τ.Ε.Ι. Πάτρας.

Το έκτο άρθρο πραγματεύεται την κατάργηση του Τμήματος Τεχνολογίας Υλικών και του Κέντρου Ξένων Γλωσσών & Φυσικής Αγωγής (Κ.Ξ.Γ.Φ.Α.) του ΤΕΙ Μεσολογγίου, όπως και του Κέντρου Ξένων Γλωσσών & Φυσικής Αγωγής του Τ.Ε.Ι. Πάτρας. Ακόμα, στο ίδιο άρθρο γίνεται λόγος για την ένταξη των μελών τόσο του Εκπαιδευτικού Προσωπικού όσο και του ειδικού Διδακτικού Προσωπικού των καταργούμενων Τμημάτων στα υπόλοιπα Τμήματα, με βάση το γνωστικό αντικείμενο και τα προσόντα τους και με διαδικασίες που ορίζονται στο 13^ο άρθρο του Ν. 3149/2003 και συγκεκριμένα στην 31^η παράγραφο αυτού. Η διαδικασία ένταξής τους όφειλε και έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί έως την τελευταία ημέρα του Αυγούστου του 2013.

Επίσης, το έκτο άρθρο του Προεδρικού Διατάγματος αναφέρεται και σε άλλα σημαντικά ζητήματα. Η διαδικασία της μεταφοράς του εξοπλισμού, των εργαστηρίων των αρχείων και των βιβλιοθηκών των προαναφερθέντων καταργούμενων Τμημάτων πραγματοποιείται μέσω των αρμόδιων οργάνων, των οποίων οι αρμοδιότητες και η λειτουργία περιγράφεται και

ορίζεται στο 13^ο άρθρο του Ν. 3149/2003. Όσον αφορά στις διαδικασίες εκλογής, εξέλιξης ή και μονιμοποίησης του εκάστοτε Εκπαιδευτικού Προσωπικού, αυτές συνεχίζονται κανονικά, με τη διαφορά πως τα μέλη θα διοριστούν ή θα ενταχθούν στα νέα Τμήματα. Η ολοκλήρωση οποιωνδήποτε εκκρεμοτήτων επιτελείται από τα αρμόδια όργανα των νέων Τμημάτων. Επιμέρους λεπτομέρειες που δεν καθορίζονται από το Προεδρικό Διάταγμα διευθετούνται μέσω των αποφάσεων της Συνέλευσης του Τ.Ε.Ι., οι οποίες είναι πλήρως εναρμονισμένες στις ήδη υπάρχουσες διατάξεις.

Στο έβδομο άρθρο του Προεδρικού Διατάγματος 94/2013 καταγράφονται συγκεντρωτικά οι Σχολές και τα Τμήματα του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας, όπως αυτά προέκυψαν ύστερα από τις συγχωνεύσεις και τις καταργήσεις. Έτσι, το συγκεκριμένο Τ.Ε.Ι. απαρτίζεται από τις κάτωθι Σχολές και τα αντίστοιχα Τμήματα αυτών:

1. Σχολή Τεχνολογίας Γεωπονίας και Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής, με έδρα το Μεσολόγγι, που περιλαμβάνει τα εξής τμήματα:
 - Τμήμα Τεχνολογίας Αλιείας - Υδατοκαλλιεργειών, με έδρα το Μεσολόγγι
 - Τμήμα Τεχνολόγων Γεωπόνων, με έδρα την Αμαλιάδα
2. Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, με έδρα το Μεσολόγγι, που περιλαμβάνει τα εξής τμήματα:
 - Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, με έδρα το Μεσολόγγι
 - Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, με έδρα την Πάτρα
 - Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής, με έδρα το Μεσολόγγι
 - Τμήμα Διοίκησης, Οικονομίας και Επικοινωνίας Πολιτιστικών και Τουριστικών Μονάδων, με έδρα τον Πύργο
3. Σχολή Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας, με έδρα την Πάτρα, που περιλαμβάνει τα εξής τμήματα:
 - Τμήμα Λογοθεραπείας, με έδρα την Πάτρα
 - Τμήμα Νοσηλευτικής, με έδρα την Πάτρα
 - Τμήμα Φυσικοθεραπείας, με έδρα το Αίγιο
4. Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών, με έδρα την Πάτρα, που περιλαμβάνει τα εξής τμήματα:
 - Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών Τ.Ε., με έδρα την Πάτρα
 - Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών Τ.Ε., με έδρα την Πάτρα
 - Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών Τ.Ε., με έδρα την Πάτρα

- Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε., με έδρα τη Ναύπακτο

Στο όγδοο άρθρο επισημαίνονται σημαντικές μεταβατικές διατάξεις. Ειδικότερα:

- Τα Τμήματα που καταργούνται ή συγχωνεύονται καλούνται να συνεχίσουν τις δραστηριότητές τους, διατηρώντας την υπάρχουσα μορφή τους έως την 31η Οκτωβρίου 2018. Τα Τμήματα αυτά θα λειτουργούν παράλληλα με τα νέα Τμήματα που θα προκύψουν, των οποίων η έναρξη ορίζεται ως η 01-09-2013. Από την 1^η Νοεμβρίου 2018, οι φοιτητές καλούνται να επιλέξουν σε ποιο Τμήμα θα ενταχθούν. Επιπλέον, τα μέλη του Εκπαιδευτικού Προσωπικού των πρότερων Τμημάτων καλούνται να ενταχθούν στα νέα Τμήματα, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά για κάποιο από τα Τμήματα. Όλες οι εκκρεμότητες των υπό κατάργηση Τμημάτων διεκπεραιώνονται όπως ορίζει ο Ν. 3149/2003.
- Ο Πρόεδρος του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας με σχετική πράξη ανακοινώνει τον αριθμό τόσο των φοιτητών όσο και του Εκπαιδευτικού Προσωπικού που ανήκουν στα νεοσύστατα ή αναδιαμορφωμένα Τμήματα. Επιπλέον, γίνεται αναφορά στην εκπαιδευτική και ακαδημαϊκή ταυτότητα του εν λόγω Προσωπικού. Ακόμα, ο Πρόεδρος του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας, πάλι με σχετική πράξη, διευθετεί τα ζητήματα που αφορούν στο Διοικητικό Προσωπικό.
- Οι εκκρεμότητες που αφορούν στην εκλογή, την εξέλιξη ή τη μονιμοποίηση των μελών του Εκπαιδευτικού Προσωπικού των Τμημάτων που τελούν υπό συγχώνευση ή κατάργηση, διευθετούνται από τα αρμόδια όργανα του νέου Τμήματος, στο οποίο και εν συνεχεία διορίζονται.
- Ο τίτλος σπουδών που παρέχεται στους φοιτητές, οι οποίοι έχουν εισαχθεί μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 σε Σχολή ή Τμήμα που συγχωνεύεται, μετονομάζεται ή καταργείται, χαρακτηρίζεται από τον υπάρχοντα κατά το χρόνο εισαγωγής τίτλο και τύπο.
- Σχετικά με τις εκπαιδευτικές και εξεταστικές διαδικασίες, την παροχή τίτλων σπουδών, την έκδοση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων σε φοιτητές ή αποφοίτους οι οποίοι εισήχθησαν μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 στα Τμήματα που τελούν υπό μετονομασία, συγχώνευση ή κατάργηση, ως αρμόδια όργανα ορίζονται αυτά των νέων Τμημάτων.

- Όσον αφορά στις Μεταπτυχιακές Σπουδές των υπό κατάργηση, συγχώνευση ή μετονομασία Τμημάτων, συνεχίζεται σύμφωνα με το καθορισμένο πρόγραμμα σπουδών, έως ότου ολοκληρωθούν. Οι απόφοιτοι των ΠΜΣ λαμβάνουν μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης με τον υπάρχοντα κατά το χρόνο εισαγωγής τίτλο και τύπο.
- Ως Γραμματέας του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας ορίζεται ο Γραμματέας του Τ.Ε.Ι. Πάτρας.
- Στις Σχολές, όπου το προσωπικό των Τμημάτων τους έχει μεταβληθεί άνω του 1/5, πραγματοποιείται διαδικασία εκλογής, προκειμένου να αναδειχθεί νέος Διευθυντής στη Σχολή. Καταληκτική ημερομηνία διενέργειας των εκλογών ορίζεται η 30^η Νοεμβρίου 2013.
- Στο Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας, καθήκοντα χρέη Προέδρου ασκεί ο Πρόεδρος του Τ.Ε.Ι. Πάτρας μέχρι την 30^η Νοεμβρίου 2013, οπότε και θα πρέπει να έχει αναδειχθεί νέο Μονομελές Όργανο Διοίκησης.

Το ένατο άρθρο περιέχει τελικές διατάξεις, σύμφωνα με τις οποίες διευκρινίζεται πως οι τίτλοι σπουδών που αποκτώνται από τα συγχωνευμένα Τμήματα είναι ισότιμοι αυτών που θα παρέχονται από τα συγχωνευμένα, μετονομαζόμενα ή καταργούμενα Τμήματα. Επιπλέον, τα υπό κατάργηση ή υπό συγχώνευση Τμήματα καλούνται να τερματίσουν την λειτουργία τους την 31η Αυγούστου 2013, ούτως ώστε η λειτουργία των νέων τμημάτων να ισχύσει από την 1η Σεπτεμβρίου του ίδιου έτους.

Το δέκατο και τελευταίο άρθρο ορίζει την έναρξη ισχύος του παρόντος Προεδρικού Διατάγματος αμέσως μετά την δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η διαδικασία δημοσίευσης και πραγματοποίησης των γραφόμενων ανατίθεται στον Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Κεφάλαιο 4. Οι επιπτώσεις του σχεδίου ΑΘΗΝΑ

4.1. Οι συνέπειες του Σχεδίου «ΑΘΗΝΑ» στα τμήματα που εντάχθηκαν στο Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας

Οι επιπτώσεις από τις καταργήσεις ή τις συγχωνεύσεις των Τμημάτων, ήταν εξαρχής αντιληπτές από τους ενδιαφερόμενους και, συγκεκριμένα, το εκπαιδευτικό και το διοικητικό προσωπικό, όπως επίσης και από τους φοιτητές των Τμημάτων.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα του Σχεδίου «Αθηνά», το σύνολο των Τμημάτων Εφαρμογών Πληροφορικής στη Διοίκηση και την Οικονομία ανά την Ελλάδα καταργείται και αντί αυτών δημιουργείται ένα νέο Τμήμα με την ονομασία «Μηχανικοί Πληροφορικής Τ.Ε.», στο οποίο θα συγχωνευτούν τα γνωστικά αντικείμενα των καταργηθέντων Τμημάτων. Επισημαίνεται πως στο νέο αυτό Τμήμα απορροφούνται και άλλα, των οποίων ούτε τα γνωστικά αντικείμενα ούτε τα επαγγελματικά δικαιώματα παρουσιάζουν ουσιαστική συνάφεια με αυτό.

Όπως αναφέρει και ο Πρόεδρος του Τμήματος Ε.Π.Δ.Ο. του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου, Αριστογιάννης Γαρμπής, εκφράζοντας τις αντιρρήσεις του για την κατάργηση του Τμήματος, η διαδικασία αυτή θα προκαλέσει σημαντικές επιπτώσεις στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, δεδομένου ότι το εν λόγω Τμήμα αφενός συνιστά ένα από τα πληρέστερα και πιο επιτυχημένα Τμήματα της Σ.Δ.Ο. και αφετέρου διαθέτει τα περισσότερα μέλη Ε.Π. συγκριτικά με τα υπόλοιπα Τμήματα Ε.Π.Δ.Ο. της ελληνικής επικράτειας.

Όπως τονίζει ο κύριος Γαρμπής, το συγκεκριμένο Τμήμα έχει τηρήσει τις διαδικασίες της εσωτερικής αξιολόγησης, παρέχει κατοχυρωμένα επαγγελματικά δικαιώματα στους πτυχιούχους του, ενώ σημαντικό γεγονός αποτελεί η σχετικά άμεση επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων σε συναφείς εργασιακές θέσεις. Η τοπική κοινωνία αναγνωρίζει τη συνεισφορά του Τμήματος αναφορικά με τα οφέλη από την πραγματοποίηση ερευνητικών και αναπτυξιακών έργων, κοινωνικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος. Τέλος, δεν μπορούν να παραβλεφθούν οι εξής παράμετροι⁴⁷:

1. Το Τμήμα Ε.Π.Δ.Ο., μαζί με τα Τμήματα Λογιστικής και Διοίκησης Κοινωνικών - Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων και Οργανώσεων συγκροτούν το θεμέλιο τόσο της

⁴⁷ ΦΕΚ 257/23-10-2002/τ.Α'

Σχολής Δημόσιας Διοίκησης και Οικονομίας όσο και του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου εν γένει. Η κατάργηση ή συγχώνευση των Τμημάτων, θα οδηγήσει αναπόφευκτα στην αποδυνάμωση του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου.

2. Η ένταξη του Τμήματος σε δύο επιστημονικά πεδία του Μηχανογραφικού Δελτίου για την εισαγωγή σε Πανεπιστήμια και Τ.Ε.Ι. οδηγεί μακροχρόνια στην αύξηση του αριθμού των εισακτέων στο εν λόγω Τμήμα.

Ο κύριος Γαρμπής, συνεχίζοντας να εκφράζει την αντίρρησή του για την κατάργηση του Τμήματος Ε.Π.Δ.Ο., επιχειρηματολογεί, αναφέροντας πως η συγχώνευση ή η απορρόφησή του από άλλα Τμήματα δεν είναι ορθή, δεδομένων των εξής⁴⁸:

- Το πρόγραμμα σπουδών, καθώς επίσης και τα επαγγελματικά δικαιώματα του καταργηθέντος Τμήματος, παρουσιάζουν ουσιαστικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τα αντίστοιχα του Τμήματος Μηχανικών Πληροφορικής, ενώ παρατηρείται πως οι αλλαγές που επιχειρεί το Υπουργείο μέσω του σχεδίου «Αθηνά» δεν στοχεύουν στην αναβάθμιση των Τμημάτων που επιδεικνύουν σημαντικές ακαδημαϊκές επιδόσεις.
- Η ίδρυση του Τμήματος Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε. με έδρα την Πάτρα, όπως ήταν ο αρχικός σχεδιασμός, θα δημιουργήσει προβλήματα, αν λάβει κανείς σοβαρά υπ' όψιν του πως στην ίδια πόλη λειτουργούν δύο κορυφαία Τμήματα με γνωστικό αντικείμενο την Πληροφορική και τους Η/Υ στο Πανεπιστήμιο Πατρών: Το Τμήμα Μηχανικών Η/Υ και Πληροφορικής και το Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Τεχνολογίας Υπολογιστών.
- Το Τμήμα Ε.Π.Δ.Ο. του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου αποτελεί ουσιαστικά ισχυρότερο Τμήμα συγκριτικά με το αντίστοιχο του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα την Αμαλιάδα, τόσο σε επιστημονικό όσο και σε ακαδημαϊκό επίπεδο.
- Η κατάργηση του Τμήματος οδηγεί και στην κατάργηση «ενός σύγχρονου και πρωτοποριακού επιστημονικού αντικειμένου, γνωστό παγκοσμίως ως *Business Information Technology* ή *Business Information Systems* ή *Management Information Systems*».

⁴⁸ nafpaktianews.gr. <http://www.nafpaktianews.gr/to-%CF%83%CF%87%CE%AD%CE%B4%CE%B9%CE%BF-%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CE%BD%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%84%CE%BF-%CF%84%CE%BC%CE%AE%CE%BC%CE%B1-%CE%B5%CF%80%CE%B4%CE%BF-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CF%84%CE%B5%CE%B9/>

- Τέλος, ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα αποτελεί η προσαρμογή των φοιτητών που έως τότε παρακολουθούσαν το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Ε.Π.Δ.Ο. και εν συνεχεία κλήθηκαν να εναρμονιστούν σε ένα διαφορετικό πλαίσιο των νεοϊδρυθέντων Τμημάτων. Η πρόκληση λειτουργικών και εκπαιδευτικών προβλημάτων είναι αναπόφευκτη.

Ωστόσο, ο Πρόεδρος του Τμήματος Ε.Π.Δ.Ο. δεν παρέλειψε να καταθέσει τις προτάσεις του⁴⁹:

- Οι συγχωνεύσεις των Τμημάτων να διεξαχθούν με γνώμονα ακαδημαϊκούς και επιστημονικούς παράγοντες, τα προγράμματα σπουδών τόσο των Προπτυχιακών όσο και των Μεταπτυχιακών Τμημάτων, την ερευνητική δραστηριότητα και την εκπόνηση αναπτυξιακών έργων και, γενικότερα, τη συνεισφορά των Τμημάτων τόσο στο κοινωνικό σύνολο όσο και στη διεθνή επιστημονική κοινότητα.
- Η διατήρηση του Τμήματος Ε.Π.Δ.Ο. του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου και η απορρόφηση σε αυτό των Τμημάτων Ε.Π.Δ.Ο. του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα την Αμαλιάδα και Ε.Π.Δ.Ο. του Τ.Ε.Ι. Ιονίων Νήσων με έδρα τη Λευκάδα.

Από τις αλλαγές και τις ανακατατάξεις που επέφερε το σχέδιο «Αθηνά» στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, δεν θα μπορούσε να μείνει ανεπηρέαστο και το Τ.Ε.Ι. Ιονίων Νήσων. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το εν λόγω σχέδιο, αποφασίστηκε η διατήρηση της αυτονομίας ενός μόνο Τμήματος στην Κεφαλονιά, του Τμήματος Τεχνολογίας Ήχου & Μουσικών Οργάνων στο Ληξούρι. Τα δε Τμήματα Δημοσίων Σχέσεων & Επικοινωνίας και Διοίκησης Επιχειρήσεων και Τεχνολογίας Βιολογικής Γεωργίας & Τροφίμων μετονομάστηκαν σε Τμήματα Διοίκησης Επιχειρήσεων Οργανισμών & Συστημάτων στο Μεσολόγγι και Φυτικής Παραγωγής στο Μεσολόγγι, αντίστοιχα. Ουσιαστικά, το Τ.Ε.Ι. Ιονίων Νήσων θα έπαυε να υφίσταται, αφού θα ιδρυόταν νέο Τ.Ε.Ι., το επονομαζόμενο Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας και Ιονίων Νήσων⁵⁰.

Η αντίδραση της τοπικής κοινωνίας ήταν άμεση. Οι πολίτες, οι φοιτητές, οι τοπικές οργανώσεις των κομμάτων και οι αρμόδιοι τοπικοί και περιφερειακοί φορείς στήριζαν κάθε προσπάθεια μεταβολής της υπάρχουσας κατάστασης.

⁴⁹ nafpaktiaNNnews.gr <http://www.nafpaktianews.gr/to-%CF%83%CF%87%CE%AD%CE%B4%CE%B9%CE%BF-%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CE%BD%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%84%CE%BF-%CF%84%CE%BC%CE%AE%CE%BC%CE%B1-%CE%B5%CF%80%CE%B4%CE%BF-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CF%84%CE%B5%CE%B9/>

⁵⁰ Κεφαλονίζω, <http://www.kefalonizw.com/nea-eideseis-events/nea/emonealetheiagiatoteiionionneson.html>

Εν τέλει, οι αλληπάλληλες συζητήσεις με το Υπουργείο Παιδείας, κατέληξαν στη διαμόρφωση των παρακάτω δεδομένων⁵¹:

- Το Τ.Ε.Ι. Ιονίων Νήσων διατήρησε την αυτονομία του.
- Το Τμήμα Τεχνολογίας Ήχου & Μουσικών Οργάνων διατηρήθηκε ως είχε.
- Το Τμήμα Τεχνολογίας Βιολογικής Γεωργίας & Τροφίμων μετονομάστηκε σε Τμήμα Τεχνολογίας Τροφίμων.
- Το Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων & Επικοινωνίας έπαυσε να δέχεται την εισροή φοιτητών.
- Η έδρα του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων θα μεταφερόταν από το Ληξούρι στη Λευκάδα.

Αναφορικά με το Τμήμα Τεχνολόγων Γεωπόνων του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας με έδρα την Αμαλιάδα, το οποίο υπήρχε ως Τμήμα ΘΕΚΑ στο πρώην Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου, επισημάνθηκαν τα εξής προβλήματα⁵²:

Πρώτον, τα μαθήματα των δύο εκ των τριών κατευθύνσεων του Τμήματος, συγκεκριμένα εκείνα της κατεύθυνσης Ζωικής Παραγωγής και εκείνα της κατεύθυνσης της Αγροτικής Οικονομίας, δεν διεξήχθησαν για μεγάλο χρονικό διάστημα. Το γεγονός αυτό είχε ως αποτέλεσμα και οι φοιτητές του Τμήματος να μην μπορούν να ακολουθήσουν κανέναν από τους δύο προσανατολισμούς, και οι πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων και Σχολών να μην μπορούν να συμμετάσχουν σε κατατακτήριες εξετάσεις, προκειμένου να ενταχθούν στις κατευθύνσεις αυτές.

Η διακοπή των μαθημάτων αυτών και οι δυσκολίες στη διεξαγωγή τους σχετίστηκαν σε μεγάλο βαθμό με την ανεπάρκεια των κτιριακών και εργαστηριακών εγκαταστάσεων του Τμήματος αλλά και με την έλλειψη σχετικά καταρτισμένου εκπαιδευτικού και διοικητικού προσωπικού. Το γεγονός πως η πλειοψηφία των διδασκόντων διέθετε γνώσεις, οι οποίες ήταν επαρκείς μόνο για την ανάληψη μαθημάτων συναφών προς τον τομέα της Φυτικής Παραγωγής, δυσκόλευε ακόμα περισσότερο το έργο της αναπλήρωσης των κενών των υπόλοιπων τομέων.

⁵¹ Kefalonizw, <http://www.kefalonizw.com/nea-eideseis-events/nea/emonealetheiagiatoteiionionneson.html>

⁵² onairnews. <http://www.onairnews.gr/%CE%A4%CE%BF-%CF%83%CF%87%CE%AD%CE%B4%CE%B9%CE%BF-%CE%91%CE%B8%CE%B7%CE%BD%CE%AC-%CF%84%CE%BF-%CE%A4%CE%95%CE%99-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B7-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BB%CE%AE-%CE%BB-22082>

Ως εκ τούτου, οι φοιτητές που ενδιαφέρονταν για τις κατευθύνσεις αυτές θα έπρεπε να αναμένουν τη δημοσίευση του σχετικού Προεδρικού Διατάγματος, το οποίο θα τους παρείχε τη δυνατότητα να μετεγγραφούν στα αντίστοιχα Τμήματα Τεχνολόγων Γεωπόνων της Λάρισας ή της Θεσσαλονίκης.

Εν συνεχεία και με έναυσμα τις αναφορές των ιθυνόντων του Υπουργείου Παιδείας, οι οποίοι έσπευσαν να υπερασπιστούν το σχέδιο «Αθηνά» με το επιχείρημα της άμεσης ανάγκης περιορισμού της αλόγιστης σπατάλης των διασκορπισμένων Τ.Ε.Ι., σημειώνονται τα εξής:

Το Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου υπήρξε ένα αξιόλογο εκπαιδευτικό Ίδρυμα, το οποίο προσδιοριζόταν από σημαντικά ακαδημαϊκά, ερευνητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά. Το γεγονός αυτός επιβεβαιώθηκε και σε έκθεση, η οποία πραγματοποιήθηκε ύστερα από σχετική αξιολόγηση του Τ.Ε.Ι. από Καθηγητές Πανεπιστημίων των Η.Π.Α. και της Κύπρου το 2012. Ωστόσο, το Υπουργείο Παιδείας θεώρησε λογικό και ωφέλιμο να μετακινηθεί ένα από τα σημαντικότερα τμήματα του Ιδρύματος από το Μεσολόγγι στην Αμαλιάδα, σε μια περιοχή, από την οποία εκλείπει η συνάφεια των γνωστικών αντικειμένων των Τμημάτων, απουσιάζει ο απαραίτητος εργαστηριακός εξοπλισμός και κάθε άλλου είδους υποδομή. Στο σημείο αυτό, διερωτάται κάποιος για ποιο λόγο έγινε η μετακίνηση αυτή, δεδομένων και των αναφορών που έγιναν στην έκθεση εξωτερικής αξιολόγησης, στην οποία ανάμεσα στα άλλα, έγινε εκτενής λόγος για την αρτιότητα των εκπαιδευτικών και ερευνητικών υποδομών του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου.

Αντίθετα, το Τμήμα Τεχνολογίας Αλιείας και Υδατοκαλλιεργειών, το οποίο μαζί με το Τμήμα Τεχνολόγων Γεωπόνων συγκροτούσαν τη Σχολή Τεχνολογίας Γεωπονίας και Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής στο Μεσολόγγι, παρέμεινε εκεί. Το ίδιο συνέβη και με την Διοίκηση της Σχολής, δηλαδή την Κοσμητεία και τον Κοσμήτορα. Όσον αφορά στους διδάσκοντες, εκεί αναγκάζονται να «μοιράζονται» το χρόνο τους ανάμεσα στην Αμαλιάδα, την Πάτρα και το Μεσολόγγι για να καλύψουν τις εκπαιδευτικές τους υποχρεώσεις. Αξίζει, επίσης, να σημειωθεί πως τα αναλώσιμα είδη μεταφέρονται από την Πάτρα στην Αμαλιάδα. Όλα αυτά τα δεδομένα θέτουν υπό αμφισβήτηση τους ισχυρισμούς του Υπουργείου Παιδείας σχετικά με τον περιορισμό των δαπανών και την εξοικονόμηση χρημάτων, σε συνάρτηση με το γεγονός πως τέτοιες διαδικασίες οδηγούν όχι μόνο στην κατασπατάληση του δημοσίου χρήματος αλλά και στην απαξίωση αξιόλογων εκπαιδευτικών μονάδων.

Όσον αφορά στο ζήτημα των τουριστικών σπουδών στην Ελλάδα, τεράστιο ζήτημα ανακύπτει μετά την ανακοίνωση του σχεδίου «Αθηνά». Είναι γεγονός και ευκόλως αντιληπτό

ακόμα και σε όποιον απλά ανατρέξει στο Μηχανογραφικό Δελτίο των υποψηφίων προς εισαγωγή στα Ανώτερα και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, πως ο μοναδικός τρόπος λήψης πλήρους και άρτιας εκπαίδευσης σχετικά με τον τουριστικό κλάδο και τα επαγγέλματα που υπόκεινται σε αυτόν είναι η παρακολούθηση των αντίστοιχων Τμημάτων των Τ.Ε.Ι.

Τα Τμήματα αυτά, αν και ουσιαστικά καταρτίζουν σε διοικητικό επίπεδο τους φοιτητές, χωρίς ωστόσο να τους καθιστούν έτοιμους επαγγελματίες για το σύνολο του κλάδου, αποδυναμώθηκαν εξαιτίας των σαρωτικών αλλαγών που επέφερε το σχέδιο «Αθηνά». Αυτό συνέβη διότι, σύμφωνα με τις σχετικές αποφάσεις, τα Τμήματα των Τουριστικών Επιχειρήσεων απορροφήθηκαν από τα Τμήματα Διοίκησης Επιχειρήσεων. Ως εκ τούτου και μετά το πέρας των διαδικασιών, τόσο τα Τμήματα όσο και οι τίτλοι σπουδών αυτών παύουν να διατηρούν την αυτοτέλειά τους⁵³.

Το σχέδιο «Αθηνά» διαμορφώθηκε και επιβλήθηκε εκ μέρους της Κυβέρνησης και των εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών φορέων, με σκοπό να πραγματοποιηθεί αναδιάρθρωση και αναδιοργάνωση της ελληνικής Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Μία από τις βασικές επιδιώξεις του σχεδίου κατέστη η διατήρηση του αριθμού των νεοεισαχθέντων στα ελληνικά Πανεπιστήμια και Τ.Ε.Ι. σε συνδυασμό με την επίτευξη πραγματικής φοίτησης εκ μέρους των σπουδαστών, τη μελλοντική αποφοίτησή τους από ισχυρά εκπαιδευτικά Ιδρύματα και την απόκτηση αξιόλογων τίτλων σπουδών.

Ειδικότερα, ο αρχικός σχεδιασμός του Υπουργείου Παιδείας και της αναθεώρησης των προγραμμάτων σπουδών των Τ.Ε.Ι. ήταν να επιτύχουν την επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων σε συγγενείς κλάδους με αυτούς στους οποίους καταρτίστηκαν. Είναι γεγονός πως μέχρι πρότινος τα Τ.Ε.Ι., ειδικά εκείνα που ανήκαν στην περιφέρεια, προσέβλεπαν έως ένα βαθμό στην ενίσχυση των τοπικών επιχειρήσεων μέσω των υπηρεσιών εστίασης και διαμονής που παρέχουν στους φοιτητές, χωρίς να θεωρείται αυτονόητο πως το περιεχόμενο των σπουδών πρέπει να συνδέεται με την παραγωγή.

Με το σχέδιο «Αθηνά», οι συνθήκες μεταβάλλονται. Επιπλέον, το γεγονός πως κάποια από τα Τμήματα ομοιάζουν στο γνωστικό τους αντικείμενο δεν σημαίνει απαραίτητα πως μεταβάλλονται αρνητικά οι επιδιώξεις των φοιτητών. Στην περίπτωση αυτή, ο τίτλος σπουδών δύναται να καθίσταται περισσότερο «ισχυρός» και να χαρακτηρίζεται από κάποιου

⁵³ NEWSBOMB - a, <http://www.newsbomb.gr/politikh/news/story/281312/ti-einai-to-shedio-athina-apanta-o-k-arvanitopoylos>

είδους εξειδίκευση, ανάλογα με τον προσανατολισμό που ο εκάστοτε φοιτητής έχει ακολουθήσει.

Ακόμα και ο ίδιος ο προϊστάμενος του Τμήματος Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών και Ανθοκομίας του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου, σε επίσκεψή του στη Σχολή της Αμαλιάδας, δεν παρέλειψε να αναφερθεί στις ελλείψεις των κτιριακών υποδομών και στις απαιτούμενες αλλαγές που πρέπει να γίνουν, προκειμένου τα εργαστήρια να μπορέσουν να λειτουργήσουν. Οι αναδιαμορφώσεις των εγκαταστάσεων απαιτούσαν την δαπάνη αρκετών χρημάτων που θα έπρεπε ασφαλώς να διατεθούν εκ μέρους του Υπουργείου Παιδείας και ενδεχομένως με τη συνεισφορά των Τοπικών Αρχών⁵⁴.

Σημειώνεται πως για τη λειτουργία του νεοϊδρυθέντος Τμήματος Τεχνολόγων Γεωπόνων στην Αμαλιάδα, θα αξιοποιούνταν όχι μόνο το υπάρχον κτίριο του Ιδρύματος, στο οποίο στεγαζόταν το καταργηθέν Τμήμα «Εφαρμογών Πληροφορικής στη Διοίκηση και την Οικονομία», αλλά και αυτό, το οποίο φιλοξενούσε το Τμήμα «Εμπορίας και Διαφήμισης»⁵⁵.

Όπως αναφέρθηκε και στη συνεδρίαση που πραγματοποιήθηκε από τα αρμόδια όργανα του καταργηθέντος Τμήματος τον Ιούνιο του 2013, τα προβλήματα σχετικά με τη λειτουργία του νέου Τμήματος, σε συνδυασμό με αυτά που προέκυψαν εξαιτίας της κατάργησης του Τμήματος ΘΕ.Κ.Α. του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου, μπορούν να συνοψιστούν ως εξής⁵⁶:

- Η μετακίνηση των εργαστηριακών υποδομών απαιτεί την εκ των προτέρων μελέτη των εγκαταστάσεων που θα αξιοποιούνταν στην Αμαλιάδα, ενώ η όλη διαδικασία μελέτης, αναδιαμόρφωσης των χώρων και μεταφοράς των αναγκαίων υποδομών ισοδυναμεί με την απώλεια αρκετού ωφέλιμου χρόνου.
- Θα πρέπει να δαπανηθούν αρκετές χιλιάδες ευρώ για τις υποδομές του ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ στον Κόροιβο, προκειμένου να καταστούν λειτουργικές ώστε να στεγάσουν τα εργαστήρια και τα θερμοκήπια του Τμήματος. Επιπλέον, σημαντικό ζήτημα αποτελεί η μεταφορά των φοιτητών από την Αμαλιάδα στον Κόροιβο, δεδομένης της απόστασης των δέκα χιλιομέτρων.

⁵⁴ Τεχνολόγος Γεωπόνος. http://www.texnologosgeoponos.gr/2013/06/blog-post_5530.html

⁵⁵ Patrisnews. <http://www.patrisnews.com/nea-enimerosi/ileia/amaliada-kampania-gia-tin-proselkysi-neon-foititon-sto-neosystato-tei>

⁵⁶ Agrinionews.gr, <http://www.agrinionews.gr/%CE%B1%CE%B4%CF%85%CE%BD%CE%B1%CF%84%CE%B7-%CE%B7-%CE%AC%CE%BC%CE%B5%CF%83%CE%B7-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%AC-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%B8%CE%B5%CE%BA%CE%B1-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD/>

- Όσον αφορά στην κατεύθυνση της Ζωικής Παραγωγής, δεν πρέπει να παραβλέπεται το γεγονός πως είναι αναγκαία η κατασκευή εγκαταστάσεων. Αυτό είναι ένα ακόμα θέμα, για το οποίο πρέπει να συνυπολογιστεί το κόστος και ο χρόνος υλοποίησης του έργου.
- Τέλος, προβλήματα θα αντιμετωπίσουν και οι φοιτητές παλαιότερων εξαμήνων, οι οποίοι ακολουθούσαν την καταργημένη κατεύθυνση Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών και Ανθοκομίας, δεδομένου ότι έως την ημέρα της συνεδρίασης δεν υπήρχε μέριμνα για τον τρόπο ολοκλήρωσης των σπουδών του συγκεκριμένου γνωστικού πεδίου.

Από την άλλη πλευρά, βέβαια, και εν ευθέτω χρόνω, ο Δήμαρχος Ήλιδας δεν παρέλειψε να αναφερθεί στην αποκαθίλωση όσων πίστευαν πως το εγχείρημα της μετεγκατάστασης του Τμήματος στην Αμαλιάδα θα αποτύχει. Συγκεκριμένα, ο ίδιος ο κύριος Λυμπέρης σε συνέντευξή του σε τοπική εφημερίδα, δήλωνε πως η δημιουργία του νέου Τμήματος «Τεχνολόγων Γεωπόνων» Τ.Ε.Ι. Αμαλιάδας υπήρξε ένα σπουδαίο «αναπτυξιακό έργο»⁵⁷.

4.2. Οι συνέπειες από την κατάργηση του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας

Όπως ανέφερε και η Περιφερειακή Ομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία Δυτικής Ελλάδας και Νοτίων Ιονίων Νήσων σε επιστολή της προς το Υπουργείο Παιδείας, η συμβολή των υπηρεσιών της Κοινωνικής Εργασίας είναι ζωτικής σημασίας, ειδικά αν λάβει κάποιος υπ' όψιν του πως η οικονομική κρίση έχει εκ των πραγμάτων περιορίσει τις Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας και προγράμματα όπως το «Βοήθεια στο Σπίτι». Το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας του Τ.Ε.Ι. Πάτρας, σύμφωνα με τους εκπροσώπους της Ομοσπονδίας, έχει συνεισφέρει ουσιαστικά μέσω της παροχής υπηρεσιών και της διεξαγωγής ερευνών και ημερίδων σχετικά με την αναπηρία και τους τρόπους διαχείρισής της. Η κατάργηση του Τμήματος, όπως αναφέρεται, θα προκαλέσει τον κατακεραματισμό των δράσεων προς τις ομάδες που χρήζουν κοινωνικής πρόνοιας⁵⁸.

Τη συμβολή του Τμήματος ανέδειξε και ο Ιατρικός Σύλλογος Πάτρας με σχετικό ψήφισμα. Ανάμεσα στα άλλα, αναφέρθηκε πως οι οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες των

⁵⁷ Patrisnews, <http://www.patrisnews.com/nea-enimerosi/ekpaideysi/amaliada-oloklironontai-oi-egkatastaseis-thermokipion-kai-ergastirion-toy>

⁵⁸ Patratora.gr, <http://patratora.gr/archives/79482>

τελευταίων χρόνων καθιστούν ολοένα και μεγαλύτερη την ανάγκη ύπαρξης ποιοτικών κοινωνικών δομών. Οι φοιτητές του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας, μέσω της πρακτικής τους άσκησης σε κοινωνικές υπηρεσίες της πόλης, συνεισέφεραν στην αναβάθμιση αυτών των υπηρεσιών και προήγαγαν τις δομές μέσω των καινοτόμων ιδεών τους αλλά και της επιθυμίας τους για προσφορά. Το γεγονός αυτό λειτούργησε ενισχυτικά, καθώς κάλυψε τα κενά που προέρχονταν από την έλλειψη μόνιμου προσωπικού.

Οι φοιτητές του Τμήματος, σε συνεργασία με τους επαγγελματίες Κοινωνικούς Λειτουργούς, παρέχουν υψηλού επιπέδου υπηρεσίες υγείας και στηρίζουν τους ανασφάλιστους, τους οικονομικά και κοινωνικά ανίσχυρους, τους ηλικιωμένους, τα άτομα με ειδικές ικανότητες, τους ψυχικά ασθενείς, τα κακοποιημένα άτομα και άλλες ομάδες που χρήζουν συμπαράστασης και κοινωνικής αποκατάστασης.

Ακόμα, σημαντικό είναι το έργο του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του Τ.Ε.Ι. Πάτρας στην προσπάθεια ευαισθητοποίησης του κοινού σχετικά με τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο σύγχρονος άνθρωπος και τους τρόπους διαχείρισής τους. Επιπλέον, ο Ιατρικός Σύλλογος της Πάτρας τόνισε πως το ενδεχόμενο μη εισαγωγής νέων φοιτητών στο Τμήμα θα αποτελέσει πλήγμα για τις Κοινωνικές Υπηρεσίες⁵⁹.

Οι κοινωνικοί λειτουργοί ασχολούνται με τη φύση, την αιτιολογία και την επίλυση των κοινωνικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι κοινωνικά αποκλεισμένες ή καταπιεζόμενες ομάδες του πληθυσμού, ανεξάρτητα από την κοινότητα που ανήκουν. Ενδιαφέρονται για την επίλυση των κοινωνικών προβλημάτων και την κάλυψη των κοινωνικών αναγκών αποβλέποντας στην κοινωνική ευημερία και δικαιοσύνη. Ως εκ τούτου η κοινωνική εργασία σχετίζεται καθαρά με την πολιτική πράξη ως προς την εφαρμογή της. Μάλιστα μπορεί να αποσκοπεί πολλές φορές σε ριζικές, ριζοσπαστικές ή ακόμα και ανατρεπτικές αλλαγές προς όφελος των ανίσχυρων. Σημαντικό είναι να αναφερθεί πως οι κοινωνικοί λειτουργοί παρέχουν εξατομικευμένη συμβουλευτική και παρέμβαση σε άτομα, οικογένειες, κοινωνικές

⁵⁹ Ιατρικός Σύλλογος Πατρών. <http://www.ispatras.gr/wp-content/uploads/2016/07/%CE%A8%CE%AE%CF%86%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%B1-%CE%99%CE%A3%CE%A0-%CE%A3%CF%85%CE%BC%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%83%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B9%CE%BE%CE%B7-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%80%CE%AC%CE%B8%CE%B5%CE%B9%CE%B1%CF%82-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%AD%CF%87%CE%B9%CF%83%CE%B7-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%BB%CE%B5%CE%B9%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B3%CE%AF%CE%B1%CF%82-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%A4%CE%BC%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF%CF%82-%CE%9A%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%95%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%82-%CE%91%CE%A4%CE%95%CE%99-%CE%A0%CE%AC%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%82.pdf>

ομάδες, οργανισμούς / επιτροπές και κοινότητες. Ενώ βασιζόμενοι σε ενδείξεις (χρησιμοποιώντας την κοινωνική έρευνα αλλά και την εμπειρία τους από την πρακτική τους άσκηση) συμβάλλουν στην ανάπτυξη κοινωνικής πολιτικής και στη βελτίωση των κοινωνικών παρεμβάσεών τους.

Ο ΣΚΛΕ, σε επιστολή που απέστειλε προς τον Υπουργό Παιδείας, δεν παρέλειψε να αναφερθεί στις επιπτώσεις από την κατάργηση του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, οι οποίες δύνανται να συνοψιστούν ως εξής⁶⁰:

- Το γνωστικό αντικείμενο του συγκεκριμένου Τμήματος συνιστά ένα κομμάτι μιας κοινωνικής επιστήμης, της οποίας οι υπηρεσίες λειτουργούν ενισχυτικά στην κοινωνική ισορροπία, στην αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων και των προβλημάτων των εκάστοτε κοινωνικών ομάδων. Οι Κοινωνικοί Λειτουργοί συνεργάζονται με τους άλλους κοινωνικούς φορείς και τους πολίτες, προκειμένου να προασπιστούν τα ανθρώπινα δικαιώματα και να βοηθηθεί τόσο η κοινωνία εν συνόλω όσο και κάθε άνθρωπος ως μεμονωμένη οντότητα.

Η κατάργηση του Τμήματος παρεμποδίζει την ικανοποίηση των παραπάνω στόχων στο πλαίσιο της Περιφέρειας της Δυτικής Ελλάδας.

- Η απουσία του απαραίτητου μόνιμου προσωπικού, σε συνδυασμό τις αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν την τελευταία πενταετία στη συνταξιοδότηση και οδήγησαν σε πρόωρη αποχώρηση σημαντικό αριθμό καθηγητών, προκάλεσαν την αποδυνάμωση του Τμήματος και το κατέστησαν μη ικανό να διατηρήσει την αυτοδυναμία του. Ως αποτέλεσμα, οι τίτλοι σπουδών απαξιώθηκαν και η εκπαίδευση στο εν λόγω Τμήμα μαζικοποιήθηκε μέσω της ύπαρξης πολυπληθών τάξεων με ανεπαρκή αριθμό εκπαιδευτικού προσωπικού. Τα δεδομένα αυτά αναπόφευκτα οδηγούν στην υποβάθμιση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και στη βαθμιαία αντικατάστασή της με την ιδιωτική.
- Η κατάργηση του Τμήματος σημαίνει ταυτόχρονα και την αδυναμία εισαγωγής νέων φοιτητών μέσω των Πανελλαδικών εξετάσεων. Οι εναπομείναντες φοιτητές

⁶⁰ Patras Times.gr <http://patrastimes.gr/%CE%B4%CF%85%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1/%CF%80%CE%AC%CF%84%CF%81%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC%CF%81%CE%B3%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CF%84%CE%BC%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF/>

του Τμήματος κλήθηκαν να μετακινηθούν στο Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας του Τ.Ε.Ι. Αθήνας, με αρνητικές επιπτώσεις για τους ίδιους και τις οικογένειές τους.

4.3. Οι συνέπειες από την κατάργηση του Τμήματος Τουριστικών Επιχειρήσεων

Σοβαρότατες και πολυσήμαντες ήταν και οι επιπτώσεις στην κατάργηση του Τμήματος Τουριστικών Επιχειρήσεων, ειδικά αν αναλογιστεί κανείς πως η κατάρτιση για τον συγκεκριμένο κλάδο επιτυγχάνεται - όσον αφορά στη δημόσια εκπαίδευση - μόνο μέσω των Τμημάτων των Τεχνολογικών Ιδρυμάτων της Πάτρας, της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης, της Κρήτης και της Λάρισας.

Αναφορικά με την τύχη της τουριστικής εκπαίδευσης στην ελληνική επικράτεια, το Σχέδιο «Αθηνά» προκαλεί την αποδυνάμωση και την εξασθένηση της ποιοτικής εκπαίδευσης, χωρίς ωστόσο να είναι βέβαιο αν μέσω της αναδιοργάνωσης των Τμημάτων θα επιτευχθεί η εξοικονόμηση των πόρων που επιθυμεί η Κυβέρνηση⁶¹.

Τα κριτήρια ήταν εξ αρχής λανθασμένα, δεδομένου πως όσοι δεν γνωρίζουν επαρκώς το γνωστικό αντικείμενο του τουριστικού τομέα, όπως αυτό διδάσκεται στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, συγχέουν το περιεχόμενο των Τμημάτων των πανεπιστημίων με αυτό των Τ.Ε.Ι. Συγκεκριμένα, τα πανεπιστημιακά Τμήματα ασχολούνται με τη μακροσκοπική προσέγγιση του κλάδου, ενώ τα αντίστοιχα τεχνολογικά Τμήματα ασχολούνται με το τεχνολογικό και επιστημονικό πλαίσιο λειτουργίας όλων των μορφών που άπτονται του τουριστικού κλάδου. Ακόμα, τα Τμήματα των Τουριστικών Επιχειρήσεων των Τ.Ε.Ι. χαρακτηρίζονται από υψηλά επιστημονικά κριτήρια και σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να συγκριθούν με τις Σχολές Τουριστικών Επαγγελματιών του ΟΤΕΚ, οι οποίες υπάγονται στο Υπουργείο Τουρισμού.

Το Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων καλύπτει ένα ευρύ φάσμα τουριστικών θεμάτων, κάτι που διαφαίνεται και από τη δυνατότητα που διαθέτει να στελεχώνει με ανθρώπινο δυναμικό πλήθος τουριστικών επιχειρήσεων και φορέων του Ιδιωτικού και Δημόσιου Τομέα,

⁶¹ <https://www.alfavita.gr/arthra/%CE%BA%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B5%CE%B9-%CF%84%CE%BF-%CF%84%CE%BC%CE%AE%CE%BC%CE%B1-%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%82-%CF%84%CE%B5%CE%B9-%CF%80%CE%AC%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%82>

είτε στο πλαίσιο του θεσμού της πρακτικής άσκησης είτε στο πλαίσιο της επαγγελματικής αποκατάστασης μετά την απόκτηση του τίτλου σπουδών.

Επιπλέον, το Τμήμα χαρακτηρίζεται με βάση σαφή ακαδημαϊκά κριτήρια, δεδομένου ότι το εκπαιδευτικό προσωπικό διαθέτει αξιόλογους τίτλους σπουδών, μεταπτυχιακά και διδακτορικά διπλώματα. Το ίδιο έχει συμμετάσχει με επιτυχία σε ακαδημαϊκές ημερίδες, ενώ αρκετοί Καθηγητές του Τμήματος έχουν συγγράψει αξιόλογα βιβλία και έχουν εκπονήσει εμπειριστατωμένες μελέτες, πολλές από τις οποίες έχουν δημοσιευθεί σε επιστημονικά περιοδικά και σε πρακτικά συνεδρίων. Αξίζει να επισημανθεί πως το μεγαλύτερο μέρος των συγγραμμάτων που διδάσκεται στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας και αφορούν στον Τουρισμό έχουν γραφεί από Καθηγητές του ίδιου του Τμήματος των Τουριστικών Επιχειρήσεων. Επίσης το Τμήμα συνεργάζεται με ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια υψηλού επιπέδου, στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus.

Ιδιαζούσης σημασίας αποτελεί το γεγονός πως το 1/3 των αποφοίτων του Τμήματος επιλέγει να παρακολουθήσει μεταπτυχιακά προγράμματα, ενώ το 1/2 των υπολοίπων αποκαθίσταται επαγγελματικά σε εργασία συναφή με τον αποκτηθέντα τίτλο σπουδών. Οι ίδιοι οι φοιτητές, σε αξιολόγησή τους για το επίπεδο σπουδών του Τμήματος, έκριναν πως αυτό βρίσκεται σε ικανοποιητικά επίπεδα, ενώ ιδιαίτερα καλή άποψη εξέφρασαν για τους Καθηγητές τους.

Εκτός των προαναφερθέντων, σημαντικό καθίσταται το γεγονός πως η ύπαρξη ενός τέτοιου Ιδρύματος σε μια περιοχή που αποτελεί «γέφυρα» ανάμεσα σε Ελλάδα και Ευρώπη, ενισχύει το επίπεδο του τουρισμού και τις σχετικές παρεχόμενες υπηρεσίες. Ο τουριστικός κλάδος συνιστούσε ανέκαθεν τη «βαριά» βιομηχανία της Ελλάδας, πόσο μάλλον αν αναλογιστεί κάποιος ότι η χώρα διαθέτει 9.500 ξενοδοχειακές μονάδες, οι οποίες αντιστοιχούν σε περίπου 2.000.000 κλίνες, 4.500 τουριστικά γραφεία, 30.000 επιχειρήσεις εστίασης και αναψυχής, ενώ αντιστοιχεί στο 16-19% του Α.Ε.Π. της χώρας⁶².

Όλες οι χώρες της Ευρώπης διαθέτουν προπτυχιακό Τμήμα με γνωστικό αντικείμενο στον Τουρισμό, πράγμα που αποδεικνύει τη σημαντικότητα του κλάδου. Καταλαβαίνει εύκολα λοιπόν κάποιος πως η Ελλάδα που είναι κατεξοχήν τουριστική χώρα, είναι ανεπίτρεπτο να μην τον ενισχύει. Επίσης, σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να παραβλέπεται η συνεισφορά του Τμήματος στον τουριστικό τομέα, στην υποστήριξη και την αναβάθμισή του⁶³.

⁶² newsbeast.gr, http://www.newsbeast.gr/files/1/2013/03/12/touristikwn_epixeirisewn.pdf

⁶³ newsbeast.gr, http://www.newsbeast.gr/files/1/2013/03/12/touristikwn_epixeirisewn.pdf

Ως εκ τούτου, το εκπαιδευτικό και τεχνικό προσωπικό του Τμήματος Τουριστικών Επιχειρήσεων του Τ.Ε.Ι. Πάτρας εξέδωσε ανακοίνωση, μέσα στην οποία έγινε λόγος για το ιστορικό πλαίσιο λειτουργίας του Τμήματος από τη δημιουργία του το 1974 ως Τμήμα της Ανωτέρας Σχολής Στελεχών Επιχειρήσεων της Πάτρας έως το 1994, οπότε το Τμήμα απέκτησε πρόγραμμα σπουδών τετραετούς φοίτησης, και το 2001, οπότε το Τμήμα ανήκε πλέον στην Ανώτατη Εκπαίδευση.

Επιπλέον, στη συγκεκριμένη ανακοίνωση, επισημάνθηκε η σημαντικότητα του Τμήματος, αναφορικά με το ρόλο του στην τουριστική εκπαίδευση των φοιτητών, ειδικά σε μία πόλη, η οποία εξαιτίας του λιμένος και της θέσης της αποτελεί «πέραςμα» χιλιάδων ταξιδιωτών εντός της Ελλάδας αλλά και προς το εξωτερικό. Το γεγονός αυτό ενισχύει την αξία του Τμήματος, του οποίου το πρόγραμμα σπουδών στοχεύει όχι μόνο στην όσο το δυνατόν πληρέστερη κατάρτιση επί των τουριστικών θεμάτων, αλλά και στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας των συναφών επαγγελματιών της Δυτικής Ελλάδας, της Πελοποννήσου και των Ιονίων Νήσων. Συγκεκριμένα, το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Τουριστικών Επιχειρήσεων αναπροσαρμόστηκε την τελευταία πενταετία, με γνώμονα τις έρευνες που πραγματοποιήθηκαν από Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης, τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού, και σύμφωνα με τα πρότυπα που έχουν τεθεί και αναγνωρισθεί διεθνώς.

Με βάση όσα επισημαίνονται στην ανακοίνωση του προσωπικού του Τ.Ε.Ι. Πάτρας, η κατάργηση ενός τέτοιου Τμήματος παρεμποδίζει την ανάπτυξη ικανών στελεχών του τουριστικού κλάδου, τα οποία μέσω του σχετικού προγράμματος σπουδών θα λάμβαναν σπουδαίες επιστημονικές γνώσεις και τεχνολογικές δεξιότητες, θα εκπαιδεύονταν σε δημόσιους φορείς και θα λάμβαναν μέρος σε προγράμματα σχεδιασμού της τουριστικής πολιτικής, ούτως ώστε να αποκτούσαν τις ικανότητες εκείνες, οι οποίες θα τους επέτρεπαν να παρακολουθήσουν με επιτυχία μεταπτυχιακές σπουδές, αλλά και να διαπρέψουν μελλοντικά στον τουριστικό τομέα.

Η κατάργηση του Τμήματος Τουριστικών Επιχειρήσεων του Τ.Ε.Ι. Πάτρας θεωρήθηκε από τους φορείς της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ως παράλογη απόφαση, δεδομένων των εξής παραγόντων:

- Το εκπαιδευτικό προσωπικό χαρακτηρίζεται από σημαντικό ερευνητικό έργο, υψηλό γνωστικό επίπεδο και μακροχρόνια εμπειρία σε ζητήματα που σχετίζονται με τον

τουριστικό τομέα, τη διοίκηση των τουριστικών μονάδων και την πρόοδο της συναφούς επιχειρηματικότητας.

- Οι εγκαταστάσεις του Τμήματος ήταν πλήρως εξοπλισμένες, ενώ την τελευταία πενταετία τα εργαστήρια αναβαθμίστηκαν μέσω της εγκατάστασης σύγχρονων προγραμμάτων λογισμικού.
- Το Τμήμα αξιολογήθηκε σε θετικό βαθμό εσωτερικά από τη ΜΟ.ΔΙ.Π. και εξωτερικά από την Α.Δ.Ι.Π.
- Το Τμήμα επεδείκνυε σημαντικό ερευνητικό έργο σε θέματα τουριστικού ενδιαφέροντος.
- Στο πλαίσιο του θεσμού της πρακτικής άσκησης, μεγάλος αριθμός φοιτητών εκπαιδεύτηκε σε διάφορους πολιτιστικούς και κοινωνικούς φορείς, ενώ πολλοί από τους μετέπειτα πτυχιούχους αποκαταστάθηκαν επαγγελματικά σε συγγενές αντικείμενο με αυτό των σπουδών τους.

Ως εκ τούτου, σε λογικό πλαίσιο αναπτύχθηκαν οι απορίες σχετικά με τον εκπαιδευτικό φορέα που θα παρέχει προγράμματα σπουδών τουριστικού περιεχομένου στις Περιφέρειες της Δυτικής Ελλάδας, της Πελοποννήσου και των Ιονίων Νήσων, καθώς και για το ποιες ομάδες ή πρόσωπα θα στελεχώνουν πλέον τις τουριστικές επιχειρήσεις των περιοχών αυτών. Εν τέλει, θα έπρεπε να διευκρινιστεί το όφελος από την κατάργηση του Τμήματος, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο θα καλυφθούν τα κενά που θα προκύψουν.

Επιπλέον, το γεγονός πως οι απόφοιτοι θα προέρχονται πλέον από Τμήματα Διοίκησης σημαίνει πως τα επαγγελματικά τους δικαιώματα θα είναι διαφορετικά, ενώ είναι αμφίβολο κατά πόσο ο ήδη αποκτημένος τίτλος σπουδών του Τμήματος Τουριστικών Επιχειρήσεων του πρώην Τ.Ε.Ι. Πάτρας θα έχει ισχύ στο βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο μέλλον.

Σημαντικό θέμα αποτέλεσε και η συζήτηση για την τύχη των υποδομών και του εξοπλισμού του Τμήματος, δεδομένου του γεγονότος πως μέσω του Σχεδίου «Αθηνά» επιδιωκόταν η εξοικονόμηση πόρων. Ωστόσο, δεν θα πρέπει να παραβλεφθεί η τεχνογνωσία του Τμήματος και η αξία του έργου του εν συνόλω.

Μέρος Β: Ερευνητικό Μέρος

Κεφάλαιο 5. Μεθοδολογία Έρευνας

5.1. Σκοπός της έρευνας

Η έρευνα που πραγματοποιήσαμε αφορά κατά κύριο λόγο στην αξιολόγηση των απόψεων φοιτητών και αποφοίτων του πρώην Τ.Ε.Ι. Πάτρας σχετικά με τις επιπτώσεις του σχεδίου «Αθηνά» τόσο στις σπουδές τους όσο και στην επαγγελματική τους αποκατάσταση και την αξία του τίτλου σπουδών τους. Η συγκεκριμένη έρευνα αποσκοπεί ως επί το πλείστον στην αποτύπωση των απόψεων των ομάδων αυτών, δεδομένου ότι εκείνοι είναι άμεσα ενδιαφερόμενοι για τις αλλαγές που πραγματοποιούνται στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Η έρευνά μας επικεντρώθηκε σε φοιτητές και αποφοίτους διαφόρων Τμημάτων του Τ.Ε.Ι. Πάτρας.

5.2. Ερευνητική υπόθεση

Τι πιστεύουν οι φοιτητές και οι απόφοιτοι του Τ.Ε.Ι. Πάτρας σχετικά με τις αλλαγές που επέφερε το σχέδιο «Αθηνά» τόσο στην ποιότητα και το περιεχόμενο των σπουδών τους όσο και στην μελλοντική τους εξέλιξη και αποκατάσταση ως επαγγελματίες;

5.3. Ερευνητικά ερωτήματα

- Ø Το σχέδιο «Αθηνά» επηρέασε αρνητικά τη Σχολή, από την οποία προέρχονται οι συμμετέχοντες στην έρευνα;
- Ø Το σχέδιο «Αθηνά» επηρέασε αρνητικά το επίπεδο σπουδών τους και σε ποιο βαθμό;
- Ø Το σχέδιο «Αθηνά» επηρέασε με κάποιον τρόπο το χρόνο ολοκλήρωσης των σπουδών τους;
- Ø Το σχέδιο «Αθηνά» θα επηρεάσει με κάποιον τρόπο την επαγγελματική τους εξέλιξη ή την αποκατάστασή τους σε κλάδο συναφή με το αντικείμενο σπουδών τους;
- Ø Υπάρχουν θετικά αποτελέσματα από την επιβολή του σχεδίου «Αθηνά»;
- Ø Ποιοι ήταν οι λόγοι που οδήγησαν εν τέλει στην επιβολή του σχεδίου «Αθηνά»;

5.4. Μέθοδος συλλογής στοιχείων

Η διαδικασία της έρευνας πραγματοποιήθηκε μέσω της υιοθέτησης των αρχών της ποσοτικής μεθόδου. Η συγκεκριμένη μέθοδος επιλέχθηκε εξαιτίας της δυνατότητάς της να οδηγεί σε γενικευμένα αλλά ασφαλή συμπεράσματα. Ένα άλλο κριτήριο επιλογής της αποτέλεσε ο μεγάλος αριθμός των ερωτηματολογίων.

5.5. Εργαλεία έρευνας

Το εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε για τη διεξαγωγή και την ολοκλήρωση της έρευνας είναι το ερωτηματολόγιο. Το ερωτηματολόγιο αξιοποιήθηκε προκειμένου να αξιολογηθούν οι απόψεις σχετικά με την επιβολή του σχεδίου «Αθηνά» και τις συνέπειες που αυτό προκάλεσε τόσο στο πρόγραμμα σπουδών και στην ποιότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας όσο και στην επαγγελματική αποκατάσταση των φοιτητών και των αποφοίτων του Τ.Ε.Ι. Πάτρας. Με τον τρόπο αυτό, καθίσταται ευκολότερη η εξαγωγή συμπερασμάτων αναφορικά με την αποτελεσματικότητα της έρευνας και την ικανοποίηση των αρχικών επιδιωκόμενων στόχων.

Η έρευνα διήρκησε από τα μέσα Απριλίου έως τα τέλη Μαΐου του 2016. Επίσης, αξίζει να επισημανθεί πως οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν στις ερωτήσεις μέσω της μεθόδου της πολλαπλής επιλογής. Θεωρήσαμε πως ο τρόπος αυτός κατέστησε ευκολότερη τη συμμετοχή των εξυπηρετούμενων και την αποτύπωση των απόψεών τους, ενώ ταυτόχρονα διευκόλυνε και την εξαγωγή των συμπερασμάτων.

Το ερωτηματολόγιο διαμορφώθηκε ως εξής:

- Φύλο
- Είστε ενεργός /ή φοιτητής/φοιτήτρια στο Τ.Ε.Ι. Πατρών;
- Σε ποιο έτος βρίσκεστε;
- Προέρχεστε από τμήμα που έχει συγχωνευθεί / καταργηθεί;
- Αν ναι, ποιο ήταν το τμήμα προέλευσής σας;
- Θεωρείτε ότι το σχέδιο «Αθηνά» έχει επηρεάσει αρνητικά τη σχολή σας;
- Έχει επηρεαστεί αρνητικά το επίπεδο σπουδών σας;
- Αν ναι πόσο;
- Άλλαξε το πρόγραμμα σπουδών σας;
- Ήταν το σχέδιο «Αθηνά» αφορμή για να καθυστερήσετε τις σπουδές σας;
- Θεωρείτε πως το σχέδιο Αθηνά έχει αρνητική επίδραση στη σταδιοδρομία σας;

- Ø Έχει επηρεαστεί αρνητικά η οικονομική σας κατάσταση;
- Ø Πιστεύετε πως οι αλλαγές θα βοηθήσουν την απορρόφησή σας στην αγορά εργασίας;
- Ø Κατά τη γνώμη σας, τι οδήγησε στην εφαρμογή του σχεδίου «Αθηνά»;
- Ø Ποιά θα ήταν η αντίδρασή σας σε ανακοίνωση νέου σχεδίου «Αθηνά»;
- Ø Θεωρείτε ότι υπήρχαν οφέλη από την εφαρμογή του σχεδίου «Αθηνά»;

5.6. Πεδίο έρευνας

Το πεδίο μελέτης μας είναι οι απόψεις των φοιτητών και των αποφοίτων του Τ.Ε.Ι. Πάτρας, οι οποίοι βίωσαν τις επιπτώσεις από την επιβολή του σχεδίου «Αθηνά».

5.7. Δείγμα έρευνας

Το δείγμα που μελετήθηκε αποτελείται από συνολικά 126 φοιτητές και αποφοίτους του Τ.Ε.Ι Πάτρας. Οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες προέρχονται από διάφορα Τμήματα και Σχολές του Ιδρύματος, ούτως ώστε να προκύψουν αντικειμενικά και ρεαλιστικά αποτελέσματα και συμπεράσματα. Ο πληθυσμός, ο οποίος μελετήθηκε, ήταν φυσικά ενήλικες και σαν κριτήριο για τη συμμετοχή τους στην έρευνα ορίστηκε η ύπαρξη κάποιου είδους σχέσης με το Εκπαιδευτικό Ίδρυμα, δηλαδή έπρεπε να είναι ενεργοί φοιτητές ή απόφοιτοι κάποιου Τμήματος.

5.8. Δειγματοληψία

Για να διεξαχθεί η έρευνα και συγκεκριμένα η διαδικασία συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων από τους συμμετέχοντες, χρησιμοποιήθηκε η δειγματοληψία ευκολίας, στη βάση της μεθόδου των «μη πιθανοτήτων». Αυτό σημαίνει πως τα ερωτηματολόγια απεστάλησαν ηλεκτρονικά στους ερωτηθέντες που συμμετείχαν στην έρευνα, προκειμένου να απαντήσουν ανεπηρέαστοι και ανενόχλητοι στα ερωτήματα. Η δειγματοληψία ευκολίας επιλέχθηκε, με σκοπό να καταλήξουμε σε μια γενικότερη εκτίμηση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων, λαμβάνοντας υπ' όψιν και το χρόνο που είχαμε στη διάθεσή μας.

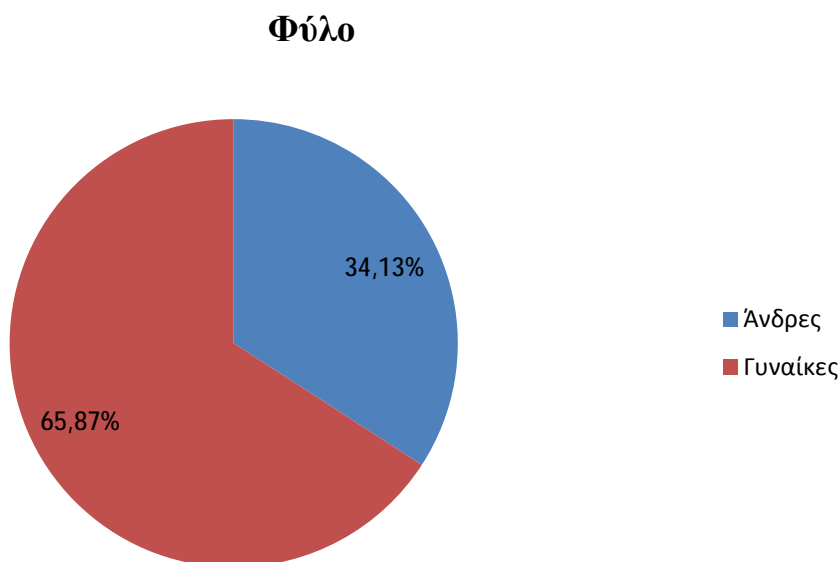
5.9. Περιορισμοί της έρευνας

Κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, δεν αντιμετωπίσαμε μεγάλο αριθμό δυσκολιών. Οι συμμετέχοντες ήταν δεκτικοί στη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων και στη συμμετοχή τους στην έρευνα, δεδομένου και του γεγονότος πως το αντικείμενό της τους ενδιέφερε άμεσα.

5.10. Ανάλυση των αποτελεσμάτων

Α) Δημογραφικά στοιχεία

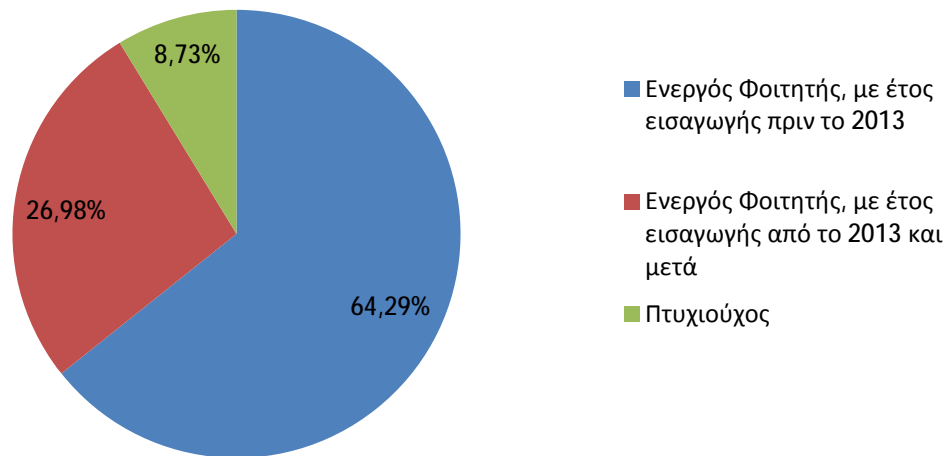
Σχετικά με το φύλο των ερωτώμενων, οι 83 (65,87%) από τους 126 ήταν γυναίκες και οι 43 (34,13%) ήταν άνδρες.

Γράφημα 1. Φύλο ερωτηθέντων

Σχετικά με τη σύνδεση των συμμετεχόντων με το Τ.Ε.Ι. Πάτρας, 81 από τους 126 (64,29%) απάντησαν πως είναι ενεργοί φοιτητές με έτος εισαγωγής πριν από το 2013, 34 από αυτούς (26,98%) απάντησαν πως είναι ενεργοί φοιτητές με έτος εισαγωγής από το 2013 και μετά, ενώ μόλις 11 (8,73%) από τους συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν πως είναι κάτοχοι του αντίστοιχου τίτλου σπουδών.

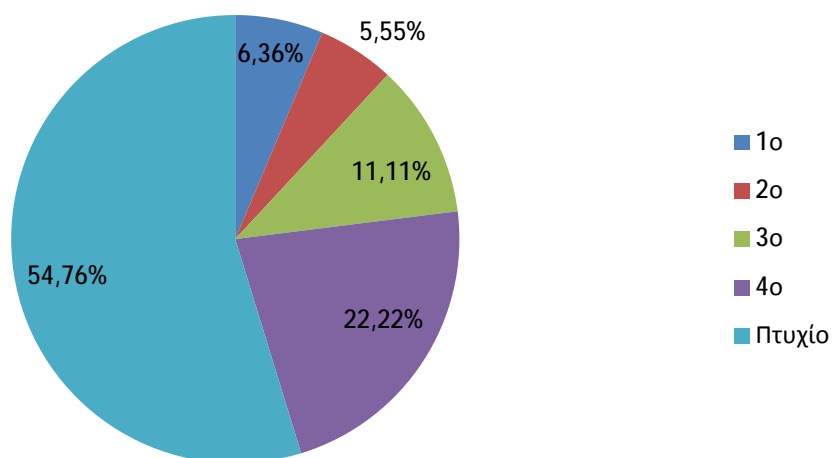
Ενεργοί Φοιτητές

Γράφημα 2. Ενεργοί φοιτητές

Εν συνεχεία, οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να δηλώσουν το έτος φοίτησής τους. Έτσι, 8 από τους 126 συμμετέχοντες (6,34%) απάντησαν πως βρίσκονται στο 1^ο έτος φοίτησης, 7 από αυτούς (5,55%) πως βρίσκονται στο 2^ο έτος φοίτησης, 14 (11,11%) συμμετέχοντες δήλωσαν ως έτος φοίτησης το 3^ο, 28 (22,22%) το 4^ο, ενώ τέλος οι περισσότεροι, δηλαδή 69 από τους 126 συμμετέχοντες (54,76%), δήλωσαν πως είναι στο πτυχίο (οι 58) ή πτυχιούχοι (οι 11).

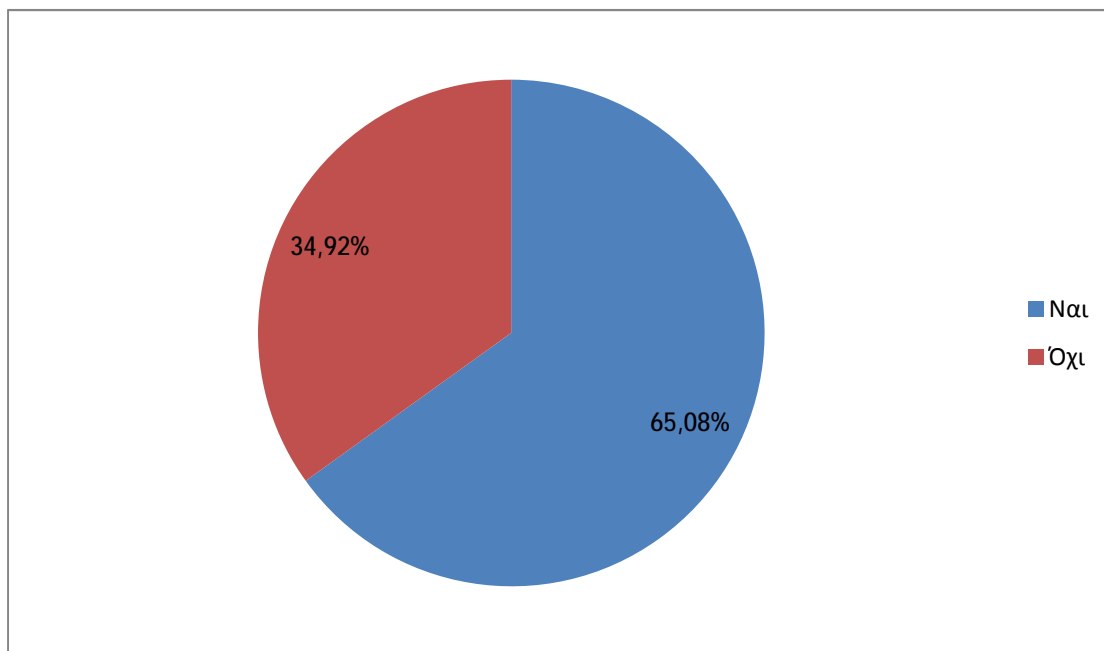
Έτος Φοίτησης

Γράφημα 3. Έτος φοίτησης

Στοιχεία για το Τμήμα προέλευσης

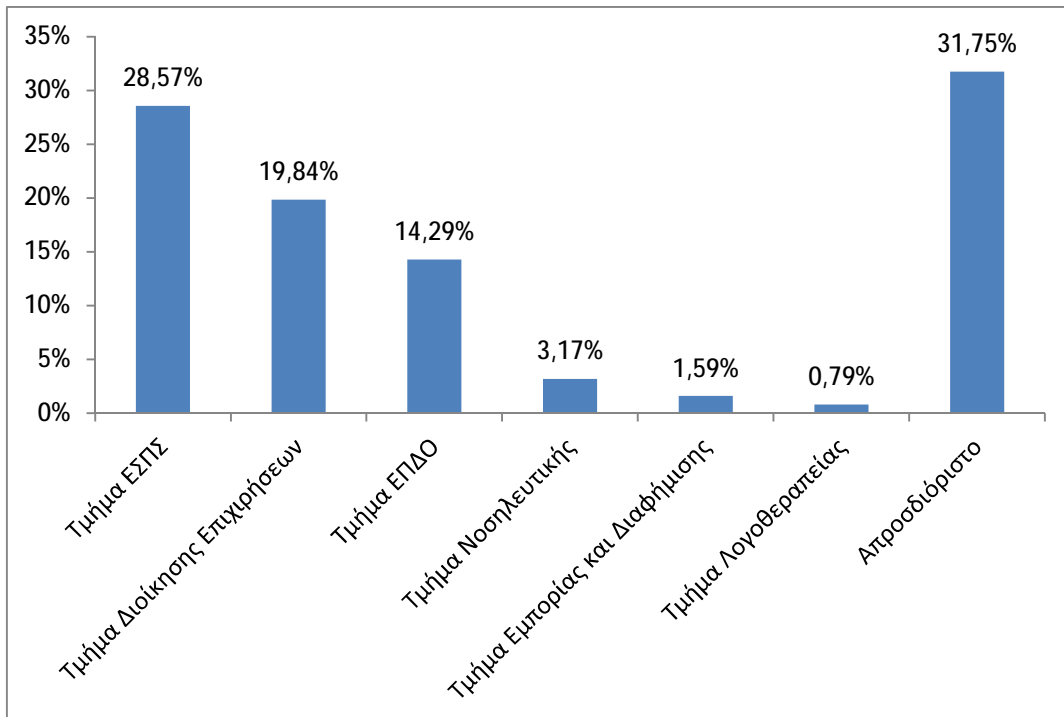
Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν έπειτα να απαντήσουν εάν προέρχονται από Τμήμα που συγχωνεύτηκε σε κάποιο άλλο ή καταργήθηκε. Οι 82 από τους 126 συμμετέχοντες (65,08%) απάντησαν πως προέρχονται από συγχωνευθέν ή καταργηθέν Τμήμα, ενώ οι 44 από τους 126 (34,92%) απάντησαν πως δεν προέρχονται από τέτοιο Τμήμα.

Γράφημα 4. Προέλευση από καταργηθέν ή συγχωνευθέν τμήμα

Σχετικά με το Τμήμα Προέλευσής τους, οι 126 συμμετέχοντες απάντησαν ως εξής: 36 (28,57%) δήλωσαν πως προέρχονται από το Τμήμα Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων, 25 (19,84%) δήλωσαν πως προέρχονται από το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, 18 (14,28%) δήλωσαν πως προέρχονται από το Τμήμα Εφαρμογών Πληροφορικής στη Διοίκηση και στην Οικονομία (Παράρτημα Αμαλιάδας), 4 (3,17%) δήλωσαν το Τμήμα Νοσηλευτικής, 2 (1,58%) δήλωσαν το Τμήμα Εμπορίας και Διαφήμισης, ενώ μόλις 1 (0,79%) δήλωσε το Τμήμα Λογοθεραπείας. Σημειώνεται πως 40 (31,75%) από τους 126 συμμετέχοντες δεν δήλωσαν Τμήμα προέλευσης.

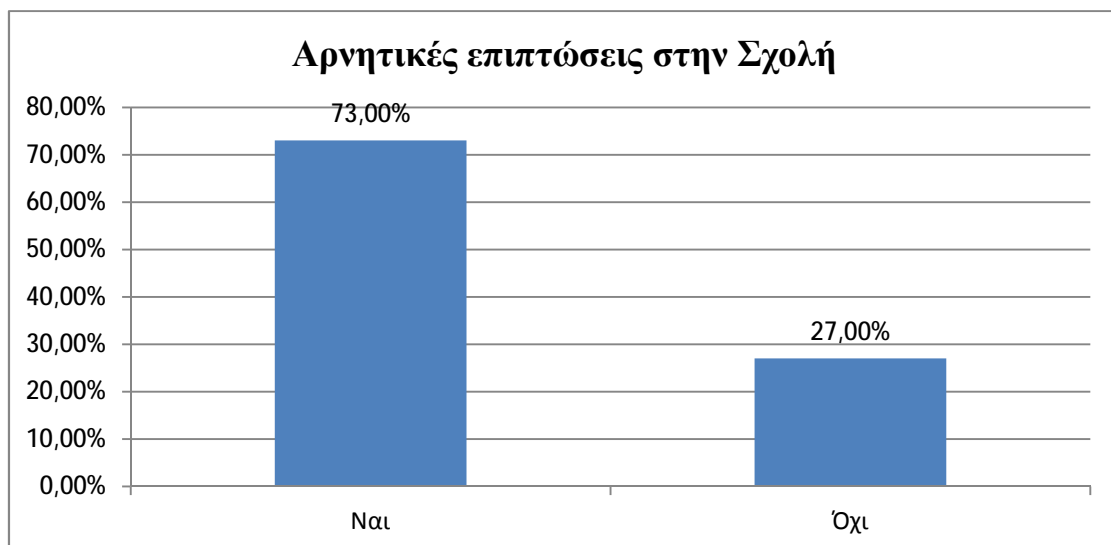
Τμήμα Προέλευσης

Γράφημα 5. Τμήμα προέλευσης

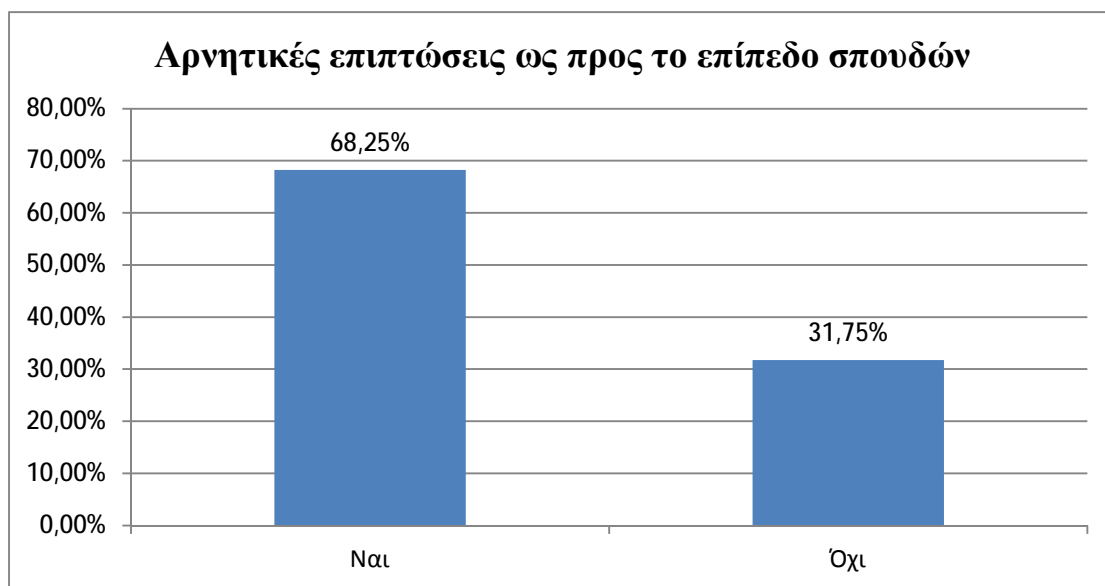
Αποτίμηση του Σχεδίου «Αθηνά»

Εν συνεχεία, αναφορικά με το κατά πόσο το σχέδιο «Αθηνά» έχει επηρεάσει αρνητικά τη Σχολή από την οποία προέρχονται οι συμμετέχοντες, 92 από τους 126 (73%) απάντησαν θετικά, ενώ μόλις 34 (27 %) δήλωσαν πως η Σχολή τους δεν επηρεάστηκε αρνητικά.

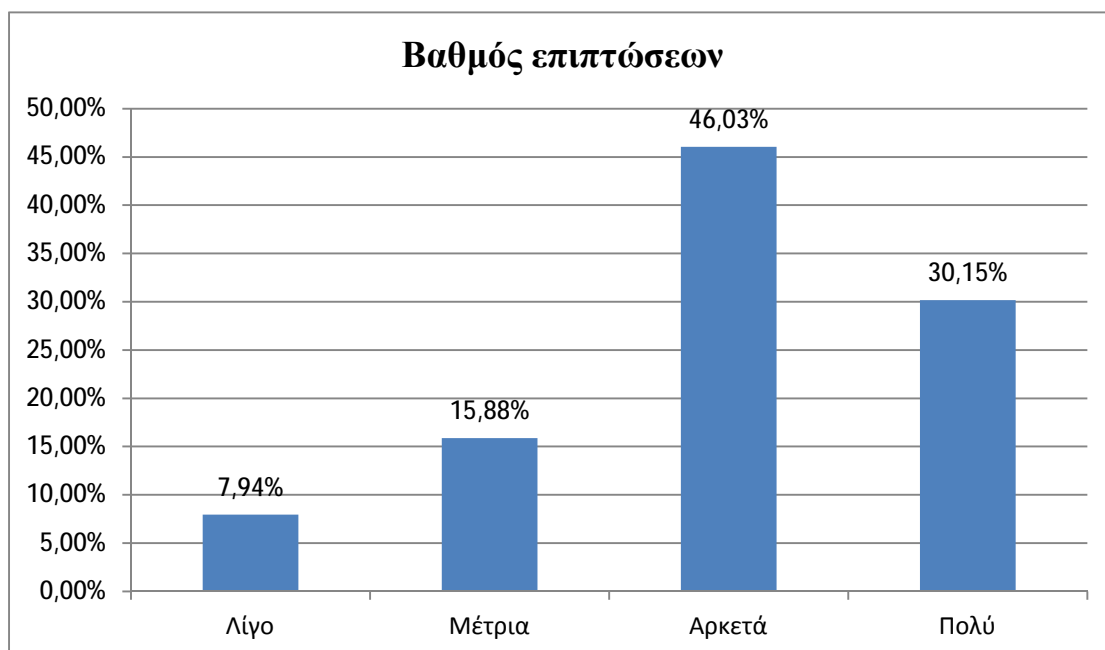
Γράφημα 6. Γενικές αρνητικές επιπτώσεις

Ακόμα, σε παρόμοια ερώτηση σχετικά με τις συνέπειες στο επίπεδο σπουδών, 86 από τους συμμετέχοντες (68,25%) ανέφεραν πως το επίπεδο σπουδών τους επηρεάστηκε αρνητικά από το σχέδιο «Αθηνών», ενώ 40 από αυτούς (32%) δήλωσαν πως κάτι τέτοιο δεν συνέβη.

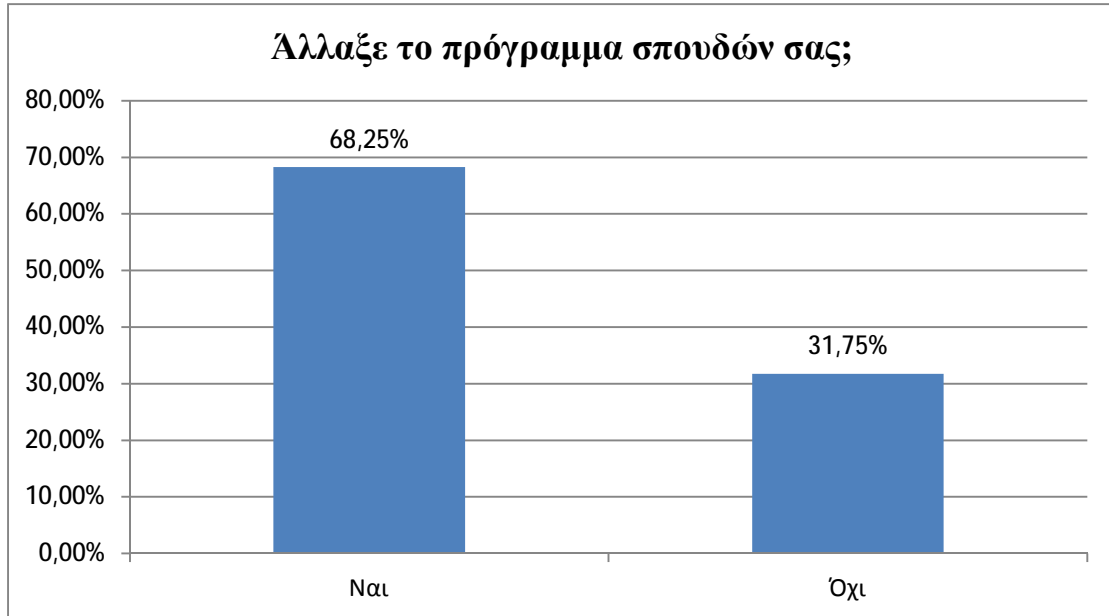
Γράφημα 7. Αρνητικές επιπτώσεις στο επίπεδο σπουδών

Ως προς το βαθμό των επιπτώσεων, οι συμμετέχοντες απάντησαν ως εξής: 10 από αυτούς δήλωσαν πως το επίπεδο σπουδών τους επηρεάστηκε λίγο, 20 πως επηρεάστηκε μέτρια, 58 πως επηρεάστηκε αρκετά και 38 από αυτούς απάντησαν πως επηρεάστηκε πολύ.

Γράφημα 8. Βαθμός επιπτώσεων

Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν επίσης να απαντήσουν εάν το πρόγραμμα σπουδών τους μεταβλήθηκε εξαιτίας του σχεδίου «Αθηνά». Έτσι, 86 από τους 126 (68,25%) δήλωσαν πως αυτό άλλαξε, ενώ 40 από αυτούς (31,75%) δήλωσαν πως δεν άλλαξε.

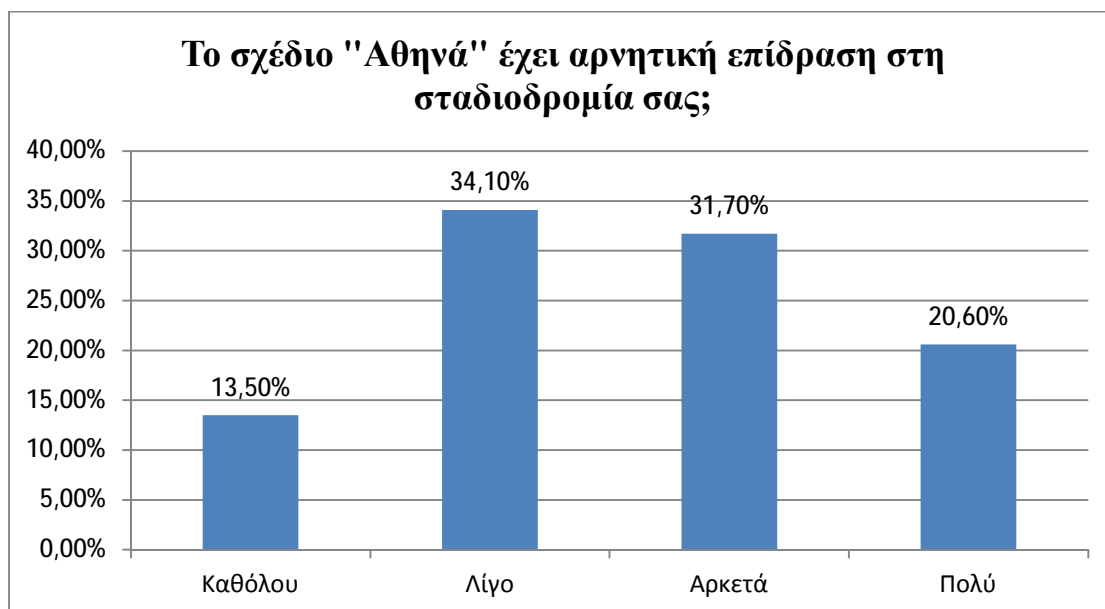
Γράφημα 9. Αλλαγή προγράμματος σπουδών

Εν συνεχεία, οι συμμετέχοντες απάντησαν στο ερώτημα εάν το σχέδιο «Αθηνά» έγινε η αφορμή για να καθυστερήσει η ολοκλήρωση των σπουδών τους. 71 από τους 126 συμμετέχοντες απάντησαν πως το σχέδιο «Αθηνά» στάθηκε εμπόδιο στην προγραμματισμένη ολοκλήρωση των σπουδών τους, ενώ 55 από τους 126 δήλωσαν πως κάτι τέτοιο δεν συνέβη.

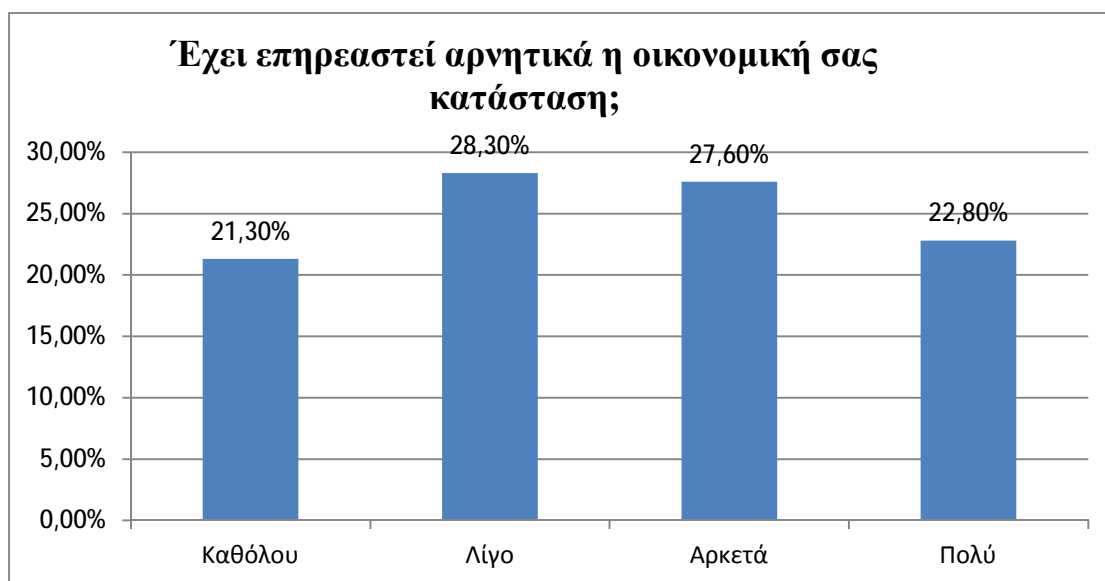
Γράφημα 10. Καθυστέρηση λήψης πτυχίου

Αναφορικά με την άποψη των συμμετεχόντων σχετικά με το βαθμό επίδρασης του σχεδίου «Αθηνά» στη μελλοντική επαγγελματική τους σταδιοδρομία, οι απαντήσεις διαμορφώθηκαν ως εξής: 17 από τους 126 συμμετέχοντες δήλωσαν πως η σταδιοδρομία τους δεν επηρεάζεται καθόλου, 43 από τους 126 δήλωσαν πως επηρεάζεται λίγο, 40 από τους 126 δήλωσαν πως επηρεάζεται αρκετά και 26 από τους 126 δήλωσαν πως επηρεάζεται πολύ.

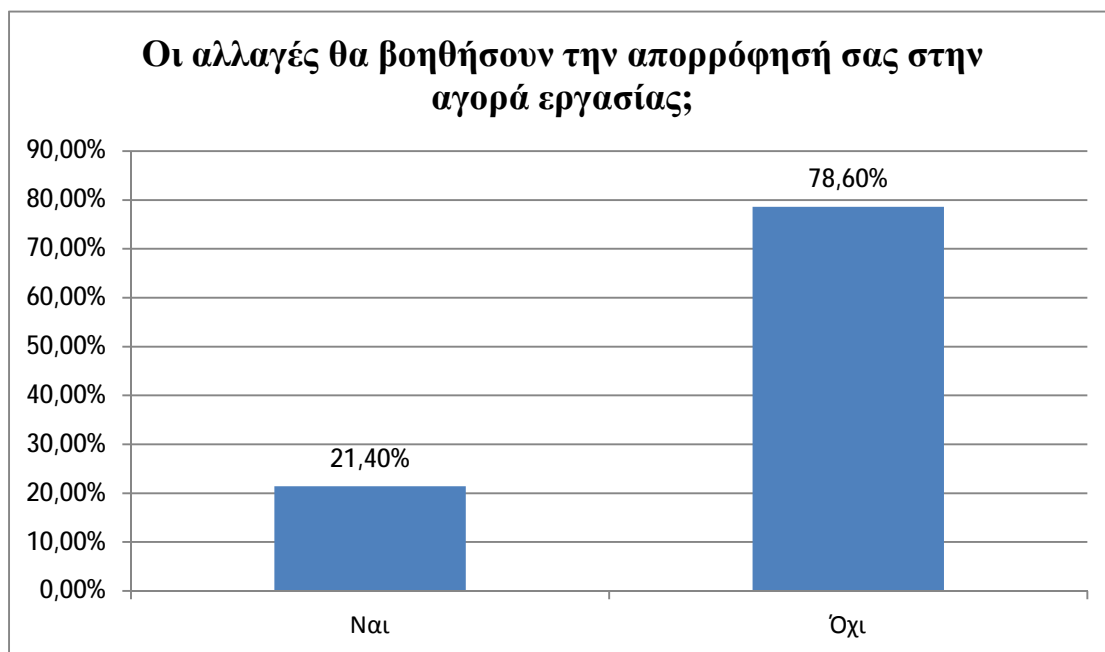
Γράφημα 11. Αρνητικές επιπτώσεις στη σταδιοδρομία των αποφοίτων

Ακολούθως, τέθηκε το ερώτημα κατά πόσο επηρεάστηκε η οικονομική κατάσταση των συμμετεχόντων. 26 από τους 126 συμμετέχοντες απάντησαν πως δεν επηρεάστηκε καθόλου, 36 από τους 126 απάντησαν πως επηρεάστηκε λίγο, 35 από τους 126 απάντησαν πως επηρεάστηκε αρκετά και 29 από τους 126 απάντησαν πως επηρεάστηκε πολύ.

Γράφημα 12. Οικονομικές επιπτώσεις

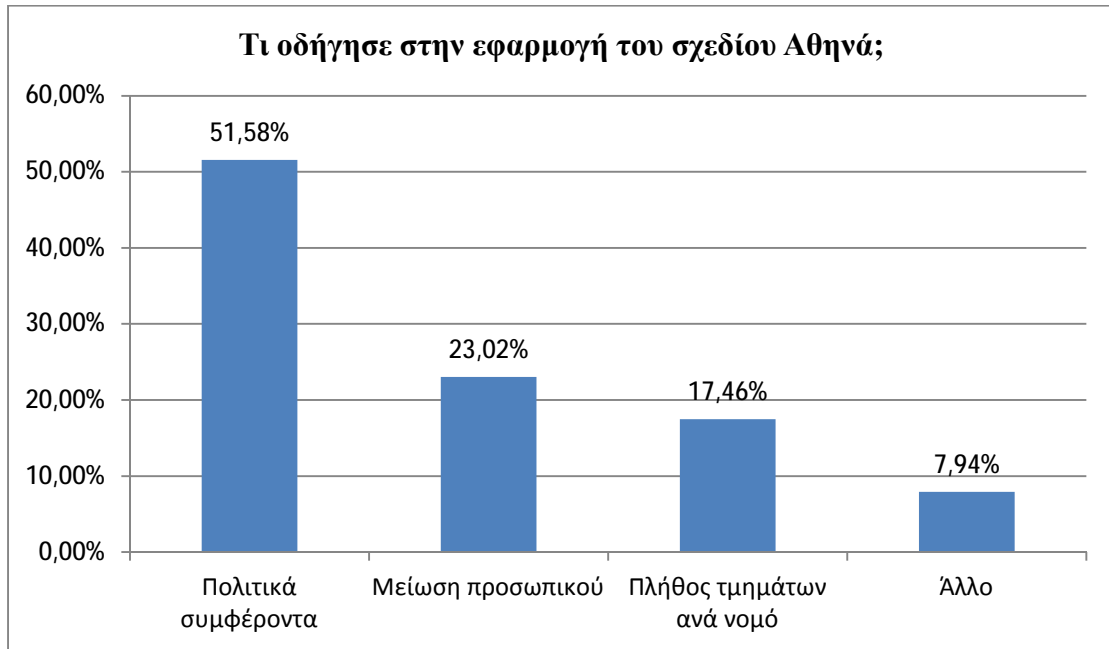
Εν συνεχεία, οι συμμετέχοντες εξέφρασαν την άποψή τους σχετικά με το ενδεχόμενο οι αλλαγές που προέκυψαν από την επιβολή του σχεδίου «Αθηνά» να βοηθήσουν στην επαγγελματική τους αποκατάσταση. 27 από τους 126 (21,4%) συμμετέχοντες απάντησαν θετικά, ενώ η πλειοψηφία, δηλαδή 99 από τους 126 (78,6%), δήλωσε πως δεν πιστεύουν ότι οι αλλαγές θα ευνοήσουν την απορρόφησή τους στην αγορά εργασίας.

Γράφημα 13. Επιπτώσεις στην απορρόφηση στην αγορά εργασίας

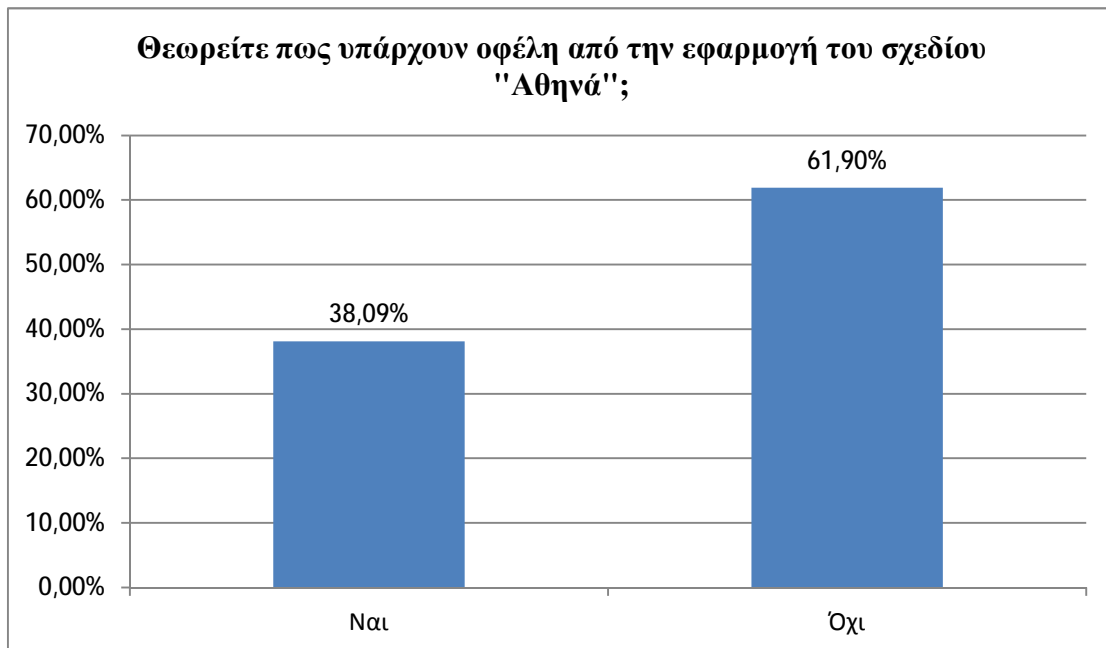
Ερωτήσεις κρίσεως γύρω από το Σχέδιο «Αθηνά»

Οι συμμετέχοντες, εν συνεχεία, τοποθετήθηκαν σχετικά με τους λόγους που οδήγησαν στην εφαρμογή του σχεδίου «Αθηνά». 65 από τους 126 συμμετέχοντες (51,58%) δήλωσαν πως οι αλλαγές στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση επιβλήθηκαν εξαιτίας πολιτικών συμφερόντων, 29 από τους 126 (23,02%) θεωρούν πως αυτές πραγματοποιήθηκαν προκειμένου να επιτευχθεί μείωση του προσωπικού, 22 από τους 126 (17,46%) δήλωσαν πως οι αλλαγές ήταν αποτέλεσμα της ύπαρξης πληθώρας τμημάτων ανά νομό και, τέλος, 10 από τους 126 συμμετέχοντες (7,94%) δήλωσαν πως κάποιος άλλος λόγος οδήγησε στις εφαρμογές των αλλαγών.

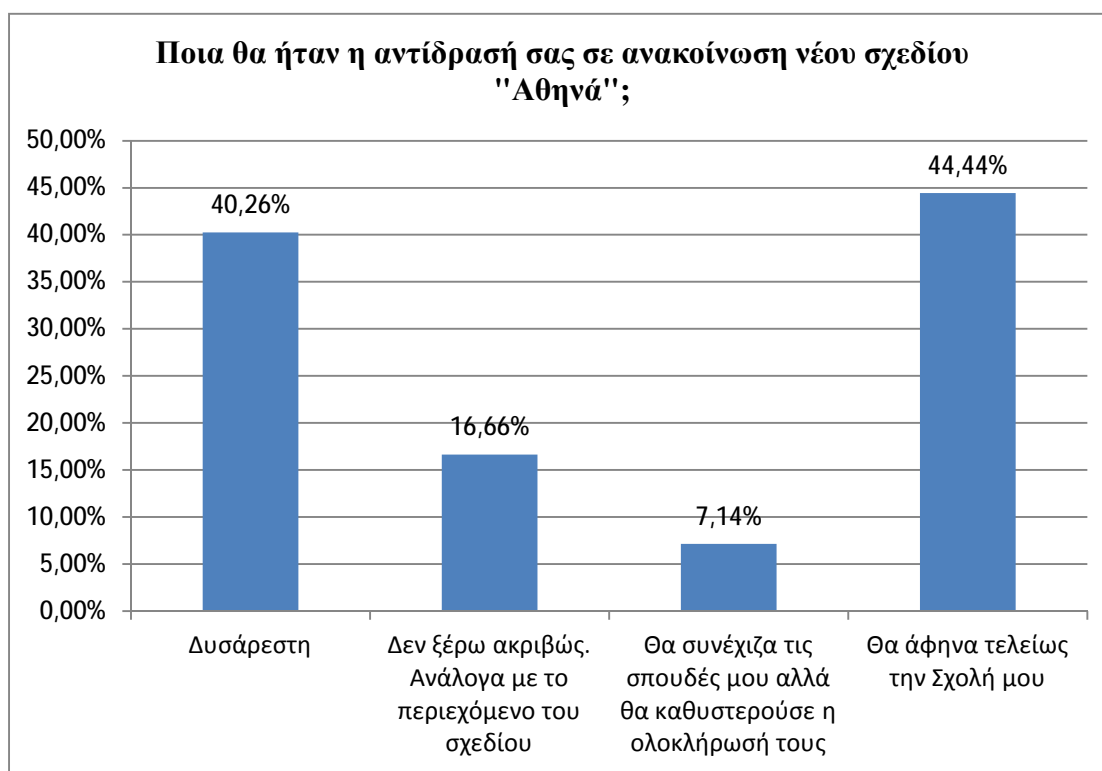
Γράφημα 14. Γιατί εφαρμόστηκε το σχέδιο ΑΘΗΝΑ;

Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να απαντήσουν αν θεωρούν πως υπήρξαν θετικά αποτελέσματα από την επιβολή και την εφαρμογή του σχεδίου «Αθηνά». Έτσι, 48 από τους 128 (38,09%) συμμετέχοντες απάντησαν ότι πιστεύουν πως υπάρχουν οφέλη, ενώ 78 από τους 128 (61,90%) απάντησαν πως δεν υπάρχουν.

Γράφημα 15. Οφέλη σχεδίου ΑΘΗΝΑ

Τέλος, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να διατυπώσουν την άποψή τους σχετικά με τις αντιδράσεις που οι ίδιοι θα είχαν, σε περίπτωση ανακοίνωσης νέου σχεδίου «Αθηνά». Οι απαντήσεις διαμορφώθηκαν ως εξής: 40 από τους 126 (31,75%) συμμετέχοντες απάντησαν πως η αντίδρασή τους θα ήταν δυσάρεστη, 21 από τους 126 (16,66%) απάντησαν πως η αντίδρασή τους θα εξαρτιόταν από το περιεχόμενο του νέου σχεδίου και τις αλλαγές που αυτό θα προέβλεπε, 9 από τους 126 (7,14%) δήλωσαν πως θα συνέχιζαν κανονικά τις σπουδές τους αλλά θα καθυστερούσαν αρκετά στην ολοκλήρωσή τους και αυτό θα είχε αρνητικά αποτελέσματα σε διάφορους τομείς, ενώ 56 από τους 129 (44,44%) συμμετέχοντες απάντησαν πως θα άφηναν τελείως την Σχολή τους.

Γράφημα 16. Στάση απέναντι σε νέο σχέδιο ΑΘΗΝΑ

Κεφάλαιο 6. Τα συμπεράσματα της έρευνας

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της αξιολόγησης του Σχεδίου «Αθηνά» εκ μέρους των φοιτητών, είτε ενεργών είτε πτυχιούχων. Η άποψή τους καθίσταται ιδιαίτερα σημαντική και δύναται να μας οδηγήσει σε ασφαλή και ενδιαφέροντα συμπεράσματα. Οι φοιτητές που συμμετείχαν στην έρευνα είναι στο μεγαλύτερο ποσοστό τους άμεσα εμπλεκόμενοι στη διαδικασία αναδιαμόρφωσης των Τεχνολογικών Ιδρυμάτων και μάλιστα πολλοί από αυτούς προέρχονται από Τμήμα που μετονομάστηκε, καταργήθηκε ή συγχωνεύθηκε.

Συγκεκριμένα, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων απάντησε πως προήλθε από συγχωνευθέν ή καταργηθέν Τμήμα. Πάνω από 35 από αυτούς δήλωσαν ότι προέρχονται από το Τμήμα Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων, 25 δήλωσαν το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και 18 από τους συμμετέχοντες δήλωσαν το Τμήμα Εφαρμογών Πληροφορικής στη Διοίκηση και στην Οικονομία. Όσον αφορά στο δεύτερο Τμήμα, με το Σχέδιο «Αθηνά» αποφασίστηκε η δημιουργία του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας με έδρα την Πάτρα, το οποίο θα συμπεριελάμβανε τα εξής Τμήματα:

- ✓ Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα την Πάτρα.
- ✓ Εφαρμογών Πληροφορικής στην Διοίκηση και στην Οικονομία του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα την Αμαλιάδα.
- ✓ Επιχειρηματικού Σχεδιασμού και Πληροφοριακών Συστημάτων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα την Πάτρα.
- ✓ Εμπορίας και Διαφήμισης του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα την Αμαλιάδα.

Επιπλέον, οι φοιτητές του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού και Πληροφοριακών Συστημάτων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με έδρα την Πάτρα, κλήθηκαν να επιλέξουν την ένταξή τους είτε στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας με έδρα την Πάτρα είτε στο Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε. της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας με έδρα τη Ναύπακτο, με διαδικασίες που περιγράφονται αναλυτικά από τα αρμόδια θεσμικά όργανα.

Αυτό έχει ιδιαίτερη βαρύτητα, ειδικά αν αναλογιστεί κάποιος πως τα Τμήματά τους ανήκαν στο Τ.Ε.Ι. Πάτρας, δηλαδή σε ένα Ίδρυμα, το οποίο υπέστη σαρωτικές αλλαγές. Υπενθυμίζεται πως το Τ.Ε.Ι. Πάτρας και το Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου συγχωνεύθηκαν και συγκρότησαν το Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας, ενώ Σχολές και Τμήματα των δύο πρώτων μετονομάστηκαν, συγχωνεύθηκαν, καταργήθηκαν ή συγκρότησαν νέες Σχολές στο νέο Τ.Ε.Ι., σύμφωνα με το ΠΔ 94/2013.

Καθίσταται, λοιπόν, σαφές πως η αποτύπωση των σκέψεών τους αντικατοπτρίζει το κλίμα που επικρατεί και μετά την εφαρμογή του Σχεδίου «Αθηνά» και ουσιαστικά μας πληροφορεί για τις δυσκολίες και τους προβληματισμούς που οι ίδιοι αντιμετώπισαν εξαιτίας των αλλαγών στο Τμήμα τους.

Σημαντική παράμετρο αποτελεί το γεγονός πως το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων δήλωσε πως εισήχθη στη Σχολή του πριν το 2013, κάτι που σημαίνει πως βίωσαν το σύνολο των αλλαγών που προωθήθηκαν από την Κυβέρνηση και τους φορείς που ενεπλάκησαν στην επιβολή του Σχεδίου «Αθηνά». Επίσης, κάποιο μέρος των ερωτηθέντων απάντησαν πως είναι πτυχιούχοι. Αυτό αποτελεί ακόμα ένα σημαντικό κριτήριο για την έρευνα, δεδομένου ότι οι ίδιοι έχουν βιώσει όχι μόνο τις μεταβολές που επήλθαν στο πλαίσιο της φοίτησής τους αλλά εν συνεχεία ήρθαν αντιμέτωποι και με την αγορά εργασίας.

Επιπρόσθετα, 119 από τους 126 συμμετέχοντες τοποθετήθηκαν σχετικά με την αρνητική επίδραση του Σχεδίου στην επαγγελματική τους αποκατάσταση και εξέλιξη. Επιπλέον, η πλειοψηφία των φοιτητών πιστεύει πως όλο το εγχείρημα σε καμία περίπτωση δεν θα βοηθήσει στην απορρόφησή τους στη αγορά εργασίας, πόσο μάλλον σε ένα συναφές αντικείμενο του γνωστικού πλαισίου του τίτλου σπουδών τους.

Ακόμα, το μέγεθος των δυσκολιών που αντιμετώπισαν οι φοιτητές εν μέσω αλλά και μετά το πέρας των αλλαγών στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση με αφορμή το Σχέδιο, γίνεται έως ένα βαθμό αντιληπτό και μέσω της ανάγνωσης της παρούσας έρευνας. Ειδικότερα, οι φοιτητές απάντησαν σε ποσοστό 73% πως οι αλλαγές αυτές προκάλεσαν σημαντικές επιπτώσεις και επηρέασαν αρνητικά την Σχολή τους. Επιπλέον, το 68,25% των συμμετεχόντων απάντησαν θετικά στην ερώτηση για την ύπαρξη αρνητικών αποτελεσμάτων αναφορικά με το επίπεδο σπουδών τους, ενώ παράλληλα το 92,06% αυτών απάντησαν ότι αυτό επηρεάστηκε αρνητικά σε υψηλό επίπεδο. Επισημαίνεται πως η πλειοψηφία των ερωτηθέντων ανήκει ή ανήκε σε Τμήμα, του οποίου το πρόγραμμα σπουδών μεταβλήθηκε, γεγονός που αποδεικνύει πως

έχουν άμεση γνώση του θέματος και πως οι ίδιοι βίωσαν τη διαδικασία αυτή και άρα είναι σε θέση να την αξιολογήσουν.

Εν συνεχεία, οι φοιτητές κλήθηκαν να δηλώσουν εάν οι αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και εν προκειμένω στο Τμήμα, τη Σχολή ή και το Ίδρυμά τους, έγιναν η αιτία για να καθυστερήσουν την περάτωση των σπουδών τους. Οι ίδιοι, σε ποσοστό 56,3% επεσήμαναν πως κάτι τέτοιο όντως συνέβη. Το γεγονός αυτό συνδέεται με παρατηρήσεις που αναπτύχθηκαν στο θεωρητικό μέρος, και οι οποίες αφορούσαν στην αναγκαστική μετακίνηση των φοιτητών σε άλλες πόλεις, εξαιτίας των συγχωνεύσεων ή των καταργήσεων των Τμημάτων τους.

Έχει ήδη επισημανθεί πως δημιουργήθηκαν αρκετά προβλήματα στις οικογένειες και ζητήματα οικονομικής φύσης, αφού πολλές από αυτές δεν μπορούσαν να υποστηρίξουν τη διαμονή των παιδιών τους σε άλλες περιοχές και μακριά από την πατρική εστία. Ως εκ τούτου, πολλοί φοιτητές υποχρεώθηκαν να διακόψουν, έστω και προσωρινά, τις σπουδές τους, ό,τι κι αν σημαίνει αυτό για τη μελλοντική τους εξέλιξη και τις ευκαιρίες άμεσης επαγγελματικής αποκατάστασης.

Οι δυσκολίες αυτές έρχονται σε αντιδιαστολή με τα όσα είχε αρχικά ανακοινώσει το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων περί του ομαλού της διαδικασίας των συγχωνεύσεων εντός των ιδίων Περιφερειών, προκειμένου να μη δημιουργηθούν τεράστια θέματα μετακίνησης και η τελευταία να διεξαγόταν με όσο το δυνατόν λιγότερα προβλήματα για τα εμπλεκόμενα πρόσωπα, δηλαδή τους φοιτητές, το διδακτικό και το διοικητικό προσωπικό. Στην πραγματικότητα, μέσω αυτών των ενεργειών και των προθέσεων διαφάνηκε η διάθεση της Κυβέρνησης όχι για εξορθολογισμό, αλλά για αποκόμιση κερδών μέσω της επιβολής του Σχεδίου «Αθηνά» και ουσιαστικά για μεταφορά ενός τμήματος του κόστους των σπουδών στους φοιτητές και τις οικογένειές τους, προσπαθώντας παράλληλα να «ελαφρύνει» το κράτος από τις δαπάνες για την παιδεία.

Η τοποθέτηση των φοιτητών στο συγκεκριμένο ερώτημα θεωρήθηκε και αξιολογήθηκε πληρέστερα σε συνδυασμό με τη σχετική ερώτηση για την επίδραση των αλλαγών στην οικονομική τους κατάσταση. Ως αποτέλεσμα, 100 από τους 126 ερωτηθέντες δήλωσαν πως αυτή επηρεάστηκε αρνητικά είτε σε μικρό είτε σε μεγαλύτερο βαθμό. Γίνεται αντιληπτό πως οι δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι φοιτητές και οι οικογένειές τους ήταν άμεσες, δεδομένου

ότι θα έπρεπε σε σύντομο χρονικό διάστημα να μετακινηθούν σε άλλες πόλεις, όπως προαναφέρθηκε.

Ακόμα, όσον αφορά στους λόγους εφαρμογής του Σχεδίου «Αθηνά», η πλειοψηφία των φοιτητών πιστεύει πως αυτό επιβλήθηκε εξαιτίας πολιτικών συμφερόντων ή λόγω της πρόθεσης της Κυβέρνησης να μειώσει το προσωπικό με έναν κεκαλυμμένο τρόπο. Από τις τοποθετήσεις αυτές διαφαίνεται πως εν τέλει ένας σημαντικός αριθμός ανθρώπων από το ευρύ κοινό θεώρησαν πως το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων ουσιαστικά προχώρησε σε μια τέτοια ενέργεια και αναδιαμόρφωση του πλαισίου της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, προκειμένου να ικανοποιήσει ίδια συμφέροντα και σκοπιμότητες.

Αυτές οι απόψεις θα μπορούσαν να αξιολογηθούν σε συσχετισμό με την εξαρχής στάση των εμπλεκόμενων φορέων, οι οποίοι λειτούργησαν μονομερώς και προχώρησαν στην εφαρμογή ενός τέτοιου Σχεδίου χωρίς την απαραίτητη μελέτη και προσμέτρηση όλων των παραγόντων. Τέλος, αξίζει να επισημανθεί πως ενώ οι λόγοι που χρησιμοποίησε αρχικά το Υπουργείο, προκειμένου να υποστηρίξει την άμεση ανάγκη επιτέλεσης των αλλαγών, στην πράξη αποδείχτηκε πως κινήθηκε διαφορετικά, προχωρώντας για παράδειγμα σε κατασπατάληση του δημοσίου χρήματος.

Τέλος, το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων στην έρευνα δήλωσε πως δεν υπάρχει κάποιο ουσιαστικό όφελος από την εφαρμογή του Σχεδίου «Αθηνά», ενώ στην πρόσκληση να τοποθετηθούν απέναντι σε μια υποθετική νέα ανακοίνωση περί νέου Σχεδίου, το μεγαλύτερο μέρος αυτών δήλωσε πως σε κάθε περίπτωση θα αντιδρούσαν αρνητικά και ίσως αυτό να σήμαινε έως και οριστική διακοπή των σπουδών τους. Ωστόσο, ένα ποσοστό των συμμετεχόντων δήλωσε επιφυλακτική στάση, επισημαίνοντας πως θα περίμενε να μάθει το περιεχόμενο ενός νέου τέτοιου Σχεδίου και ύστερα να τοποθετηθεί.

Κεφάλαιο 7. Γενικά Συμπεράσματα

Οι φοιτητές των Τμημάτων κατήγγειλαν μέσω ψηφισμάτων και διαμαρτυριών τις τακτικές των Κυβερνήσεων των τελευταίων ετών, οι οποίες με το πρόσχημα της επιβολής ενός επωφελούς σχεδίου στην πραγματικότητα προχωρούσαν σε άσκοπες αλλαγές που μόνο αναστάτωση προκαλούσαν στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

Το σύνολο των εμπλεκόμενων φορέων και προσώπων διαμαρτυρήθηκε για το γεγονός πως τα Ιδρύματα που συμπεριλήφθηκαν στο Σχέδιο δεν συμμετείχαν στη διαδικασία προκαθορισμού των επικείμενων μεταβολών ούτε στις σχετικές συζητήσεις. Το δεδομένο αυτό σίγουρα προκάλεσε αμφιβολίες σχετικά με τις προθέσεις της Κυβέρνησης, δεδομένου ότι οι Διοικήσεις και το εκπαιδευτικό προσωπικό των Ιδρυμάτων θα έπρεπε να είχαν τοποθετηθεί για τις αλλαγές, τις οποίες θα υφίσταντο, εκ των προτέρων και όχι αφότου είχαν ανακοινωθεί οι αποφάσεις. Ως εκ τούτου, οι παραλείψεις αυτές οδηγούν στο συμπέρασμα πως ο σχεδιασμός και η εφαρμογή του Σχεδίου «Αθηνά» υποκινήθηκαν με βάση άλλα κριτήρια και σκοπιμότητες και προς ικανοποίηση ιδίων συμφερόντων.

Το γεγονός ότι η Ελλάδα βρίσκεται τα τελευταία χρόνια σε μια πολύ δύσκολη κατάσταση επιβάλλει τη διενέργεια ουσιαστικού διαλόγου, ειδικά σε θέματα που αφορούν στην εκπαίδευση των νέων. Οι νέες συνθήκες απαιτούν τη λήψη ορθών αποφάσεων, οι οποίες θα συντελούν σε συντεταγμένες και μακροπρόθεσμα επωφελείς ενέργειες.

Το γεγονός ότι στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση επικρατούσε χωροταξική αναρχία ήταν γνωστό σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και όλοι συμφωνούσαν πως έπρεπε να υπάρξει εξορθολογισμός, σίγουρα όμως όχι με τέτοιο τρόπο. Πριν την επιβολή του Σχεδίου «Αθηνά», λειτουργούσαν 226 Τμήματα στην Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση και 213 Τμήματα στην Τεχνολογική Εκπαίδευση, ενώ πολλά από αυτά δεν χαρακτηρίζονταν από σαφές γνωστικό αντικείμενο. Ωστόσο, η αναδιαμόρφωση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση μια απλή και άμεση διαδικασία, δεδομένου ότι αφορά σε ζητήματα ένταξης των φοιτητών σε ισοδύναμα Τμήματα, στη μετακίνηση ή αποκατάσταση του προσωπικού, καθώς και σε άλλα ζητήματα που αναλύθηκαν εκτενώς σε προηγούμενα κεφάλαια.

Ειδικότερα, για το Τ.Ε.Ι. της Πάτρας, κατέστη εμφανές ήδη από τα πρώτα μηχανογραφικά δελτία που συμπληρώθηκαν μετά την εφαρμογή του Σχεδίου «Αθηνά», πως οι αλλαγές θα επιφέρουν αργά ή γρήγορα την κατάρρευση του Ιδρύματος. Οι κινητοποιήσεις, στις οποίες

προχώρησαν τόσο οι ίδιοι οι φοιτητές όσο και τοπικοί φορείς ή ακόμα και απλοί πολίτες, στην πραγματικότητα δεν κατόρθωσαν κάτι ουσιαστικό. Το Τ.Ε.Ι. Πάτρας εν τέλει συγχωνεύτηκε με το Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου και πλέον υφίσταται ως Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας.

Σημαντικό, επίσης, θέμα ανέκυψε με την κατάργηση του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του Τ.Ε.Ι. Πάτρας, ειδικά αν αναλογιστεί κάποιος τις επιπτώσεις για τις τοπικές υπηρεσίες υγείας και τους πολίτες της περιφέρειας. Οι συνέπειες της κατάργησης του Τμήματος επηρεάζουν πολλούς τομείς και αφορούν όχι μόνο στους φοιτητές και το προσωπικό του Τμήματος αλλά και στο ίδιο το κοινωνικό σύνολο. Σε μια περίοδο που η ανάγκη για ψυχολογική υποστήριξη και ενίσχυση του ανθρωπιστικού πνεύματος είναι μεγαλύτερη από ποτέ, αποφασίζεται η κατάργηση του Τμήματος και κατά συνέπεια ο κατακερματισμός των κοινωνικών δομών.

Επιπλέον, το Σχέδιο «Αθηνά» έπληξε τη Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, ακυρώνοντας παράλληλα τα Τμήματα Διοίκησης Τουριστικών Επιχειρήσεων, Λογιστικής και Επιχειρηματικού Σχεδιασμού και Πληροφοριακών Συστημάτων. Σημειώνεται πως τα συγκεκριμένα Τμήματα διέθεταν σύγχρονο εργαστηριακό εξοπλισμό και άρτιες υποδομές. Αντί αυτών, ιδρύθηκαν στην Πάτρα και το Μεσολόγγι Τμήματα Διοίκησης Επιχειρήσεων με τρεις κατευθύνσεις το καθένα. Ακόμα, καταργήθηκαν τα Τμήματα Εφαρμογών Πληροφορικής στην Διοίκηση και την Οικονομία και Εμπορίας και Διαφήμισης της Αμαλιάδας, τα οποία απορροφήθηκαν είτε από το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων στο Μεσολόγγι είτε από το Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε. Το δε τελευταίο μετακινήθηκε στην πόλη του Αντιρρίου, σε έναν τόπο που δεν διαθέτει ούτε καν Λύκειο.

Στον Πύργο καταργήθηκαν τα Τμήματα Πληροφορικής & ΜΜΕ και αυτό της Μουσειολογίας. Το μεν πρώτο απορροφήθηκε από το Τμήμα Μηχανικών Η/Υ του Αντιρρίου, το δε δεύτερο στο νεοϊδρυθέν Τμήμα Διοίκησης, Οικονομίας και Επικοινωνίας Πολιτιστικών και Τουριστικών Μονάδων με έδρα τον Πύργο, με 3 κατευθύνσεις. Επισημαίνεται πως το Τμήμα αυτό αντικατέστησε άλλα ενεργά, χωρίς ουσιαστικά να διαθέτει τον απαραίτητο υλικοτεχνικό εξοπλισμό, το ανθρώπινο δυναμικό και, γενικότερα, τις αναγκαίες υποδομές.

Η παραδοξότητα του Σχεδίου «Αθηνά» ολοκληρώθηκε με τη μεταφορά του Τμήματος Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών και Ανθοκομίας από το Μεσολόγγι στην Αμαλιάδα και τη μετονομασία του σε Τμήμα Τεχνολόγων Γεωπόνων, με 3 κατευθύνσεις. Η απόφαση αυτή έγειρε πλήθος αμφισβητήσεων περί της ορθότητας και των αγνών προθέσεων της Κυβέρνησης και των εμπλεκόμενων φορέων, δεδομένου ότι η μεταφορά του εξοπλισμού από

το Μεσολόγγι στην Αμαλιάδα ήταν τεχνικά πολύ δύσκολο να υλοποιηθεί και ήταν εξαιρετικά δαπανηρή. Ειδικά η τελευταία παράμετρος τίθεται σε πλήρη αντιδιαστολή με τις αρχικές επιδιώξεις του Υπουργείου περί εξοικονόμησης χρημάτων.

Ουσιαστικά, το Σχέδιο «Αθηνά», όπως επισημάνθηκε και στην Σύνοδο των Προέδρων και Αντιπροέδρων των Τ.Ε.Ι. το Μάρτιο του 2013, σε καμία περίπτωση δεν ακολούθησε τα κριτήρια που εξαρχής είχε θέσει. Αντίθετα, οδήγησε σε κατασπατάληση του δημοσίου χρήματος, ενώ παράλληλα περιόρισε κατά πολύ τις χρηματοδοτήσεις των Ιδρυμάτων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Το εν λόγω Σχέδιο απορρίφθηκε από το σύνολο της ακαδημαϊκής κοινότητας, αφενός διότι με τις αρχικές ανακοινώσεις του Υπουργείου παραπλανήθηκε τόσο το ευρύ κοινό όσο και οι εμπλεκόμενοι φορείς, αφετέρου διότι αναδείχθηκε πως όλο το εγχείρημα βασίστηκε στο πλαίσιο πολιτικών σκοπιμοτήτων και στην επικράτηση και ικανοποίηση ιδίων συμφερόντων.

Στο ίδιο περίπου πλαίσιο «κινήθηκε» και η τοποθέτηση της Α.Δ.Ι.Π., η οποία απευθύνθηκε στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, αναφερόμενη μεν στην ορθότητα της διάθεσης των ιθυνόντων για εξορθολογισμό της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, δεν παρέλειψε δε να επισημάνει τα λάθη, στα οποία υπέκυψε η Κυβέρνηση και όσοι συνδέθηκαν με την εκπόνηση και την εφαρμογή του Σχεδίου «Αθηνά».

Η Α.Δ.Ι.Π. δεν παρέλειψε αρχικά να εξάρει την αποφασιστικότητα του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων σχετικά με την άμεση επίλυση των προβλημάτων που ανέκυψαν τα τελευταία είκοσι πέντε χρόνια και να τονίσει πως η Ανώτατη Εκπαίδευση χρίζει άμεσων λύσεων. Ουσιαστικά, η Α.Δ.Ι.Π. εξέφρασε το σύνολο της ακαδημαϊκής κοινότητας, η οποία είχε και στο παρελθόν εκφράσει επανειλημμένως την ανάγκη οργανωτικής αναδιαμόρφωσης του πλαισίου της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Ωστόσο, το σύνολο των εκπαιδευτικών φορέων είχε συμφωνήσει πως ένα τέτοιο εγχείρημα θα έπρεπε να πραγματοποιηθεί αφού θα είχαν προσμετρηθεί όλοι οι παράγοντες και αφού θα είχαν τεθεί όλα εκείνα τα κριτήρια που θα ήταν ευρέως αποδεκτά και θα συνδέονταν με την προσπάθεια ενίσχυσης των δυνατοτήτων της Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Η Α.Δ.Ι.Π. συμφώνησε με πολλούς από τους στόχους που τέθηκαν κατά την εκπόνηση του Σχεδίου «Αθηνά». Αναφορικά με την *«ανάπτυξη θεματικών θυλάκων αριστείας»*, το ζήτημα της προώθησης της έρευνας και της καινοτομίας, καθώς και με την απαίτηση για δημιουργία ικανού ανθρώπινου δυναμικού με δυνατότητες αποκατάστασης τόσο στην εγχώρια όσο και στη διεθνή αγορά εργασίας, η Αρχή ήταν απολύτως σύμφωνη πως όλα αυτά δύναντο να

καταστούν πραγματικότητα μέσω της συγχώνευσης Ιδρυμάτων και Τμημάτων ομοειδούς γνωστικού αντικειμένου. Ωστόσο, η ικανοποίηση των επιδιώξεων αυτών δεν μπορεί να συντελεστεί μέσω του Σχεδίου «Αθηνά», εφόσον δεν υπάρχει ούτε «εθνική αναπτυξιακή στοχοθεσία» ούτε πλαίσιο εθνικής στρατηγικής που να συνδέεται με την έρευνα και την καινοτομία. Επιπλέον, δεν μπορεί να παραβλεφθεί το γεγονός ότι τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια, οι χρηματοδοτήσεις που προσφέρονται για έρευνα είναι ελάχιστες.

Ακόμα, όπως επισημαίνει η Α.Δ.Ι.Π., το Σχέδιο «Αθηνά» δεν χαρακτηρίζεται από στοχευμένη συλλογιστική απέναντι στα ζητήματα που περιγράφει ούτε από ακρίβεια αναφορικά με τις διαδικασίες που θα έπρεπε να έχουν ακολουθηθεί πριν και μετά την εφαρμογή του. Τα κριτήρια που εισήγαγε η Α.Δ.Ι.Π., δεν λήφθηκαν υπ' όψιν εξ ολοκλήρου, ούτε στην πραγματικότητα εφαρμόστηκαν και προσμετρήθηκαν. Ως εκ τούτου, αποδεικνύεται πως επιδίωξη του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων αποτέλεσε η μονομερής εφαρμογή ενός τμήματος του Σχεδίου και όχι ενός πλήρους μεταρρυθμιστικού πλαισίου. Το γεγονός πως κάθε μεταβολή προκαλεί αναπόφευκτα προβλήματα, ειδικά στο χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης, το ορθό θα ήταν να αξιολογηθεί το συνολικό ενδεχόμενο όφελος από την επιβολή ενός τέτοιου Σχεδίου.

Για παράδειγμα, η υποτιθέμενη αύξηση του αριθμού των εισακτέων στα Πανεπιστήμια, σε συνδυασμό με τη μείωση αυτών στα Τ.Ε.Ι., ουσιαστικά δεν συνεισφέρει στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση ούτε αναβαθμίζει τα Πανεπιστήμια και σε καμία περίπτωση δεν σχετίζεται με την ικανοποίηση των αναγκών που λαμβάνονται υπ' όψιν σε εθνικό επίπεδο.

Αναφορικά με τη συγχώνευση των Ιδρυμάτων, η Α.Δ.Ι.Π. τόνισε πως αυτή η πρακτική θα έπρεπε να απευθύνεται μόνο σε όσα Ιδρύματα δεν τηρούν τις προϋποθέσεις για την εύρυθμη λειτουργία τους. Τα κριτήρια που έθεσε η Κυβέρνηση σχετικά με τις συγχωνεύσεις στην πραγματικότητα ήταν «ψευδεπίγραφα», καθώς δεν μελετήθηκαν όπως έπρεπε και δεν προσμετρήθηκαν ορθά το μέγεθος, το εύρος των επιστημονικών πεδίων και η χωρική διασπορά των Ιδρυμάτων. Σε κάθε περίπτωση, η Αρχή θα μπορούσε να προσφέρει εναλλακτικές λύσεις και προτάσεις στην Κυβέρνηση, πάντοτε σε συνεργασία και με τα Πανεπιστήμια και τα Τ.Ε.Ι., προκειμένου να αποτυπωθούν οι ανάγκες και οι απόψεις τους.

Επιπρόσθετα, η Α.Δ.Ι.Π. διαπίστωσε πως υπήρξε ανισοκατανομή στην εφαρμογή των ακαδημαϊκών κριτηρίων τόσο ανάμεσα στα Ιδρύματα των αστικών κέντρων και της Περιφέρειας όσο και ανάμεσα στα Πανεπιστήμια και τα Τ.Ε.Ι. Ως εκ τούτου, καταργούνται ή συγχωνεύονται Τμήματα των Τ.Ε.Ι. στο κέντρο, τα οποία στη πραγματικότητα πληρούν όλες

τις προϋποθέσεις, ενώ την ίδια στιγμή παραμένουν περιφερειακά Τμήματα, τα οποία ως επί το πλείστον λειτουργούν ως Παραρτήματα, χωρίς να διαθέτουν τα απαραίτητα ακαδημαϊκά κριτήρια.

Ακόμα, η Α.Δ.Ι.Π. είχε εξαρχής επισημάνει πως το Σχέδιο «Αθηνά» παρουσίαζε ελλείψεις αναφορικά με τους τρόπους αντιμετώπισης των ζητημάτων που θα προέκυπταν κατά την διάρκεια της μεταβατικής περιόδου. Ωστόσο, πρέπει να αναφερθεί πως η απάντηση εκ μέρους του Υπουργείου κατατέθηκε το Μάρτιο του 2013.

Η συγχώνευση των Τμημάτων, όπως αποτυπώθηκε στο Σχέδιο «Αθηνά», θεωρήθηκε από την Α.Δ.Ι.Π. πως αποτελεί μια απόφαση ορθή, ωστόσο οι δομικές ελλείψεις δεν έπρεπε να επιτρέπουν την άμεση εφαρμογή τους. Οι ιθύνοντες θα έπρεπε να είχαν προχωρήσει εκ των προτέρων σε παρεμβάσεις στο σύστημα υποδοχής των Τμημάτων προτού επιβληθούν οι συγχωνεύσεις, καταργήσεις ή και ιδρύσεις νέων Τμημάτων. Αν και το Σχέδιο αποσκοπούσε στον κατακερματισμό του πολυδιασπασμένου ακαδημαϊκού χάρτη, εντούτοις η εκπόνησή του βασίστηκε σε μη ορθολογική διάταξη και σε απομόνωση των εκπροσώπων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Οι κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις του Σχεδίου «Αθηνά» είναι μεγάλες και πολυεπίπεδες, δεδομένου του γεγονότος πως αυτό δεν στηρίζεται στο πλαίσιο εθνικής στρατηγικής, όπως ήδη αναφέρθηκε.

Συμπερασματικά, το Σχέδιο δεν προσέφερε λύση σε κανένα πρόβλημα από αυτά που εξαρχής είχαν δηλωθεί πως υπάρχουν στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και εν τέλει δεν προκάλεσε τον εξορθολογισμό της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Κεφάλαιο 8. Επίλογος

Ολοκληρώνοντας την παρούσα εργασία, γίνεται σαφέστατα αντιληπτό το μέγεθος των συνεπειών από την εφαρμογή του Σχεδίου «Αθηνά». Αν και οι αρχικές προθέσεις της Κυβέρνησης είχαν ορθό υπόβαθρο και μέσω των ενδεδειγμένων διαδικασιών θα μπορούσαν να είχαν πραγματοποιήσει τον εξορθολογισμό της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, στην πραγματικότητα έφεραν τα αντίθετα αποτελέσματα.

Η συγκεκριμένη μελέτη αποσκοπεί στο να αποτυπώσει με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ακρίβεια το πλαίσιο μέσα στο οποίο δημιουργήθηκε, αναπτύχθηκε και εφαρμόστηκε το Σχέδιο «Αθηνά». Βασική επιδίωξη υπήρξε η συνειδητοποίηση του μεγέθους ενός τέτοιου εγχειρήματος στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Σίγουρα στο μέλλον θα μπορούσαν να εκπονηθούν πληρέστερες έρευνες, οι οποίες θα δύναντο να περιλαμβάνουν μεγαλύτερο δείγμα φοιτητών και αποφοίτων που βιώνουν τις συνέπειες του Σχεδίου στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία. Ακόμα, πιστεύουμε πως ιδιαίτερως σημαντική θα ήταν μια έρευνα, η οποία θα αποτύπωνε τη γνώμη του εκπαιδευτικού προσωπικού των Τμημάτων που υπέστησαν τις αλλαγές.

Κεφάλαιο 9. Βιβλιογραφία - Πηγές

- Αγρίνιο Culture, «Από το «σχέδιο Αθηνά» στις... τροπολογίες υπέρ του ΤΕΙ». Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.agrinioculture.gr/2016/07/18/apo-to-schedio-athina-stis-tropologies-iper-tou-ti/>, Ανάκτηση 24 Σεπτεμβρίου 2016.
- Agrinionews.gr, «Αδύνατη η άμεση μεταφορά του ΘΕΚΑ στην Αμαλιάδα», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.agrinionews.gr/%CE%B1%CE%B4%CF%85%CE%BD%CE%B1%CF%84%CE%B7-%CE%B7-%CE%AC%CE%BC%CE%B5%CF%83%CE%B7-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%AC-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%B8%CE%B5%CE%BA%CE%B1-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD/>, Ανάκτηση 19 Σεπτεμβρίου 2016.
- ΑΙΤ, «Τι είναι η συνθήκη της Μπολόνια;», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://ekpaideysi.espivblogs.net/?p=259>, Ανάκτηση 24 Σεπτεμβρίου 2016.
- alfavita.gr, «Κλείνει το τμήμα Κοινωνικής Εργασίας στο ΤΕΙ Πάτρας», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <https://www.alfavita.gr/arthra/%CE%BA%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B5%CE%B9-%CF%84%CE%BF-%CF%84%CE%BC%CE%AE%CE%BC%CE%B1-%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%82-%CF%84%CE%B5%CE%B9-%CF%80%CE%AC%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%82>, Ανάκτηση 19 Σεπτεμβρίου 2016.
- antapocrisis, «Όχι στο σχέδιο «ΑΘΗΝΑ»», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://antapocrisis.gr/index.php/youth/item/682-paremvasi>, Ανάκτηση 28 Σεπτεμβρίου 2016.
- Αυτοδιοίκηση - α, «Αιτωλοακαρνανία: Κλιμακώνεται ο αγώνας κατά του «Αθηνά», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.aftodioikisi.gr/ota/dimoi/aitoloakarmania-klimakonetai-o-agonas-kata-tou-sxediou-athina/>, Ανάκτηση 26 Σεπτεμβρίου 2016.
- Αυτοδιοίκηση - β, «Σε απεργία πείνας από σήμερα ο δήμαρχος Μεσολογγίου», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.aftodioikisi.gr/ota/dimoi/se->

apergia-peinas-aro-simera-o-dimarxos-mesolongiou/, Ανάκτηση 24 Σεπτεμβρίου 2016.

- Αυτοδιοίκηση - d, «Μεσολόγγι: Επεισόδια και χημικά σε διαμαρτυρία κατά της Αθηνάς», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.aftodioikisi.gr/ota/dimoi/mesolongi-episodesia-kai-ximika-se-diamartiria-kata-tou-athina/>, Ανάκτηση 19 Σεπτεμβρίου 2016.
- Αυτοδιοίκηση - e, «Παναιτωλικοακαρνανικό συλλαλητήριο για τους απεργούς πείνας», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.aftodioikisi.gr/ota/dimoi/mesolongi-panaitolikoakarnaniko-sillaliterio-simparastasi-stous-apergous-peinas/>, Ανάκτηση 19 Σεπτεμβρίου 2016.
- Αυτοδιοίκηση - f, «Κατσούλης: Θα επιχειρήσουν να διασπάσουν τον αγώνα κατά του «Αθηνά», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.aftodioikisi.gr/ota/dimoi/katsoulis-tha-epixeirousoun-na-diaspasoun-ton-agona-kata-tou-athina/>, Ανάκτηση 19 Σεπτεμβρίου 2016.
- Αυτοδιοίκηση - g, «Δ. Μεσολογγίου: Απεργία πείνας αιρετών για την «Αθηνά», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.aftodioikisi.gr/ota/dimoi/d-mesolongiou-apergi-as-peinas-aireton-gia-tin-athina/>, Ανάκτηση 19 Σεπτεμβρίου 2016.
- Αυτοδιοίκηση - h, «Δ. Μεσολογγίου: Συνεχίζονται οι κινητοποιήσεις κατά του σχεδίου «Αθηνά», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.aftodioikisi.gr/ota/dimoi/d-mesolongiou-sinexizontai-oi-kinitopoiiseis-kata-tou-sxediouathina/>, Ανάκτηση 19 Σεπτεμβρίου 2016.
- Αυτοδιοίκηση - i, «Πάτρα: Μένει η έδρα του ΑΤΕΙ... φεύγουν τα τμήματα», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.aftodioikisi.gr/ota/dimoi/patra-menei-i-edra-tou-atei-fevgoun-ta-tmimata/>, Ανάκτηση 19 Σεπτεμβρίου 2016.
- Αυτοδιοίκηση - k, «ΠΕ Ζακύνθου: Διαμαρτυρία στη Βουλή κατά της κατάργησης του ΤΕΙ στις 11/3», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.aftodioikisi.gr/ota/perifereies/pe-zakinthou-diamartiria-sti-vouli-kata-tis-katargisis-tou-tei-stis-113/>, Ανάκτηση 19 Σεπτεμβρίου 2016.
- Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, Προεδρικό Διάταγμα 94/2013.
- ΕΣ&ΠΣ - a, «Απόσυρση σχεδίου Αθηνά». Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: http://www.petitions24.com/no_to_athina, Ανάκτηση 23 Σεπτεμβρίου 2016.
- ΕΣ&ΠΣ - b, «Οι φοιτητές-φοιτήτριες του τμήματος ΕΣΠΣ αξιολογούν το Σχέδιο ΑΘΗΝΑ», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://bpis.teipat.gr/bpis/>

index.php?option=com_content&view=article&id=321, Ανάκτηση 23 Σεπτεμβρίου 2016.

- Ζούγκλα@ - a, «Ο αντίλογος των φοιτητών στο σχέδιο ΑΘΗΝΑ», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.zougla.gr/greece/article/o-antilogos-ton-fititon>, Ανάκτηση 18 Σεπτεμβρίου 2016.
- Ζούγκλα@, «Στο ΣτΕ κατά της συγχώνευσης των ΤΕΙ Πάτρας και Μεσολογίου», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.zougla.gr/greece/article/prosfiges-sto-ste-prosefigan-kata-tis-sigxonefsi-ton-ti-patras-ke-mesologiou>, Ανάκτηση 18 Σεπτεμβρίου 2016.
- Ιατρικός Σύλλογος Πατρών, «ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΑΤΡΩΝ Συμπαράστασης και στήριξης της προσπάθειας για την συνέχιση της λειτουργίας του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας ΑΤΕΙ Πάτρας», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.ispatras.gr/wp-content/uploads/2016/07/%CE%A8%CE%AE%CF%86%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%B1-%CE%99%CE%A3%CE%A0-%CE%A3%CF%85%CE%BC%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%83%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B9%CE%BE%CE%B7-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%80%CE%AC%CE%B8%CE%B5%CE%B9%CE%B1%CF%82-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%AD%CF%87%CE%B9%CF%83%CE%B7-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%BB%CE%B5%CE%B9%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B3%CE%AF%CE%B1%CF%82-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%A4%CE%BC%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF%CF%82-%CE%9A%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%95%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%82-%CE%91%CE%A4%CE%95%CE%99-%CE%A0%CE%AC%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%82.pdf>, Ανάκτηση 18 Σεπτεμβρίου 2016.
- Κεφαλονίζω, «Η ΜΟΝΗ αλήθεια για το ΤΕΙ Ιονίων Νήσων», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.kefalonizw.com/nea-eideseis-events/nea/emonealetheiagiatoteiionionneson.html>, Ανάκτηση 30 Σεπτεμβρίου 2016.
- Minedu.gov.gr, «Σχέδιο ΑΘΗΝΑ: Χρήσιμες Ερωτήσεις και Απαντήσεις», <https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2013/sxedio-athina-erwtiseis-apantiseis.pdf>, Ανάκτηση 6 Σεπτεμβρίου 2016.

- nafpaktianews.gr, «Το σχέδιο ΑΘΗΝΑ και το Τμήμα ΕΠΑΟ του ΤΕΙ Μεσολογγίου», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.nafpaktianews.gr/to-%CF%83%CF%87%CE%AD%CE%B4%CE%B9%CE%BF-%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CE%BD%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%84%CE%BF-%CF%84%CE%BC%CE%AE%CE%BC%CE%B1-%CE%B5%CF%80%CE%B4%CE%BF-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CF%84%CE%B5%CE%B9/>, Ανάκτηση 23 Σεπτεμβρίου 2016.
- neolaia.gr, «Τα κριτήρια για το σχέδιο «Αθηνά» στην Παιδεία», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.neolaia.gr/2016/09/06/eggrafes-prwtoetwn-2016-episimi-anakoinwsi/>, Ανάκτηση 6 Σεπτεμβρίου 2016.
- newsbeast.gr, «Διατύπωση γνώμης για το Σχέδιο Αθηνά», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: http://www.newsbeast.gr/files/1/2013/03/12/touristikwn_epixeirisewn.pdf, Ανάκτηση 16 Σεπτεμβρίου 2016.
- News247, «Διαμαρτυρία στο Σύνταγμα: Κοινωνικοί Λειτουργοί και Πολίτες δεν είμαστε Αόρατοι», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://news247.gr/eidiseis/koinonia/diamartyria-sto-suntagma-koinwnikoi-leitoyrgoi-kai-polites-den-eimaste-aoratoi.2186069.html>, Ανάκτηση 21 Σεπτεμβρίου 2016.
- news.gr, «Κλειστή για έξι ώρες έμεινε η γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου από φοιτητές του ΤΕΙ Πάτρας», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.news.gr/ellada/nea-ths-perifereias/article/56322/kleisth-gia-exi-ores-emeine-h-gefyra.html>, Ανάκτηση 22 Σεπτεμβρίου 2016.
- NEWSBOMB - a, «Τι είναι το σχέδιο ΑΘΗΝΑ; απαντά ο Κ. Αρβανιτόπουλος», <http://www.newsbomb.gr/politikh/news/story/281312/ti-einai-to-shedio-athina-apanta-o-k-arvanitoroylos>, Ανάκτηση 6 Σεπτεμβρίου 2016.
- NEWSBOMB - b «ΣΥΡΙΖΑ:Ο Υπουργός Παιδείας αγνοεί τους μαθητές», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.newsbomb.gr/politikh/news/story/312800/syrizao-yroyrgos-paideias-agnoei-toys-mathites>, Ανάκτηση 29 Σεπτεμβρίου 2016.
- onairnews, «Το σχέδιο Αθηνά, το ΤΕΙ και η αναστολή λειτουργίας Τμημάτων στην Αμαλιάδα», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.onairnews.gr/%CE%A4%CE%BF-%CF%83%CF%87%CE%AD%CE%B4%CE%B9%CE%BF-%CE%91%CE%B8%CE%B7%CE%BD%CE%AC-%CF%84%CE%BF-%CE%A4%CE%95%CE%99-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B7->

%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BB%CE%AE-%CE%BB-22082, Ανάκτηση 29 Σεπτεμβρίου 2016.

- PatrasTimes.gr, «Πάτρα: Κατά της κατάργησης του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας ΑΤΕΙ η ΕΕΤΕΜ». Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://patrastimes.gr/%CE%B4%CF%85%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1/%CF%80%CE%AC%CF%84%CF%81%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC%CF%81%CE%B3%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CF%84%CE%BC%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF/>, Ανάκτηση 29 Σεπτεμβρίου 2016.
- Patratora.gr, «Πάτρα: Συνάντηση σπουδαστών του ΤΕΙ με τον Κώστα Πελετιδίδη - Μην επιτρέψετε να κλείσει το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://patratora.gr/archives/79482>, Ανάκτηση 29 Σεπτεμβρίου 2016.
- Patrisnews - a, «Αμαλιάδα: Ολοκληρώνονται οι εγκαταστάσεις θερμοκηπίων και εργαστηρίων του ΤΕΙ», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.patrisnews.com/nea-enimerosi/ekpaideysi/amaliada-oloklironontai-oi-egkastaseis-thermokipion-kai-ergastirion-toy>, Ανάκτηση 30 Σεπτεμβρίου 2016.
- Patrisnews - b, «Αμαλιάδα: Καμπάνια για την προσέλκυση νέων φοιτητών στο νεοσύστατο ΤΕΙ», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.patrisnews.com/nea-enimerosi/ileia/amaliada-kampania-gia-tin-proselkysi-neon-foititon-sto-neosystato-tei/>, Ανάκτηση 30 Σεπτεμβρίου 2016.
- Pelop.gr, «Η Πάτρα ψηφίζει: Να μην κλείσει το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.pelop.gr/?page=article&DocID=222166>, Ανάκτηση 23 Σεπτεμβρίου 2016.
- Protionline.gr, «Αντιδράσεις για την κατάργηση Τμημάτων ΤΕΙ», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://protionline.gr/2015/03/antidraseis-gia-thn-katargisi-tmimaton-tei/>, Ανάκτηση 21 Σεπτεμβρίου 2016.
- ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ, «ΣΥΡΙΖΑ: Το Σχέδιο ΑΘΗΝΑ διαλύει ότι απέμεινε από την Εκπαίδευση», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.protothema.gr/politics/article/255820/syriza-to-sxedio-athhna-dialyei-oti-apemeine-apo-thn-ekpaideysh/>, Ανάκτηση 21 Σεπτεμβρίου 2016.
- sep4u.gr, «Αλλαγές σε 10 ΤΕΙ με νέο Προεδρικό Διάταγμα», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://sep4u.gr/8681/%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%B1%>

CE%B3%CE%AD%CF%82-%CF%83%CE%B5-10-%CF%84%CE%B5%CE%B9-%CE%BC%CE%B5-%CE%BD%CE%AD%CE%BF-%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%B5%CE%B4%CF%81%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%B4%CE%B9%CE%AC%CF%84%CE%B1/, Ανάκτηση 24 Σεπτεμβρίου 2016.

- ΣΕΕΠΕΑ ΣΤΕΛΛΑ, «Διαμαρτυρία Συλλόγου Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος (Σ.Κ.Λ.Ε.) για την υποβάθμιση - κατάργηση της εκπαίδευσης στην Κοινωνική Εργασία», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: http://seerpea-stella.blogspot.gr/2013/03/blog-post_3461.html, Ανάκτηση 24 Σεπτεμβρίου 2016.
- ΣΚΛΕ, «Διαμαρτυρία ΣΚΛΕ για την Υποβάθμιση - Κατάργηση της Εκπαίδευσης στην Κοινωνική Εργασία», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στην διεύθυνση, http://oldsite.skle.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=299:%CE%94%CE%99%CE%91%CE%9C%CE%91%CE%A1%CE%A4%CE%A5%CE%A1%CE%99%CE%91-%CE%A3%CE%9A%CE%9B%CE%95-%CE%93%CE%99%CE%91-%CE%A4%CE%97%CE%9D-%CE%A5%CE%A0%CE%9F%CE%92%CE%91%CE%98%CE%9C%CE%99%CE%A3%CE%97-%CE%9A%CE%91%CE%A4%CE%91%CE%A1%CE%93%CE%97%CE%A3%CE%97-%CE%A4%CE%97%CE%A3-%CE%95%CE%9A%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%94%CE%95%CE%A5%CE%A3%CE%97%CE%A3-%CE%A3%CE%A4%CE%97%CE%9D-%CE%9A%CE%9F%CE%99%CE%9D%CE%A9%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%97-%CE%95%CE%A1%CE%93%CE%91%CE%A3%CE%99%CE%91&catid=58:2010-11-24-10-06-19&Itemid=103, Ανάκτηση 19 Σεπτεμβρίου 2016.
- Τεχνολόγος Γεωπόνος, «Αντίστροφη μέτρηση για το νέο τμήμα ΑΤΕΙ Αμαλιάδας», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: http://www.texnologosgeoponos.gr/2013/06/blog-post_5530.html, Ανάκτηση 19 Σεπτεμβρίου 2016.
- Thebestnews, «Πάτρα: Συνάντηση με τον Υπουργό Παιδείας για την κατάργηση του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του ΤΕΙ ζητά η ΕΕΤΕΜ», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.thebest.gr/news/index/viewStory/324401>, Ανάκτηση 19 Σεπτεμβρίου 2016.
- ΤΟ ΒΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ, «Όλο το «σχέδιο Αθηνά» σε 29 ερωτήσεις και απαντήσεις. Το υπουργείο Παιδείας απαντά σε θέματα που αφορούν την αναδιάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης», <http://www.tovima.gr/society/article/?aid=499022>, Ανάκτηση 6 Σεπτεμβρίου 2016.

- tvxs.gr, «Τα τοπικά κολλέγια ως εναλλακτική λύση του σχεδίου Αθηνά, του Γιάννη Πανάρετου», Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://tvxs.gr/news/%CE%AD%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%88%CE%B1%CE%BD-%CE%B5%CE%AF%CF%80%CE%B1%CE%BD/%CF%84%CE%B1-%CF%84%CE%BF%CF%80%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%BA%CE%BF%CE%BB%CE%BB%CE%AD%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%89%CF%82-%CE%B5%CE%BD%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%B1%CE%BA%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%BB%CF%8D%CF%83%CE%B7-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CF%83%CF%87%CE%B5%CE%B4%CE%AF%CE%BF%CF%85-%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CE%BD%CE%AC-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%B3%CE%B9%CE%AC%CE%BD%CE%BD%CE%B7%CF%82-%CF%80%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B5%CF%84%CE%BF%CF%85>, Ανάκτηση 1 Οκτωβρίου 2016.